

MUKADDİME

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah a mahsustur salât ve selam Rasulullah (sav)e ailesine ashabına ve onlara güzellekle tabi olan Müslümanların üzerine olsun.

Gördüğümüz gibi bu asırda bütün İslam ülkeleri arasında ortak bir fitne vardır. Bu fitne İslam ülkelerindeki bütün fesatların ve şirklerin ana sebebidir. Bu fitneyi şu şekilde özetleyebiliriz:

Allah'ın şeriatı hükümden kaldırılıp, beşeri-taguti kanunlar Müslümanlara hükmeder oldu. Bu kanunlar Allah'ın helal kıldığını haram, haram kıldığını da helal kıldı. Her türlü şirk, küfür ve bidat işlenmesine izin verdi. Bundan dolayı ister Türkiye de olsun, isterse diğer İslam ülkelerinde olsun Müslüman halk cahil bırakıldı. İslam'a karşı olan her türlü küfür, bel'amların fetvalarıyla güzel-süsü giydirilip Müslümanlara sunuldu.

Müslümanlar cehaletlerinden ve sahada rabbani âlimlerin bulunmamasından dolayı bu fiilleri işlemektedirler. Bu fitnenin gölgesi İslam dünyasının her parçasını kapsamakta, yavaş yavaş insanları dinlerinden uzaklaştırmakta ve küfre sokmak istenmektedir.

Çağımızda insanları dinlerinden uzaklaştıran ve tağutun hâkimiyetini egemen kılmak için önemli fiillerden olan; oy kullanmak, tağutun ordusunda askerlik yapmak, tağuti devletlerin çeşitli görevlerinde bulunmak, çocukları tağutun açmış olduğu ve içinde küfür fiilleri öğretilen okullara göndermek, gibi konulara birkaç yönden değineceğiz.

Özellikle Müslüman gençlerden bir grup, kendi bilgisizliklerinden ve yüzeyselliklerinden dolayı, insanları bu fitnelerden uzaklaştırmak için ve zikrettiğimiz fiillerin her birisine İslam'ın hükmünü belirtmek için, muvahhid-mucahid âlimlerin yazmış oldukları kitapları yanlış anlamışlar ve Türkiye'de Müslüman halkı ayrıntı vermeden toptan tekfir etmişlerdir. Hâlbuki bu âlimler söz konusu fiillerden bahsettikten sonra hükümleri muayyenlere indirgeme konusuna geçtikleri zaman açık bir şekilde göreceğimiz gibi; Müslüman halkın büyük bir kısmını cehalet ve çeşitli

küfrü engelleyen mazeretlerinden dolayı, onlara hüccet ikame edilene kadar tekfir etmemişlerdir. Aynı şekilde bütün halkı ayrıntı vermeden tekfir edenleri aşırılıkla-haricilikle ve bunlar gibi bidatçılara verilen vasıflarla vasıflandırmışlardır. Çünkü küfür söz veya fiili işleyen nice insanlar mazeretlerinden dolayı tekfir edilmezler.

Şeyh Makdisi şöyle der: İhvanı Muslim'ine mensup bir parlamenter, iç işleri bakanı ve yardımcıları eşliğinde bizim ziyaretimize gelmiş ve buna benzer gülünç mazeretler öne sürmüştü. Onların selamını almayı reddedip, küfürlerini yüzlerine vurduk. Kanun ve yönetimlerinden beri olduğumuzu belirttik. Kendilerinden hiçbir istekte bulunmadığımızı söyledik. Basında (çıkan) parlamenterlerin; insanları tekfir ettiğimize ilişkin söylediklerini reddettik. Kendisine ve beraberindekilerine bunun yalandan ibaret olduğunu gösterdik. Bizim insanları genel olarak tekfir etmediğimizi, savaşımızın avam halkla değil; Allah'ın dinine savaş açan kafir yönetimle olduğunu, sadece onu ve kanunlarını destekleyenleri, koruyanları ve yasalaştıranları tekfir ettiğimizi belirttik. Her zaman bu kanunları koruyup desteklemeyi bırakmaya ve Allah'ın dininin koruyucuları olmaya çağırdık. (30 Risale s.70)

Biz bu mübarek davetin hasımlarının bize iftira ettiği gibi insanları umumen tekfir etmiyoruz. Ayrıca aşırıya kaçanların, cahillerin veya başkalarının insanları tekfir ettiği hatalar veya şaz olan şeyler sebebi ile kimseyi tekfir etmiyoruz. (30 Risale s. 432)

Bir tek Müslüman'ı kafir sayan kişi için bu (büyük) tehdit yapılmışsa; Müslüman kitleleri kendilerine göre şer'i delil derecesinde olmayan bazı şüphelerden hareketle, küfür ile suçlayan patavatsız kişinin işlediği acaba ne boyutta olur?

Şüphesiz bu iş batıl ve bozuk olmasının yanında, kalpteki hastalığı Müslümanlara karşı düşmanlığı yada helak olacaklarının haber verildiği kişiler arasından kendini çekip çıkarmamak için büyük bir gurur ve kendini beğenme serseriliğini de içerir.

Ebu Hureyre (ra) Rasulullah (sav)in şöyle buyurduğunu rivayet eder: **'Bir kimsenin "insanlar helak oldu" dediğini duyarsanız, bilin ki bunu söyleyen kişi, herkesten çok helak olandır.** (Malik ve Ebu Davud rivayet etmiştir.)

(30 Risale s. 26-27)

Sonuç olarak İslam'dan çıkaran bir fiili işlediği veya sözü söylediği bilinmeyen durumu kapalı olan kişinin sadece namaz kılmasıyla Müslüman olduğuna hükmederiz. Onun arkasında namaz kılarız Müslümanlara uygulanan muamelenin aynısıyla muamele ederiz. İslam'ı bozan açık bir unsur görünceye kadar bizce asl olan Müslüman olmasıdır. **Aşırıya gidenlerin çoğunluğunda olduğu gibi zamanımızın toplumlarında İslam'ı bozan unsurların yaygın olma bahanesiyle kişi İslam veya İslam'ın özelliklerini gösterse de söz konusu olan küfür fiilleri asıl yapmayız.**(30 Risale s.104)

Önemli olan konulardan biride şudur:
Zikretmiş olduğumuz bütün bu fiiller neredeyse İslam ülkelerinin çoğunda yayılmış bir haldedir. Bu yönden Türkiye'nin diğer İslam ülkelerinin çoğundan büyük bir farkı yoktur.

Türkiye halkını toptan tekfir edenlerin şüphesi:

'Türkiye'nin durumu farklıdır!!!!'

Bu şüphe onların diğer İslam ülkelerindeki halkı tekfir etmemelerine mazeret olmaktadır. Bu şekilde Müslümanların ekseriyetini tekfir etmekten kurtulmuş olurlar. Çünkü Müslümanların ekseriyetini tekfir edenlerin harici olduklarında şüphe yoktur. Aynı şekilde bu şüphe, bu grubun selef âlimlerine ve muasır cihad âlimlerine muhalefet etmemek için bir bahane olmuştur. **'Bu âlimler Türkiye'nin durumundan haberdar değildirler'** sözü ile kendilerini ikna etmeye çalışırlar.

İlk olarak bu söz gerçekten doğru ise yani Türkiye halkının durumu diğer İslam ülkelerinin halkından farklı ise bu durum; ehliyeti ve ilmi olmayan kimselere böyle hassas bir konuda konuşma hakkı vermez. Ancak durum muteber âlimlere iletilir ve onlardan bir bilgi gelene kadar durmak gerekir. **İkinci olarak** ise; küfür konusunda sayı ile değil, nevi ile davranılır. Yani bir küfür fiili işleyen kâfir olduğu gibi 15 küfür fiili işleyende kâfirdir. İkisi de İslam'ın gözünde birdir.

Yani Türkiye okullarında 15 küfür akidesi öğretiliyorsa ve başka Müslüman ülkenin okulunda sadece bir tane küfür akidesi öğretiliyorsa iman ve küfür yönünden her iki okula çocuk göndermek aynı olur.

Aynı şekilde ülkeler arasında farklılığa bakarken küfür eylemlerle, günah fesat ve ahlaki bozukluklar arasında ayırım yapmak gerekir. Şüphesiz ki

Türkiye, Tunus gibi ülkeler bu yönden daha ağırdır. Toplumlarında munkeler, içkiler, zinalar.....daha yaygındır. Ancak ilim ehli duygusal bir şekilde davranmamalıdır. İslam veya küfür hükmü vermek için halkın fesatlarına değil şeriatın ölçülerine bakılmalıdır.

Şeyh Ebu Basir'e şöyle soruldu:

Soru: Biz burada Mısır da yaşıyoruz. Mısır bu zamanda İslam'ı diye adlandırılan tüm beldeler gibi mürted bir beldedir. Çünkü onlar İslam dinini bırakıp tagutun dinine şeriatına ve hükmüne girmişlerdir.

Bu beldenin halkı La İlahe İllallah diyor olmalarına rağmen; beşeri kanunlarla muhakeme olmak, kabirlere türbelere ibadet etmek, kafir din düşmanlarını dost edinmek ve Allah'ın dostları muvahhidlerle savaşmak gibi bu kelime-i şahadeti bozan bütün unsurları işlemektedirler.

Sorum şudur: Ben Yaşadığım bu ülkede (*Mısır'da*) kimliği tespit edilmeyen (*Mechulul Hal*) kimseye, İslam hükmünü (*Hukmi İslam*) vermiyorum.

Akidesini bilmediğim kişiler dışında, kimsenin arkasında namaz kılmıyorum. Sadece tanıdığım muvahhidlerin kestikleri eti yiyorum. Böyle yapmak bidat mıdır?

Kişinin La İlahe İllallah demesi kişiye İslam hükmü vermemiz için yeterli midir?

Bu zamanda namaz kılmak İslam alameti sayılır mı?

Malumdur ki fetva; iki asıl üzerine inşa edilir:

Birincisi: söz konusu olan insanlara halinin bilinmesi,
ikincisi; şeriatın hükmünün bilinmesi..

Cevap: Elhamdulillah Rabbil Alemin Bu beldelerdeki iktidarın mürted olması, onun gölgesi altında yaşayan Müslümanların mürted olmasını gerektirmez.

Bizim ülkemizin hali Şeyhul İslam İbn Teymiyye ye sorulan Mardin beldesinin halinden çok farklı değildir. Orada (*Mardin'de*) kafirler iktidar tabakasında idiler, Müslümanlar ise avam tabakadaydı. Şeyhul İslam şu cevabı verdi: (*28.cilt 240. sayfa Fetevalar*)

‘İster Mardin de ister başka yerde, Müslümanların yaşadıkları yerlerde Müslümanların kanları ve malları dokunulmazdır. Mardin in darul harp mi yoksa darul İslam mı meselesine gelince, orası karışık bir dardır. Her iki niteliğe de sahiptir. Bu dar askerlerinin Müslüman olmaları nedeniyle İslam

hükümleri olan darul İslam gibi değildir, halkı kafir olan darul harp gibi de değildir. Mardin üçüncü bir dardır. Orada yaşayan Müslümanlara hak ettikleri hükümlerle davranılır ve İslam şeriatından çıkanlara da hak ettikleri şekilde savaşılr.’

Derim ki (şeyh Ebu Basir) bu hüküm bu çağdaki Müslüman ülkelerinin çoğuna hamledilir. Çünkü onların vasıfları, Şeyhul İslam'a sorulan Mardin beldesinin vasıfları ile mutabıktır.

Senin genel bir şekilde ayrıntı vermeden Mısır'da ve İslam ülkelerinde yaşayan halkların kafir ve mürted olduklarına, imanı bozan bütün unsurları işlediklerine dair sözün dikkatlice söylenmemiş ve doğru olmayan bir sözdür. Toplumların ve insanların hallerini bilmediğini göstermektedir. Bu senin için dinde ve ahirette kötü sonuçları olacak bir sözdür.

Senin de söylediğin gibi şeri fetvaların iki şartı vardır: meselenin vakıasını bilmek ve bu vakıaya mutabık olan şeri delilleri bilmek... Sen ise; Allah'ın kullarına verdiği aceleci hükmünde her iki şarta da riayet etmedin.

Buna binaen derim ki: Kim; kelime-i tevhid namaz ... vs. vs. İslam alametlerinden birini izhar ederse, o kimseye İslam hükmünü vermek, arkasında namaz kılmak, kestiği eti yemek vb. Müslümanlara yapılan muameleyi yapmak vaciptir.

Böyle bir kişiye başka türlü muamele yapmak veya Allah'ın kitabı ve Rasulu (sav)'in sünnetinden açık delil olan ve muteber şeri manisi olmayan açık bir küfür fiilini göstermediği sürece küfür hükmünü vermek caiz değildir.

Sahih hadiste Peygamber (sav) şöyle buyurur:

‘ Kim namazını kılar, kıblemize yönelir, kestiğimizi yerse o Müslüman dır. Allah ve Rasulu (sav) in zimmetine sahiptir.’

(Buhari)

Sahihi Muslim’de şöyle geçer:

‘Peygamber (sav) kendi gazvelerinin birinde iken ‘**Allahu Ekber**’ ‘**Allahu Ekber**’ diyen bir adamı işitti.

‘**Fıtrat üzerindesin** buyurdu.

Adam ‘**La İlahe İllallah**’ dedi,

Peygamber (sav) **ateşten çıktın** buyurdu.

Bu Peygamber (sav)'in hükmüdür. O'nun hükmüne ve emrine muhalefet

etmekten sakın! Yoksa helak olup saparsın!!!

Kimliği tespit edilemeyen (*mesturul hal*) olan kişinin arkasında namaz kılmaya gelince; Şeyhul İslam bunu caiz olduğuna dair imamların ittifakını nakletti.

Dedi ki: (4.cilt 542. sayfa) '4 imam ve sair imamların ittifakı ile mesturul hal olan her Müslüman ın arkasında namaz kılmaz caizdir. Her kim Batını akidesini bildiğim kişiler dışında, hiç kimsenin arkasında ne Cuma ne cemaat namazlarını kılmam, derse bu kişi sahabelere, onlara iyilikte tabii olanlara, Müslümanların dört imamlarına ve diğer imamlarına muhalif olan bir bidatçidir.

Son olarak bil ki: senin üzerinde olduğun itikat kuran sünnet sahabenin anlayışı dört imam ve diğer imamların itikadına muhaliftir. Onun başlangıcı şeytan ve onun üflemesinden; sonu uğursuzluk ve dinde fazla aşırılık olan bir sözdür. Belki daha sonra, yeryüzünde senden başka hiçbir Müslüman olmadığına inanabilirsin. Belki de (Senden önce böyle başlayanların olduğu gibi) günde defalarca kendini bile tekfir edebilirsin. Ben seni bundan dolayı Allah tan sakındırıyorum.

Soru: Ülkemizde yaşayıp ne İslam alametini nede ona muhalif olan bir şeyi izhar etmeyen, kimliği tespit edilemeyen kişilere özellikle selam vermek, kestiği eti yemek yönünden nasıl davranırız? Halbuki onların namaz kılmıyor olmaları konusunda galibuzzannımız vardır. Ülkemizde namazı terk etmek sebebiyle mürted olanlar çoğaldı, küçük ve büyük insanlar arasında dine sövmek yaygın hale geldi.

Cevap: Elhamdulillah Rabbil Alemin. İslam ülkelerinde yaşayan insanların, kati delille İslam a muhalif olan bir fiil gösterdikleri sabit olmadığı sürece, asl olan Müslüman olmalarıdır. Madem ki senin meselen galibuzzan üzerindedir, yani o insanların Müslüman olmamalarını tercih edecek bir zan vardır. Tekfirden yapılacak hatanın sonuçları, insanlara İslam hükmü vermede yapılacak hatanın sonuçlarından daha ağır olduğu için onların kafir olmalarını tercih eden galibuzzan yerine, onların Müslüman olmalarını tercih eden zayıf zanna öncelik vermemizin daha doğru ve sağlıklı olduğunu düşünüyorum ALLAHU A'LEM.....(*Ebu Basir; 'Tekfirin Kuralları'*)

Türkiye bu konuda çok farklı değil dediğimiz zaman şunu kast ediyoruz: Türkiye halkının arasında yaygın bir şekilde İslam'dan çıkaran küfür fiilleri

diğer İslam ülkelerinin çoğunda işlenen fiiller açısından farklı değildir. Yani Türkiye’de yaygın bir şekilde işlenen küfür fiilleri (*oy, askerlik. vs.vs.*) diğer İslam ülkelerinin çoğunda mevcuttur. Ancak fesat ve ahlaki bozukluk gibi yönlerden Türkiye ve Tunus gibi ülkeler farklı olabilir ve daha kötude olabilir. Örneğin: faiz, zina, içki vs. vs. Biz burada küfür olan fiil ve sözlerden bahsediyoruz. Bu sayılan fesatlar ve ahlaki bozukluklar İslam’dan çıkaran fiiller değildir. Yani diyelim ki bir Müslüman ülkenin halkı tümüyle yaz mevsiminde açık saçık giyinip içki ile birlikte çıktıkları zaman deriz ki: Bu millet sapıktır, bu münkeri bırakmak için mümteni olurlarsa onlarla savaşıabiliriz. Fıkıh kitaplarında ezanı bırakan bir şehir mümteni olduğu zaman savaşılr diye geçer.

Nitekim bir hadiste şöyle geçer:

Deylem el-himyari (ra) den:

Dedim ki **“Ey Allah’ın Rasulu biz çok soğuk bir ülkedeyiz, zor işlerde çalışıyoruz. Bu buğdaydan şarap edinip içiyoruz, işimizde güçlü oluyor ve ülkemizin soğuşuna karşı dayanıklı oluyoruz. ”**

Peygamber (sav): **“Sarhoş ediyor mu?”** diye sorunca

Ben **“evet”** dedim.

Sonra şöyle buyurdu: **‘Ondan uzak durun’**

‘insanlar onu bırakmazlar’ dedim.

Peygamber (sav): **“Bırakmazlarsa onlarla savaşın”** buyurdu” (*Ebu Davud*)

Bu gibi insanlar La ilahe illallah diyip İslam’ın aslına sahip oldukları sürece onları sırf bu haram olan fiillerden dolayı tekfir edemeyiz (*helal saymadıkları sürece*).

Türkiye’nin vakıası farklıdır deyip susmak, yani farklılığın yönlerini anlatmadan bu sözü söylemek cehaletin alametidir. Hâlbuki zamanımızdaki bir takım sapık gruplar bu bahaneyle; sahih bir delille sabit olan İslam’ın bazı hükümlerini reddetmektedirler.

Usul-u fıkıhta zamanın değişmesi sebebiyle ahkâmlarda değişir kuralı vardır. Zaten elimizdeki fıkıh kitapları da farklı zamanlarda yazılmıştır. Mezhep imamları ve diğer âlimler farklı zamanlarda yaşamışlardır. Bunun için fakihin vazifesi hükmün varlığı ve yokluğu kendisine bağlı olan müessir illeti bulmak ve illetin bulunduğu yere hükmü uygulamaktır. İletinin bulunduğu yerde zamanın farklı olması önemli değildir. Çünkü hüküm illete bağlıdır. Misal Allah Teala şarabı haram kılmıştır. şarapta çeşitli vasıflar vardır: kırmızı olması, el yapımı olması, sarhoş edici olması, üzüm ve hurmadan yapıyor olması, tadının acı olması..vs. vs. Burada

fakihin görevi kur'an ve sünnete bakarak içkiyi haram kılan vasfı bulmaktır ve o vasa haiz olan her içecek maddesine şarabın hükmünü uygulamaktır. Zamanın değişmesi sebebiyle eski şaraplar bulunmayabilir; viski, votka, bira gibi bazı yeni sarhoş edici içecekler çıkmış olabilir. Fakihin görevi buradadır. Bu içecekleri haram kılacak müessir illet var mı yok mu araştırır. Müessir illet varsa zamanın değişimine bakmadan haram hükmünü verir.

Türkiye'de yaygın bir şekilde işlenen küfri fiiller diğer İslam ülkelerinin çoğunda işlenmektedir. Bunun için iman küfür yönünden Türkiye halkının diğer İslam ülkelerindeki halktan farklı olmadığını söylemiştik. Hatta Türkiye halkında cehalet daha da yaygındır. Çünkü ana dillerinin Arapça olmaması nedeniyle çoğunun Arapça bilmemesi, dolayısıyla Arapça eserler ulaşmanın zor olması, cumhuriyetin ilk dönemlerinde başlayan ve izleri hala daha devam etmekte olan Kur'ana, sünnete ve âlimlere karşı yapılan savaş nedeniyle Türkiye halkı cehalet yönünden daha çok mazaretli olabilir. Yani bu konuda bir fark varsa bu Türkiye halkının aleyhine değil lehine olur.

Şeyh Makdisi şöyle der: Şeyhul islam ibn Teymiyye (rh) şöyle der: "Küfür olarak nitelenen sözlerde böyledir. Kişiye hakkı bildiren naslar ulaşmamış olabilir, ulaşmış olsa bile onları sabit görmemiş olabilir veya anlamamış olabilir yada Alla Tealanın mazur göreceği şüpheler ile karşılaşmış olabilir. Hak peşinde olup hata yapan müminin hatasını ne olursa olsun Allahu teala bağışlar. Bu hatanın nazari veya ameli konularda olması fark etmez. Rasulullah (sav)in ashabı ve ümmetin imamlarının görüşü budur." (*Mecmu'ul Fetava c.23 s.195*)

Ayrıca, sonraki alimlerden bazısının bidat ehlini tekfir etmeleri, bu tekfirin kişiyi dinden çıkaran türden olup olmadığı ve tekfir edilen bu kişilerin ebedi cehennemlik olup olmadıkları konusundaki tartışmalarını naklettikten sonra şöyle der:

"Gerçek şudur ki: imamların mutlak olarak söyledikleri sözler hakkında, öncekilerin mutlak olan şer'i naslar hakkında düştükleri durumun aynısı olan bir duruma düştüler. Onları ne zaman görseler "Kim şunu söylerse kafirdir" sözünü duyduklar. Daha sonra belirtilen o sözü söyleyen herkesin kafir olduğunu zannettiler. Halbuki tekfirin belirli bir kimseye indirgenmesi belli şartların yerine gelmesine ve yine belli engellerin de olmamasına bağlıdır. Mutlak tekfir, şartları bulunmadıkça ve engelleri ortadan kalkmadıkça belirli kişiler için sabit olmaz. İmam Ahmed (rh) ve

bu genel hükümleri belirten tüm alimler, cehmiyye fırkasından küfür sözlerini bizzat söyleyenlerin çoğunluğunu tekfir etmediler. Mesela İmam Ahmet (rh) kendisini Kur'an mahluktur demeye ve Allah'ın sıfatlarını nehyetmeye davet eden cehmilerle uğraşmış. onlarda imam Ahmed'i ve çağın sair alimlerine bu fikirleri dayatmışlar ve cehmiyeliği kabul etmeyen mu'min erkek ve kadınları dövme ve hapis fitnesine uğratmışlardır... Ayrıca iktidar sahiplerinin çoğu kendileri gibi cehmiyye olmayan herkesi tekfir etmiş ve onlara kafir muamelesi yapmışlardır. Çünkü bir sözü söylemeye çağırmak onu söylemekten daha büyüktür. Söyleyeni ödüllendirmek ve söylemeyi cezalandırmak ise bir sözü söylemeye çağırmaktan daha büyüktür.

Bununla birlikte İmam Ahmed (rh) , halifeye ve kendisini hapsedip dövenlere dua etmiştir. Onlar için istiğfar dileyip hakkını helal etmiştir. İslam'dan çıkmış mürted olsalardı, onlar için istiğfar dilemek caiz olmazdı. Çünkü kafirler için istiğfar etmek Kuran sünnet ve icma ile caiz değildir. Onun ve imamların bu sözleri , Kuranın mahluk olduğunu ve ahirette Allah Tealanın görülmeyeceğini söyleyen cehmiyyeden belirli (*muayyen*) bazı kişileri tekfir ettiğini belirten sözlerde nakledilmiştir. Kendisinden bir konuda iki görüş aktarılmış olmasına bakılır. Yahut mesele tafsilata inilerek ele alınır ve bir takım muayyen kişileri tekfir etmesi, bunun şartların bulunduğu engellerinde ortadan kalktığı için olduğu , muayyen olarak tekfir etmediklerinin ise, gerekli şartların bulunmaması ve engellerin kalmaması sebebiyle tekfir edilmedikleri söylenir.böyle bir durumda ise tekfir mutlak manadadır." (*Mecmu'ul fetava c.12 s.261-262*)

Sonuç olarak muayyen tekfir ile mutlak tekfir arasındaki farkı göz önünde bulundurmamak, bazı kişilerin yuvarlandıkları bidat uçurumudur.Bu uçuruma yuvarlananlar ancak belli araştırma ve gerekli uyarıdan sonra tekfir edilmeleri helal olan kimi insanları tekfir etmişlerdir.dolayısıyla hem kendileri sapmış hem de başkalarını saptırmışlardır. (30 Risale s.79-80)

La İlahe İllallah'ı telaffuz etmek, namaz kılmak ben Müslüman'ım demek cahillerin kabul etmemesine rağmen, ezelden beri İslam alametleridir. Alimler (*kelime-i şahadeti inkar etmek veya namazı inkar etmek hariç*) başka bir sebeple mürtet olan kişi için, ancak dinden çıkaran o fiilden tövbe ettiği zaman İslam a yeniden döneceğini söylüyorlar. Bu kişi mürtetliğini devam ettirdiği sürece o kişinin La İlahe İllallah demesi, namaz kılması onu İslam a sokmaz. Ayrıca benzeri bir ayrıntıyı Yahudi ve Hristiyanlar içinde zikretmişlerdir. Yani Yahudi ve Hristiyanların La İlahe İllallah demeleri

yeterli değildir. 'Muhammed'un Rasulullah'ıda kabul etmeleri gerekir. Bu tür meseleler de İslam alametlerinin zamandan zamana değiştiğini söylemek bir hatadır. Çünkü yukarıda belirttiğimiz mesele, mürted hakkında geçerlidir. Yani Müslüman olduktan sonra kesin bir şekilde İslam'dan çıkan kişi için geçerlidir. Bu kuralı doğduğundan beri İslam'dan başka bir dine mensup olmayan (*başka din tanımayan*), ancak küfri bir fiil işleyen kimselere uygulamak büyük bir yanlıştır.

Şeyh Makdisi şöyle der: Sonuç olarak , iki şahadet İslam'ın ifadesi sayılır ve aksini yapmadıkça yahut söylemedikçe onu söyleyen kişi Müslüman olarak kabul edilir ve dünya ahkâmında ona Müslüman muamelesi yapılır. Şahadet kelimesini söylediği halde başka sebep veya sebeplerden dolayı mürtet olmuş ise bunlardan vazgeçmediği sürece , şahadet kelimelerini söylemesinin kendisine bir yararı olmaz ve onu mürtet olarak hükmedilmekten kurtarmaz.

İbn Kudame(rh) 'Kitabu'l Murted bölümünde şöyle der:

'Kafir olan kişi tek başına veya cemaat ile Darul İslam'da veya Darul kufür'de namaz kılsa, Müslüman olduğuna hükmedilir. Çünkü namaz , kafirlerin amellerinden farklı bir ameldir ve sadece Müslümanlara mahsustur. Namaz olmadıkça kişinin Müslümanlığı da sabit olmaz. Bu konuda murted ile asli kafir arasında fark yoktur. Çünkü kafirin Müslüman olmasına sebep olan şey , mürtedinde Müslüman olmasına sebep olur.'

Derim ki: Ancak kişinin Mürted olmasının sebebi namazın terki dışında bir sebep ise ; İslam'a dönmesi de sadece namaz kılmakla olmaz. Namazı kılmakla birlikte kendisini İslam'dan çıkaran terk etmiş ve tövbe etmiş olması gerekir. Bu nedenle **İbn Kudame** (rh) yukarıda aktardığımız sözünden sonra şunu ilave eder :

'Namazı kılmasına rağmen , bir farzı veya peygamberi veya kitabı inkar etmekle yada kimilerinin işlediği dinden çıkaran bir bidatı işlemekle küfre girmiş ise sadece namaz kıldığı için Müslüman olduğuna hükmedilmez.'
Tagutların ve onların yolunda giden yardımcılarının ve koruyanların durumu da böyledir. Çünkü onların kimileride namaz kılmakta , ancak ona bir fayda sağlamamaktadır. Zira onun kafir olması , namazı inkar etmesi veya terk etmesi sebebiyle değildir. Dolayısıyla Müslüman olduğuna hükmedilmesi de namaz kılmasıyla olmaz. Namazı kılmakla beraber , tagutlara dostluk , şirk ve küfür kanunlarını benimsemek , bu kanunları savunmak ve onlara saygı göstereceğine dair yemin etmek gibi kendisinin

dinden çıkmasına sebep olan küfür sebeplerinden de uzaklaşması gerekir. Çünkü bunların durumu namaz kılmanın haklarında İslam'a girişlerinin alameti olarak kabul edildiği asli kafirlerin durumu gibi değildir.

Bu kuralı (*La İlahe İllallah'ı İslam alameti saymamak*) mutlak bir şekilde uygulamak, mutlak küfür ile muayyen küfür arasındaki farkı iptal etmek ve tekfirin manilerinin tümünü geçersiz kılmak demektir. Çünkü manilerine bakmadan her küfür fiili işleyene **'Bu adamın, küfür fiili işlediği halde La İlahe İllallah demesi İslam alameti sayılmaz'** deyip onu asli kafir veya mürtet saymak, tekfirin kurallarına riayet edilmediğini gösterir.

Zamanımızda tekfir sancağını kaldıran bazı gruplar şöyle derler:

'La İlahe İllallah demek şirkten beri olmak demektir. Dolayısıyla zamanımızdaki insanlar bu çağın şirkinden (Demokrasi-Laiklik) beri olduklarını göstermedikleri sürece Müslüman sayılmaları için kelime-i şahadeti söylemeleri yeterli değildir.'

Bu gruplara Rasulullah(sav)in zamanında böyle bir şart olmadığı, kelime-i şahadeti telaffuz etmenin yeterli olduğu söylendiği zaman şöyle diyorlar: 'Onlar Arap idiler ve La İlahe İllallah demenin her türlü şirkten beri olmak anlamına geldiğini biliyorlardı. Bu söz dikkatlice söylenmiş bir söz değildir. Zamanımızın muteber tevhid ve cihad alimleri bu sözü eleştirmişlerdir. Bu alimlerden olan **Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz 'İman ve Küfür'** adlı eserinde bu sözü eleştirmiş ve bu fikre binaen insanları tekfir edenleri Haricilikle vasıflandırmıştır.

İlk olarak bizim 'La İlahe İllallah' dan anladığımızla sahabenin anladığının bir olmadığını beyan etmekte fayda vardır. Ancak bizim burada bahsettiğimiz şey; insanlara Müslüman mı yoksa kafir mi hükmü vermektedir. Yani insanların kanlarını ve mallarını helal kılmaktan bahsediyoruz. Bu hükümlerin belli ve sınırlı olan sebepleri vardır. Vaz'i ve hamasi ifadelerle ahkam kesmek ilim ehline yakışmaz. Buna rağmen Peygamber (sav)in zamanında dahi 'La ilahe illallah' dedikleri halde şirkin ve ibadetin manasını bilmeyen insanlar vardı. Peygamber (sav) onların La ilahe illallah demelerini İslam'a girmek için yeterli görmüştü.

1) Mekke fethinden sonra La ilahe illallah deyip 2.000 kişi İslam'a girdi ve Müslüman olarak kabul edildi. Ondan sonra o kişilerin bir kısmı 'Zatu Envat' edinmeyi istediler. Peygamber (sav) kızarak onlara şöyle dedi: **'Allahu Ekber ben-i İsrail'in Musa(as) a 'bize bir ilah yap' dedikleri gibi**

diyorsunuz.'

Bu insanlar şirki istemişlerdir. Şirki istemek veya şirke niyet etmek de küfürdür. Onları bu talebi önceden La ilahe illallah dedikleri halde şirkin ne olduğunu bilmediklerinin bir göstergesidir. Buna rağmen onların kelime-i şahadeti ikrar etmelerini kabul etti ve zamanımızın aşırılarının yaptığı gibi onları sınava tabii tutmayı gerek görmemiştir.

2) Adiy bin Hatem (ra) dan rivayet edilen bir hadiste şöyle geçer:
'Bayramda boynumda altından bir haç olduğu halde Allah Rasulu(sav) in yanına geldim.

Allah Rasulu(sav) bana: '**Ey Adiyy, şu putu boynundan at'** dedi. Ben onu boynumdan attım. Yanından ayrıldığım esnada Allah Rasulu (sav)in şu ayeti okuduğunu duydum: '**Allah ı bırakıp bilginlerini, rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i Rabler edindiler'**(Tevbe 31)

Bunu üzerine ben: '**Biz onlara ibadet etmiyorduk.'** dedim. Allah Rasulu (sav): '**Allah'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını ise haram sayıyorlar ve sizde bunları helal yada haram kabul etmiyor muydunuz?** dedi.

Ben: **evet** dedim.

Allah Rasulu(sav): '**İbadetini budur'** buyurdu.

Adiy bin Hatem Müslüman olmadan önce Hıristiyan'dı.

Hadisten şunlar anlaşılmaktadır:

A) Adiy bin Hatem(ra) cahiliye hayatında sıradan biri değildi. Aşiretinin lideriydi. Buna rağmen: zamanımızın halkı gibi kanun koymanın (*helal haram yapmanın*) ibadetin bir parçası olduğunu bilmiyordu. İbadetin namaz, kurban kesmek ve secde gibi şeyler olduğunu düşünüyordu.

B) Adiy bin Hatem(ra) haç takarak Peygamber (sav) in yanına geldi. Bunun da şirk olduğunu bilmiyordu. Rasulullah(sav) ona '**bu puttur'** diye bahsetti. (*Şeyh Ebu Basir bunu söyledi*)

3) Sakif aşireti Müslüman olduktan sonra Muğire(ra) onların putunu kırmak için Taife gitme hikayesi siyer kitaplarında meşhurdur. Hatta putun Muğire(ra) ya zarar vermesinden dolayı Sakif aşiretinde korku bile yaşanmıştır.

4) Peygamber(sav)in yanında bir cariye def çalarak '**Yarın ne olacağını**

bilen bir peygamberimiz var' dedi.

Peygamber(sav) onu tekfir etmeden ona; '**bu sözü bırak önceden söylediğin şiirleri söyle'** (*Buhari*) dedi.

5) Peygamber (sav)in gazvelerinin birisinde bir bedevi Rasulullah (sav)'e gelip Ona '**Müslüman mı olayım, yoksa seninle birlikte savaşayım mı?**' Peygamber (sav) '**önce Müslüman ol; sonra savaş'** dedi.

Bu adam o kadar cahildi ki, İslam'ın amellerin kabul edilmesi için ilk şart olduğunu bile bilmiyordu. Buna rağmen Peygamber(sav) sadece kelime-i şahadeti ikrar etmeyi emretti. İki rekat namaz kılmadan adam şehid oldu. Peygamber(sav) o zamanın farzı olan cihadı erteleyip Medine'ye git, dinini akideni öğren demedi.

6) Peygamber (sav) 'Rabbe' adlı putu yıkacağını Sakif lideri olan ibni Abdi Yaley'l'e söylediği zaman; ibni Abdi putun bir zarar verebileceğine inanarak Peygamber(sav)e şöyle dedi: '**Ah Rabbe senin kendisini yıkacağını bir bilse ahaliyi öldürür!**'

Ömer(ra) ona şöyle dedi: '**Ey ibn Abdi Yaley yazıklar olsun sana o bir taştır yarar ve fayda veremez...**'

Peygamber(sav) buna rağmen onu tekfir etmedi. (*Zadul-Mead c.4 s.151*)

Örnekler sayılamayacak kadar çoktur. O zaman cehaletleri sebebiyle mescidin ortasına işeyenler bile vardı. Buna rağmen La ilahe illallah'ı telaffuz etmek İslam alameti sayılıyordu.

İmam Ahmed (rh) zamanında halife, iktidar tabakası, askerler, imamlar, kadılar, müftüler ve halkın büyük bir kısmı 'Kur'an mahluktur' diyorlardı. Selefin çoğuna göre bu söz küfürdür.

Şöyle düşünelim; zamanımızın aşırıları gibi düşünen bir adam o zamanda bulunup; 'Kur'an mahluktur demek küfür bir sözdür. Bu söz asrımızın tagutudur. Dolayısıyla bu zamanda La ilahe illallah demek İslam alameti değildir. Çünkü insanlar La ilahe illallah dedikleri, namaz kıldıkları halde bu küfür sözünü söylemektedirler. Bunun için bu zamanda bir kimse kelime-i şahadeti söylese de namaz kılsa da bu (*Kuran mahluktur*) beri olduğu açığa çıkmadığı sürece onu Müslüman sayamayız. Dolayısıyla bu toplumda asl olan küfürdür ve 'Kur'an mahluktur' sözünden beri olduğunu bilmediğimiz kişiyi tekfir ederiz.' dese imam Ahmed ona nasıl bir cevap verirde acaba!???

Bir kişi şimdi bize 'O zamanda 'Kur'an mahluktur' diyenlerin tekfir

manilerinden olan tevilleri vardı, kimileri cahildi. Selef bu yüzden onları tekfir etmedi.' dese deriz ki:

'Bizim zamanımızda oy veren, askere giden, okula çocuğunu gönderen kişilerin arasında cehalet, tevil... gibi manilerden dolayı mazur olanlarda vardır. Bizde selefin yolunu izleyip onları tekfir etmiyoruz.'

Peygamber(sav) kelime-i şahadeti söyleyene İslam hükmü veriyordu. Kişi bundan sonra küfür fiili işlerse, Rasulullah(sav) şartlara manilere baktıktan sonra, ya Zatu Envat hadisindeki gibi mazur görüyor yada Museyleme gibi onu tekfir ediyordu..

Muasır âlimlerimiz ve günümüzde cihad eden mucahid liderlerinin arasında görüş ayrılığı olmadan:

İslam ülkelerinde yaşayan halkta asıl olanın İslam olduğu, ayrıntı vermeden Müslüman halkları tekfir etmenin yanlış olduğu ve ayrıntısız tekfir edenlerin aşırı hariciler oldukları açıktır.

Şeyh Makdisi Müslüman ülkelerde yaşayan halkı tekfir edenler hakkında şöyle der:

Önceden Dar'ul İslam olupta sonradan darul küfür olsa bile akidesini bizzat bildikleri kişiler dışında , bütün halkın kafir olduğu sonucunu çıkarmışlardır. Bunlar ilim ve bu ilmin tahsili ile uğraşsalar, usul ve furu bilgilerini alsalar, küfre götüren söz ve fiil meydana gelmiş olsa bile, tekfir etmek bir yana, kan ve malın mubahlığını önleyen aşamaların şartlar ve engeller bulunduğunu, özellikle musallat oldukları müstezaflar , davetçiler , tagutların düzen ve kanunlarının koruması altında olmayan müminler hakkında böyle bir hükme varmalarının önünde engeller olduğunu görecektir.

Sözün veya fiilin küfür olarak nitelenmesinin muayyen kişiyi tekfir etmeyi gerektirmediğini , dolayısıyla arzu ettikleri sonuçların ona tereddüp etmediğini anlardı.

Yine Mısır, Ubeyd el-Kaddah oğullarından Ubeydilerin(*Fatimilerin*) eline geçtiğinde , halkının çoğu Müslüman idi ve darul İslam iken küfrün egemen olması ile darul küfür oldu. Yaklaşık iki yüz yıl onların egemenliği altında kaldı. (*Nitekim ibnu'l cevzi 'en-Nasr ala Mısır' isimli kitabını bundan dolayı yazmıştır.*)

Orada her türlü küfür ve isyanı işledikleri halde , muhakkik alimlerden hiçbiri ülke için kullanılan darul küfür isminin oradaki müstezaflar hakkında kullanıldığını söylemedi. O gün Mısır halkı arasında alim ve salih fakihler bulunmaktaydı.Bunlardan bazıları Ubeydilere güç yetiremediği

için imanını gizliyor ve öldürölme korkusundan dolayı Rasulullah(sav)in hadislerini dile bile getiremiyordu. *(İbrahim bin Said el-Habalın, öldürölmekten korktuğu için hadis rivayet etmekten kaçındığı rivayet edilir. Bkz. Mecmu'ul Feteva c.35 s.85) ...* Zehebinin belirttiği gibi Ubeydiler, Müslümanlar için Moğollardan daha kötü idiler. Onlardan bazıları ashaba sövmek bir yana Peygambere bile açıkça sövüyorlardı.

Suyuti, Ebu'l Hasan el-Kabisi den şöyle rivayet eder:

"Ubeydullah ve mensuplarının, insanları ashaba 'Allah onlardan razı olsun' demekten vazgeçirmek için öldürölüşü alim ve insan sayısı dört binden fazladır. Bu insanlar bunu söylemekten vazgeçmeyip ölümü tercih ettiler. Ubeydullah keşke sadece Rafizi olsaydı, Bilakis kendisi zındıktı." *(Suyuti Tarihu'l-Hulefa 13)*

Görölüşü gibi o gün Mısır'da fakihler vardı. Ebu Muhammed el-Kayravani el-Keyzani şöyle der:

"Müslümanların İslam'ın hükümlerinden uzak kalıp dinlerinden ayrılmamaları için onların aralarında fakihler kalmıştı. Onlardan bazıları gizleniyor , bazıları da dinini açıkladığı için öldürölüşüyordu. Kadı Ebu Bekir el-Bakillani bunu şöyle belirtir; ' Ubeydullah Batınilerden idi. Ve İslam dinin yok etmek isteyen kötü bir insandı. Halkı saptırmak için alimleri fakihleri idam etti.' *(Suyuti Tarihu'l-hulefa 12)*

Allah Teala nın birliğı, Muhammed (sav)in peygamberberliğı , namaz oruç gibi İslam'ın temel ilkelerinin açık olması ve kafirliklerine rağmen yöneticilerin kendilerini Müslüman saymaları gibi durumların olduğı bir yerde ikamet edenleri , İbn Hazm (rh) ın İslam'ın dışında görmemesi üzerinde düşünmek gerekir. Bunun İslam ölkelerinin durumuna tıpatıp benzediğini inatçıların dışında kimse inkar edemez.

Müşrikler arasında ikamet edenler ile ilgili Rasulullah (sav) in hadisi de Darul İslam'ın bulunduğı bir dönemde söylemiştir. Bu Mekke'nin fethinden sonra hicretin vacip olduğı bir döneme rastlamaktadır.

Müşrikler arasında ikamet etmelerine ve dokunulmazlıklarının azalması ve velayetlerinin zayıflaması gibi cezalar ile cezalandırılmış olmalarına rağmen , Rasulullah (sav) onları tekfir etmemiştir.

Müslümanların fethettiğı ve cizye ödemeleri karşılığında eski sahiplerinin ikamet etmelerine izin verildiğı veya fethetmelerine rağmen

Müslümanların ikamet etmedikleri beldeler ; bu beldelerde bir tek

Müslüman dahi olsa , bulunan ve kimliğı tespit edilemeyen buluntu çocuk

Müslüman olarak kabul edilir. Müslüman kişi yoksa buluntu çocuk kafir olarak kabul edilir.

Müslümanların önceden ikamet ettiği , ancak daha sonradan kafirlerim galip gelerek işgal ettiği belde; Bu beldelerde ise bulunan bu kişinin Müslüman olduğuna tanıklık yapacak bir kişi çıkmaz ise , buluntu çocuğun kafir olarak kabul edilir. Ebu İshak ise, Müslüman olarak şöhret kazanan bir kişinin olmasından veya İslam'ını gizleyen birinin bulunması ihtimalinden dolayı buluntu çocuğun Müslüman olarak kabul edileceği söylemektedir.

Darul İslam ile ilgili durumlarda işin mahiyeti budur. Aslen Darul küfür olan beldeler hakkında ise şöyle der: ' Darul Küfür de Müslüman yoksa buluntu çocuk kafir olarak kabul edilir. Orada ikamet eden Müslüman tacirler varsa beldenin hükmüne binaen kafir olduğuna değil , İslam'ın üstünlüğüne binaen Müslümanlığına hükmedilmesi en doğru olandır' **Aslen darul küfür olan beldelerde bile buluntu çocuğun Müslüman sayılması konusunda alimlerin İslam'ın üstünlüğü ve Müslümanların kanlarının dokunulmazlığı ilkesine ne kadar özen gösterdiğine dikkat edilmelidir. Sonradan Darul Küfür olan belde bulunan kişiler için bu özen daha öncelikli olarak gösterilmektedir**

(30 Risale s.101-04)

Bu risalede bahsettiğimiz konuların bütün yönlerini araştırmadık. Sadece söz konusu âlimlerin bazı fetvalarını aktardık. Gerektiği zaman bazı konuları izah etmeye çalıştık. Genel olarak kendi indimizden bir şey yazmadık. Zaten bizim gibi cahiller kendi başına bu konuda konuşacak değillerdir.

Haddini bilip onu aşmayana Allah rahmet etsin. Doğru yapmışsak Allah tandır. Yanlış ve hata işlemişsek nefislerimizden ve şeytandandır. Allah'tan mağfiret dileriz. Çaba bizden muvaffakiyet Allah'tandır.

(Muhammed Ubeyisi) *EBU SELEME EŞ-ŞAMİ* 09.10.2008

KÂFİRİ TEKFİR ETMEME MESELESİ

Şüphesiz ki küfrü, kuran ve sünnette sabit olan kimseyi tekfir etmek kuran ve sünnetle vaciptir. Çünkü muayyen bir kişiye iman ve küfür hükmü vermek bir sürü hükümleri gerektirir. Başta akidevi konular olmak üzere, vela-bera, iktidar ise ona karşı çıkmak ve onunla savaşmak gibi konular neredeyse dinin her konusuyla ilgili hükümler ortaya çıkmaktadır. Fıkıh kitaplarında mürtedin nikâhı mirası boşanması şahitlik gibi konular vardır. Hatta bazı âlimler riddeti abdesti bozan unsurlar arasında zikretmiştir *(Hanbeli mezhebi)*

Muayyen bir kişiyi tekfir etmek vacip dememizin anlamı bütün ümmetin üzerine vaciptir. Riddet hükmünün ispatı ve onun cezasının uygulanması fertlerin görevi değil ümmetin görevidir. Bu görevi ümmet adına halifeler, kadılar, müftüler ve ehliyet sahibi ilim ehli yapar. Yani riddetin haddi ve sair haddler fertlerin yapacağı iş değildir. Görevlilerin yapacağı iştir. Çünkü riddetin hükmünün ve cezasının uygulanması için bir kişiden küfür fiili veya küfür sözü çıkmak yetmiyor meselenin şartlarını ve manilerini araştırmak gerekir.

(kişiden küfür fiilinin çıktığını ispatlayan araçlar ikrar mıdır, şahitler midir? Dolayısıyla ikrarın şartları, şahitlerin gerekli sayıları, şahitlerde bulunması gereken şartlar vs. vs. gibi şeylerin bilinmesi, aynı şekilde kişiden çıkan fiil ve sözün açık küfür olup olmadığı, ihtimalli olması durumunda kişinin niyetinin sorulmasının gerektiği, fiil ve söz açık küfür ise tekfir manilerinden birisinin bulunup bulunmadığı gibi şeylerin araştırılması....)

Yukarıda zikretmiş olduğumuz konular herkesin bilmesi mümkün olan konular değildir. Aynı şekilde her mükellefin üzerine bilmesi farzı ayn olan konulardan da değildir. Bir muayyeni bu konulara bakmadan tekfir etmek caiz olmadığı gibi riddet hükmü vermek avam üzerinde değil ehliyet sahibi üzerine vacip olduğunu söylemiştik

Peki, kâfiri tekfir etmeyip ona iman hükmü verenin durumu nedir?

Tabi ki tekfir etmeme sebebi işlenen fiilin küfür olduğunu itiraf etmesiyle birlikte, kişide bir mani ve şüphe olduğunu zannetmek veya tekfir etmeyen kişi mürcie olduğundan dolayı küfür olan söz ve fiilleri kalbin inkârı olmadan küfür saymayabilir. Yada işlenen fiilin kendisi ihtilaflı bir konu olabilir.

Bu zamanda kendilerini ilme nispet eden birtakım insanların indinde tartışma kabul etmeyen şu kuralı kullanıp üzerine ahkâm inşa etmektedirler. Bu kural ise 'kâfiri tekfir etmeyen kâfirdir'

Bazıları ise bu kurala şöyle bir ek yapar '**küfrü kat'i olan kâfiri tekfir etmeyen kâfirdir**'

Peki, bu kuralın alanı ve hükmü nedir?

Konuya girmeden önce şu bilinmelidir ki bahsettiğimiz bu insanlar bu kuralı çok kötü bir şekilde kullanmaktadırlar. İnsanları toptan tekfir etmek için bu kuralı adeta bir araç olarak kullanırlar.

Bu konuda tek hüccet ise bu insanların falanı veya filanı tekfir etmemeleridir. Umarız ki anlatacağımız şu hikâye ibret verici bir olay olur:

Şeyh Makdisi şöyle der: “Ben, Pakistan’da iken tekfircilerden bir grup bu kuralla amel ediyorlardı. Bin Bazı tekfir ediyorlardı. Bin Bazı tekfir etmeyenlerin etmeyenlerini tekfir ediyorlardı. Aynı şekilde silsileye devam ediyorlardı. Bana, Bin Baz’ın durumunu sordular dedim ki: “Bu gibi muayyenlerin kâfir olup olmama konusunu bırakıyorum. Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmaktadır: “Onu bırak, insanlar Muhammed, ashabını öldürüyor demesinler” (Buhari)

Bugün insanlara tağutları, ordularını, askerlerini tekfir etmek ağır geliyor ve hazmedemiyorlar. Böyle bir konu ile meşgul olmak (*insanlara tevhide anlatmak*) kendilerini dine ve davete güya nispet eden bu hocalarla meşgul olmaktan daha evladır.

Dolayısıyla bu aşamada onlarla meşgul olmamızın gerekli olduğunu düşünmüyorum. Bana düşen; siyaset, bey'at, imaret, tağutlar, tağutun orduları ve dostları konularında sapık fetva ve inançlarından gençleri uyarmaktır.

Allah’tan onlar için hidayet dilerim. Eğer sapıklıklarının üzerinde ısrar ederlerse tek başlarına düşeceklerdir. Allah teala şöyle buyurmaktadır: “Allah’ın yardımı savaşta mu'minlere yetti.” (Ahzab 25)

Bu sözümü beğenmeyip beni tekfir ettiler. Ben muvahhid bir gruba cuma namazı kıldırıdım. Onları da beni tekfir etmiyorlar diye arkamda namaz kılan herkesi tekfir ettiler. Arkamda namaz kılanları tekfir etmeyenleri de tekfir ettiler.....(*Husnu’r Refeka s.22-23*)

Bu hikâye insanların dinlerini karıştıran bu cahillerin halini gerçek bir şekilde göstermektedir.

Onlar La ilahe illallah deyip şartlarını ve rükünlerini yerine getiren kimsenin imanını (*o cahillerin indinde*) küfrü sabit olan falanı ve falanı tekfir edene kadar kabul etmemektedirler. Halbuki bu (*tekfir etmeyen*) insanların çoğu tekfirin şartlarını, usullerini, manilerini, muayyenin tekfir edilme şartlarını bilmeyen insanlardandır. Bundan dolayı ilim ehlinin bile bazen

durduğu bu dikenli konulara girmek istememektedirler.

Özellikle bir Müslüman'ı tekfir etmenin tehlikeli olduğu hususu, herkesin Allah'ın dininde zaruretle bildiği bir konudur.

Bu sapık inanç bahsettiğimiz insanların çoğunu bu batıl hüccet ile tekfir etmeye itmiştir.

Müslüman'ı tekfir etme tehlikesi ve bir Müslüman'ı tekfir etmenin, bir kafiri tekfir etmemekten daha tehlikeli olduğu beyanı:

ibn Ömer(ra) dan Rasulullah (sav) şöyle buyuruyor: "Kişi Müslüman kardeşini tekfir ettiğinde o küfür ikisinden birine geçer."

Muslim'in bir rivayetinde ise: "Eğer adam dediği gibi ise kâfirdir, değilse küfür ona döner." (Buhari-Ebu Davud)

İmam Nevevi (rh) bu hadise şöyle bir başlık atmıştır

Bab:'Müslüman kardeşine ey kafir diyen kimsenin imanının halî' devamla diyor ki:

Küfrün dönmesi tevilinde ihtilaf edilmiştir. Denildi ki: Bu dönmek helal kılan hakkındadır. Ve yine denildi ki: Bu müminleri tekfir eden haricilere hamledilmektedir. Kadı İyaz (rh) bunu imam Malik (rh) tan nakleder.

Buhari (rh) hadise şöyle bir başlık atmıştır:

'Tevil olmadan Müslüman kardeşini tekfir eden'

bundan anlaşılıyor ki, tevil olmadan Müslüman kardeşini tekfir etmek küfür bir fiildir. Ancak Malikilerin ve hadisehlinin dışında âlimlerin cumhurunun tekfir etmediği haricilerin durumu gibi tevil bulunduğu zaman Müslüman'ı tekfir eden tekfir edilmez.

Şeyh Ebu Basir diyor ki:Küfür açık olan kâfiri tekfir etmemek bir yanlış ve imanı bozan akidevi bir sapıklık olduğu gibi, bir Müslüman'ı tekfir etmekte bir yanlış ve sonu hiç iyi olmayan akidevi bir sapıklıktır. Şu bilinmelidir ki: Bir Müslüman'ı tekfir etme konusunda hata yapmak bir kâfiri tekfir etmeme konusunda hata yapmaktan daha tehlikelidir.

Sebepleri ise şunlardır:

1) Müslüman'ı tekfir etmek, Allah ve Rasulünü tekzip etmeyi, kuran ve sünnetle gelen şeri nasları reddetmeyi içerir. Çünkü hikmetli Şari (Allah ve

Rasulu) bu insanı İslam sıfatıyla vasıflandırmakta ve Müslümanların hak ettiği hürmeti (değeri) ve hakları vermektedir. Onu tekfir eden ise onu küfür sıfatıyla vasıflandırmakta ve onun İslam dairesinden çıktığına dair hüküm vermektedir. Dolayısıyla onun misali Allah Teala nın helal kıldığını haram, haram kıldığını da helal kılan, sırf hevası ve nefsi için bunu yapan kimsenin misali gibidir. Bunun küfür olduğunda ise şüphe yoktur.

2) Bir Müslüman'ı tekfir etmek ve onu küfür ve eğri yolla itham etmek bu kişinin inandığı ve ondan dolayı Müslüman olduğu İslam'ı küfür saymayı içermektedir. Halbuki Şari bu kişiyi Müslüman saymakta ve ona Müslümanların ve müminlerin lehlerine ve aleyhlerine olan her türlü hakkı vermektedir. Dolayısıyla bir Müslüman'ı tekfir etmek bu yönden imanı ve İslam'ı küfür ile vasıflandırdığı için küfür ve sapıklık sayılır.

3) Bir Müslüman'ı tekfir etmek ve onu küfürle itham etmek onu öldürmek gibidir. Çünkü onu tekfir etmek tehlikeli sonuçlar doğuracak ve İslam'ın tanıdığı bütün hak ve hürmetlerini yok sayacaktır.

Bunun için şer'i naslar bir Müslüman'ı tekfir edeni tekfir etmiştir.

Muslim'in sahihinde geçtiği gibi Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmuştur:

“Bir Müslüman'ı tekfir etmek onu öldürmek gibidir” ve yine;

“Müslüman'ın tümü, kanıda, malı da, ırzı da Müslüman'ın üzerinde haramdır”

Müslüman'ı haksız bir şekilde tekfir etmek bütün bu hürmetleri ihlal etmektedir.

Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmuştur:

“Kim bir mümine kendisinde olmayan bir söz sarf ederse bu sözün gerekçesini getirene kadar cehennemden radğatul habalın da hapsedilecektir.”

(radğatul habal: cehennem ehlinin kan ve irinlerinin toplandığı yedir)

Haksız bir şekilde bir Müslüman'ı küfür ve dinden çıkmakla itham etmekten daha ağır ve şiddetli bir söz var mıdır? Çünkü bu söz tekfir edilen kimsenin öldürülmesini “Kişi kardeşine ey kâfir dediğinde sanki onu öldürmüş gibidir.” “Bir mu'mini lanetlemek onu öldürmek gibidir.” (- *sahihul camius-sağir* s.710-) ve Müslüman'ın bütün hak ve hürmetlerini yok saymak demektir.

Bunun için ey Müslüman kardeşlerim: Acelecilikten, Allah'ın Müslüman kullarını tekfir edilmesi konusunda vera (*takva*) azlığından sakının

4)Kâfiri tekfir etmeme konusunda hata yapmak bir kulun hakkına karışmadan sadece Allah'ın hakkında yapılan bir hatadır. Çünkü tekfir etmeyen kişi Allah'ın hükmünde isabet etmemiş olur. Ancak Müslüman'ı tekfir etme konusunda hata yapmak iki hatadır. Biri Allah Tealanın hakkıdır, ikincisi ise kulun hakkıdır. Hâlbuki birinci hata bir ictihaddan veya tevilden kaynaklandıysa Allah Teala onu bağışlayabilir. Ancak diğer hata Allah Teala kendi hakkını bağışlasa da: Müslüman'ı haksız bir şekilde tekfir eden gerekçesini açıklayamadığı sürece Allah Teala mazlum için zalimden kisas alacaktır...

Bundan dolayı ilim ehli muayyen bir kişiye küfür hükmünü verirken çok ihtiyatlı ve dikkatli davranmışlardır. Eğer bir kişinin işlediği küfür 99 yönden küfür sayılıyor ve 1 yönden değil ise onlar bu tek yönle amel edip kendi dinleri için ihtiyatlı davranarak bu kişinin haklarını koruyarak tekfir etmemişlerdir.

Aynı şekilde âlimler bir muayyen kişiyi tekfir etme konusunda bir tereddüt veya zan oluşursa yakini ve selameti isteyerek onu tekfir etmede dururlar. Bu şüphesiz ki dışında hak olmayan tek doğru mezheptir. Açık deliller bunu desteklemekte ve selevin ameli bunun üzerindedir. Bu meselenin beyanı ise açık sarîh İslam'ı ancak küfürden başka bir ihtimali olmayan açık bir küfür bozar.

Sahih bir hadiste şöyle geçmektedir:

“...Onun küfür olduğu konusunda elinizde Allah tan bir burhan (hüccet) olduğu sürece...”

Hattabi(rh) diyor ki: 'bevehan' kelimesinin manası açık ve görülen, yaymak ve göstermekten alınmıştır. Ve Burhan kelimesi konusunda Hafız ibn Hacer diyor ki: Tevil ihtimali olmayan ayet ve sahih bir haberdir.

Bu hadisin gereği şöyledir: “Onların fiilinin tevil ihtimali olduğu sürece onlarla savaşmak caiz değildir.” (*Fethul bari c.B.s. 18*)

Fetevayı Hindiyyede şöyle geçmektedir ki: "Meselede küfrü gerektiren yönler ve onu engelleyen tek yön olduğu halde müftünün o yöne meyletmesi gerekiyor. Ancak kişi küfrü gerektiren bir irade ile açıkladığı halde o zaman tevil ona yaramaz."

Gazali, Feysalut Tefrika'da şöyle diyor:

“Tekfirin her yerde kat'i bir şekilde idrak edilemeyeceği zannedilememelidir. Bilakis tekfir malları helal kılan, kanları döken,

cehennemde ebedi kalma hükmü veren şer'i bir hükümdür ve o diğer şer'i hükümler gibidir. Bazen yakınle idrak edilir bazen zanni galiple, bazen tereddütle. Ancak bir türlü tereddüt olduğu zaman tekfirden durmak daha evladır."

İbn hacer Fethul Bari'de şöyle diyor (c.12 s.314):

Gazali diyor ki: Başka bir yol bulunduğu sürece tekfirden sakınmak gerekir. Çünkü tevhide ikrar edip namaz kılanların kanlarını helal kılmak hatadır. Bin kâfiri hayatta bırakma konusunda hata işlemek, tek bir Müslüman'ın kanını dökme konusunda hata işlemekten daha ehvendir (hafiftir)...

Dinde aşırıya gitmek, Müslümanlardan tekfir edilmesi sahih olmayan kimseleri tekfir etmek, Müslümanların haklarını ve hürmetlerini hafife almak; İslam'ın dünyada öldürmekle ve ahirette elim azap vaat ettiği sapık ve aşırı haricilerin sıfatlarından ve ahlaklarındanandır.

(Ebu Basir Cehalet Mazerettir Kitabından alıntıdır)

Hariciler hakkında gelen bazı hadisler

1. **Cabir (ra) dan Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Kuran okurlar ama okudukları boğazlarından geçmez. Okun avdan geçerek çıktığı gibi Kuran'dan (dinden) çıkarlar."** (Buhari-Muslim-ibn mace-Ahmed)

Ebu Said el-Hudri (ra) dan Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: "Şüphesiz bunun soyundan öyle bir topluluk çıkar ki, Kuran okurlar ama okudukları boğazlarından geçmez. Bunlar putçuları bırakıpta ehli İslam'ı öldürürler. Okun avı delip çıktığı gibi İslam'dan çıkarlar. Eğer o topluluğa erişsem semud kavminin toptan silindiği gibi onları da toptan silip öldüreceğim."

Başka bir rivayette (sahabelere hitap ederek)şöyle buyurdu: "Biriniz onların namazı yanında kendi namazını, onların oruçları yanında kendi orucunu küçük görür. Okun avı delip çıktığı gibi İslam'dan çıkarlar. Okun demir kısmına bakılır ondan bir şey bulunmaz. Sonra okun giriş kısmına bakılır onda bir şey bulunmaz. Sonra okun ağaç kısmına bakılır onda bir şey bulunmaz, sonra okun tüylü kısmına bakılır ondada bir şey bulunmaz. Hâlbuki ok avın karnını delip geçmiştir." (Buhari-Muslim-Nesai-Ebu Davud)

Başka bir rivayette "Ümmetimin içerisinde ve insanların tefrikaya düştükleri zaman ortaya çıkacak olanlar....Bunlar halkın en

şerlilerindendir"

Ali(ra)dan Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

"Ahir zamanda yaşları küçük, düşünceleri değersiz ve aşağı bir toplum ortaya çıkar. Yaratıkların en hayırlısının sözünü söylerler... Onlarla karşılaşırsanız onları öldürünüz. Çünkü onların öldürülmesi kıyamet günü onları öldüren için Allah katında sevap olur.

Başka bir rivayette ise"Onlarla savaşılan ordu, Peygamberlerin (sav) dilinde kendileri için ne gibi güzel vaat verildiğini bilseydi, artık başka amel işlemeyi bırakır buna güvenirdi.

Ebu Zer (ra)dan Rasulullah (sav) şöyle buyurdu : "...dinden çıkacaklardır. Sonra dine geri dönmezler. Bunlar halkın ve mahlûkatın en şerlileridirler. *(Muslim- ibn Mace-Darimi-Ahmed)*

İbn Ebi Evfa (ra)dan Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

"Hariciler cehennemın köpekleridirler."*(ibn Mace ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak el-Ameş ile sahabe arasında kopuklu vardır der)*

Haricilerin Bazı Özellikleri:

Şeyh Makdisi; haricilerden bahsederek onların sıfatlarını anlattı. Biz ise bunu özetleyerek aktarıyoruz....

-Müslümanları tekfir etmek konusunda taşkın ve cesurdurlar. İbn Ömer bunlar için şöyle der:

'Bunlar insanların en şerlileridir. Kafirler hakkında inen ayetleri almış ve Müslümanlara uygulamışlardır.'

(Buhari muallak olarak 'İnkarcıların ve Haricilerin öldürülmesi' babında)

-Tekfir ettiklerinin canlarını mallarını ve namuslarını da helal görürüler. Muhaliflerini öldürür, mallarını ganimet olarak alır ve kadınlarını esir edinirler. Bu ise Rasulullah (sav) in onlar için söylediği 'Putperestleri bırakır Müslümanlarla savaşırlar.' Sözünün doğruluğunu gösterir.

- Müslümanların en hayırlılarına karşı pervasızlıkları, haksızlıkları ve taşkınlıkları, ispat edemedi ve sadece kötü zan ile insanların hatalarını bayraklaştırmaları da temel niteliklerinden. Onların bu durumu ne kadar

kibirli olduklarını, nefislerine uyduklarını, Müslümanları nasıl hor gördüklerini ve onlara nasıl tepeden baktıklarını gösterir.

-Şeri delilleri almadan, Şarinin ondan maksadını kavramadan ve nassların neye delalet ettiğini bilmeden hüküm vermeleridir. Anlayışları bozuktur. Nitekim Rasulullah (sav) onları 'akılca kıt' (*Muslim'in rivayet ettiği hadisten bir bölümdür.*) diye nitelemiştir. Sünnetin, kuranı açıklamasından kendilerini mahrum bıraktıkları için bocalamışlar, meselelerde birbirlerini tekfir etmişler, sonra tövbe etmişler ancak daha sonra yaptıkları bu tövbenin de hata olduğunu söylemişlerdir. Bütün bunlar delillendirme yöntemini bilmedikleri ve kavrayışlarını yetersizliği sebebiyle olmuştur.

- Şeri ahkamda katı tutum tutunmaları, Allah Tealanın Müslümanlar için tanıdığı kolaylığı tanımamaları ve ümmetin işini zorlaştırmaları da onların vasıflarındandır.

-Müteşabih ayetlere uyarlar ve muhkem olan ayetleri ölçü almazlar. *Taberi, Tahzibu'l-Asar*'da , ibn Hacer'in sahih olduğunu belirttiği bir senet ile hariciler hakkında ibn Abbas (ra) tan şöyle rivayet eder:

"Kur'anın muhkemlerine iman ederler ancak müteşabihleri ile helak olurlar " (*Fethu'l Bari 'Mürtetlere istitabenin uygulanması' babında*)

- Batıl görüşlerini yaldızlarlar ve ona hak süsü verirler. Bu nedenle ciddi bilgisi veya derin basireti olmayan kişiler onlara kanar ve peşlerinden giderler. (30 Risale s.405-409)

Müslümanları tekfir eden haricilerin hükmü

İbn Kudame(rh) şöyle diyor: "Günah nedeniyle tekfir eden; Hz.Osman, Hz.Ali, Hz.Talha, Hz.Zubeyri (r.anhum) ve sahabelerin çoğunu tekfir eden ve kendileriyle beraber olanların dışında Müslümanların kanlarını ve mallarını helal kılan hariciler ashabımızda muteahhir (*sonra gelen*) fakihlerin sözünün zahirine göre bağilerdir. Onların hükmü bağilerin hükmü gibidir. Bu söz Ebu Hanife, Şafii ve fakihlerin cumhurunun sözüdür.

Hadis ehlinin çoğu ve Malik; Hariciler istitabe edilir derler. Tövbe etmedikleri zaman kâfir oldukları için değil, fasit oldukları ve ifsat ettikleri için öldürülürler.

....Hadis ehlinden bir taife haricilerin mürted, kâfir olduklarını söylerler. Onların hükmü mürtetlerin hükmü gibidir derler. Kanları ve malları helal kılınır. Bir yere sığınıp güç sahibi oldukları zaman sair kâfirler gibi harb ehli olurlar ve imamın elinde oldukları zaman mürtetlerin istitabe edildikleri gibi istitabe edilirler. Tövbe etmedikleri zaman öldürülürler ve onların malları fey olur.

(Ganimet: savaştıktan sonra kafir mallarıdır, Fey ise; savaş olmadan Müslüman gücü ve korkusu ile kazanılan mallardır..)

Müslüman varisleri onlarda miras almaz....*(delillerini zikrettikten sonra)*

....Fakihlerin çoğu haricilerin kafir olmadıkları ve bağı olmadıkları görüşündedirler.

ibn Munzir: Şöyle der:Haricileri tekfir edip onları mürtet ilan etme konusunda hadis ehline muvafık bir kimseyi bilmiyorum. İnşallah sahih olan görüş şudur ki: Hariciler savaşa başlamasalar da onların öldürülmesi caizdir. Çünkü Peygamber (sav) Onları öldürmeyi emretti ve onları öldürene sevap vaat etti. *(el-Muğni c.14 s.58 ve sonrası)*

Fethu'l Mulhim kitabından alıntılar:

Hafız ibni hacr şöyle der: Hadisten anlaşılıyor ki haricilerle savaşmak ve onları öldürmek ancak onları hakka dönmeye davet ve onların mazeretlerini iptal etmek suretiyle onlara hüccet ikame edildikten sonra caiz olur. Buhari, ayeti başlığında yazmasıyla buna işaret etmiştir. Aynı zamanda hadis, haricileri tekfir edenlerin delillerindendir. Bu görüş Buhari'nin yaptığıının gereğidir. Çünkü onları mulhidlerle (*kâfirlerle*) beraber zikretmiştir. Sonra onlardan tevil sahiplerini bir başlıkla ayırmıştır.

El Kadı Ebu Bekir İbn'ul Arabî (rh) Tirmizinin şerhinde şöyle der:

Sahih olan görüş kâfir olmalarıdır. Çünkü **Rasulullah (sav) onlar hakkında şöyle buyurdu:**

" İslam'dan çıkarlar, Ad kavminin helakı gibi bir helak ile onları öldüreceğim" başka bir lafızda semud kavmi geçer. Bu iki kavimden her biri ancak küfür sebebiyle helak olmuşlardır. **Aynı şekilde şu hadis "İnsanların en şerlileridirler"** bu vasıfla ancak kâfirler vasıflandırılırlar. "Allah Tealanın en fazla buğz ettiği insanlardır"

Onlara muhalif olanlara küfür ve cehennemde ebedi kalmakla

hükmettikleri için bu hükmü kendileri daha çok hak etmektedirler. Müteahhir âlimlerden bu görüşe meyl edenlerden **Şeyh Takiyyuddin es-Subki, fetvalarında şöyle der:**

"Haricilerin ve Rafizîlerin gılatlarını tekfir edenler, o iki taifenin sahabelerin meşhur zatlarını tekfir etmelerini delil gösterdiler. Çünkü Peygamber (sav) in söz konusu sahabelere yapmış olduğu cennet tanıklığını yalanlamış durumundadırlar. Daha sonra devamla şöyle dedi: O huccet bana göre sahih bir huccettir.

Hafız Keşmiri şöyle der: Hadiste geçen 'dinden marik' kelimesine gelince Hafız ibn Hacer (rh) bu kelimenin evveli manasının mürtet olduğunu söyledi ve hadislerden bu tefsirine şahitler nakletti. Bu isim yani dinden ve İslam'dan 'marık'lık meşhur hadislerde haricilerin hakkında gelen isimdir. Dolayısıyla onların hükmü riddet olmuştur.

Kurtubi (rh) el-müfhim kitabında şöyle der: "Ebu Said hadisinde gelen benzetme haricilerin kâfir olduklarına dair olan görüşü te'yid eder. Zira hadisin zahirinden kastedilen 'Okun hedeften geçerek ondan (*yada yaydan*) çıktığı gibi onlarda İslam'dan çıkmışlardır.'

Kadi İyaz eş-Şifa kitabında şöyle der: Ümmetin sapık olduğuna veya sahabelerin tekfir edilmelerine ulaştıracak bir sözü söyleyen her kimsenin kâfir olduğunda şüphe yoktur.

İmam Keşmiri(rh) şöyle der: Hak olan görüş 'marık' kelimesinin imandan küfre daha yakın olmasıdır. Bu konuda bulduğum en açık delil, **ibn Macede** geçen şu hadistir:

"**Ebu Uname diyor ki:** Bunlar (hariciler) Müslüman idiler sonra kâfir oldular. Dedim ki: **ey Ebu Uname bu söz senin söylediğin bir söz müdür? yoksa işittiğin bir söz müdür?**

Dedi ki: **Hayır bunu Rasulullah (sav)den duydum.**

(*Hafız Muhammed bin İbrahim el-yemani isarul hak eserinde bu hadisin isnadına hasen dedi. Tirmizide bu hadisin özetine hasen demiştir.)*

İbn Hacer(rh) şöyle der: Sünnet ehlinden usul âlimleri, haricilerin fasık oldukları kelime-i şahadeti telaffuz ettikleri ve İslam'ın rükünlerini yerine getirdikleri için İslam'ın hükmünün üzerlerinde cari (*geçerli*) olduğu. Ancak fasit bir tevil dayanarak Müslümanları tekfir ettikleri için fasık oldukları ve bu tevil onların kendilerine muhalif olanların kanlarını ve mallarını helal kılmalarına ve onlara küfür ve şirk hükmü ile şahidlik etmelerine onları

sürüklediği görüşünü seçmişlerdir.

Hattabi şöyle der: İslam âlimleri haricilerin sapık olmalarına rağmen Müslüman fırkalarından bir fırka olmaları onlarla evlenmek ve onların kestiklerini yemenin caiz olduğu ve İslam'ın aslına tutuldukları sürece kafir olmadıkları konusunda görüş birliği içindedirler.

Kadı İyaz şöyle der: Neredeyse bu mesele en çelişkili meselelerden olmuştur. Fakih Abdulhak imam Ebul Meali'ye bu mesele hakkında soru sormuşlar **İmam Ebul Meali ise** ümmete bir kâfiri sokmak veya ümmetten bir Müslüman'ı çıkarmak dinde tehlikesinin muazzam bir şey olduğunu beyan ederek cevap vermekten özür dilemiştir.

Devamla **Kadı İyaz şöyle der:** Bundan önce Kadı Ebu Bekir el-Bakillani de bu konuda durdu ve dedi ki: Bu insanlar küfrü açık bir şekilde işlemeler ancak küfre sürükleyen (*ulaştıran*) sözleri söylediler.

Kurtubi el-Mufhimde şöyle der: Hadisten dolayı kâfir oldukları görüşü daha kuvvetlidir... Tekfir bahsi tehlikeli bir konudur ve biz selamete eşit bir şey saymıyoruz.

(*Fethu'l Mulhim kitabından 5.cilt sayfa153 ve sonrasındakiler özetlenerek aktarılmıştır. Araştırmak isteyenler için orada uzun bir bahis vardır. Müellif (rh) bahsin sonunda haricilerin tevili fasit olduğundan dolayı haricilerin kâfir olduğunu söyleyen görüşü tercih eder.*)

Şeyh Ebu Basir şöyle der: Derim ki şüpheler güçlü olduğu kadar ve şeri bir dayanağı olduğu kadar sahibini mazur kılar. Şüphelerin gücü ve dayanağı olduğu kadar sahibini mazur kılar. Şüphelerin gücü ve dayanağı yok olduğu, sahibi kafi şeri hüccet gördüğü zaman ona mazeret kalmaz. Dolayısıyla ilim ehli Hariciler ve benzerlerine küfür hükmü verme konusunda ihtilaf etmişlerdir. Kimisi onların tekfirinde tevakkuf edip onları bağı Müslüman saymış kimisi de onları İslam dan çıkaran kafir hükmü vermiştir. Bu ihtilafın sebebi her iki kesimin Haricilerin küfrüne mani olan şüphelere bakış açılarının farklılığıdır.

İbn Teymiyye (rh) (*Feteva c.28 s.5185*) şöyle diyor:

' (*âlimler haricilerin*) tekfirinde ihtilaf etmişlerdir. Malik ve Ahmedin mezhebinde 2 görüş vardır. Şafii mezhebinde de onları tekfir etme hususunda ihtilaf vardır. Ahmedin mezhebindeki iki görüşten biri onların bağı olduklarıdır. İkincisi ise mürtet kafir olduklarıdır. Dolayısıyla onlarla savaşa başlamamız, onlardan alınan esirleri öldürmemiz ve onlardan kaçanları takip etmemiz caizdir. Onlardan ellerimize esir düşen kimseye

mürtet gibi istitabe uygulanır, yoksa öldürülür...'

Sonra şöyle dedi: 'Hz. Ali(ra) ve diğer imamların hariciler hakkında söylediği sözlerden anlaşılan, hariciler İslam ın aslından dönen mürtetler gibi kafir değillerdir. Bu görüş Ahmet ve diğer imamların kendi sözleri olarak nakledilen görüştür. Buna rağmen onların hükmü Cemel ve Sıffin'da savaşanların hükmü gibi değildir. Bilakis onlar üçüncü bir çeşittir. Bu görüş onların hakkında nakledilen üç görüşün en sahih olanıdır.'

(Ebu Basir) derim ki: Hariciler ve onlar gibilerin sapıklıkları şüphelerinin hacmi çeşidi, güçlülüğü, zayıflığı yönünden birbirine eşit değildir. Yine onların sapıklıkları ve İslam dan uzaklaşmaları derece olarak bir değildir. Dolayısıyla her durumun farklı hükme sahip olması kaçınılmaz bir şeydir. Onlardan her şahsın, kendi şüphelerinin hacmine ve çeşidine, sapıklığının derecesine bağlı olan, farklı hükmü vardır.

Biz genel olarak deriz ki: kişi ister haricilerden ister başkalarından olsun, tekfirin şartları yerine gelip manileri ortadan kalktığı zaman, o kişinin muayyen olarak tekfir edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Dolayısıyla kişinin hakkında tekfirin şartları bulunduğu zaman kişinin haricilere veya başka sapık fırkalara mensup olması tekfir manilerinden biri sayılmaz. *(Tekfir Kuralları s.214)*

Tekfirin şartlarını ve manilerine bilmeyen avam veya âlimin, muayyenin tekfirine dalmasının imanın şartlarından olması mümkün olmadığı gibi, bu iş değil vacip, caiz dahi değildir...

Şeyh Ebu Basir'e şöyle soruldu:

Soru:Bazıları şöyle diyor: Sadece alimler muayyen bir şahsı tekfir etmeye kalkışabilirler. Onlardan başka hiç kimsenin *(muayyen şahsı)* tekfir etmesi caiz değildir. Bu söz ne kadar doğrudur.

Cevap: Elhamdulillah Rabbil Alemin. Bu söz mutlak anlamda söylenirse doğru değildir. Bir yönden doğru bir yönden yanlıştır.

Tekfir edilmesi istenen muayyen kişinin küfrü müteşabih, ihtimalli, şartlara ve manilere bakılması gereken bir küfür olduğu halde, bu söz doğrudur. Çünkü bu tür tekfirin şüphesiz ki ilme içtihadı ve takvaya ihtiyacı vardır. Dolayısıyla avam halkın; vasfı ve hali böyle olan kimselerin tekfirine girmelerini tavsiye etmiyoruz, ilim ehline sormaları gerekir.

Tekfir edilmesi istenen muayyen kişinin küfrü, Yahudiler Hristiyanlar

Mecusiler putperestler komünistler ateistler ve İslam'ın ana temellerini yalanlayanların küfrü gibi açık ve net olduğu halde, bu söz (*yani sorulan soruyu kast ediyor*) yanlıştır. Zira avam olsun alim olsun herkes bu tür kafirleri tekfir etmelidir. Burada tekfir eden kişinin ilim ve içtihat ehlinde olması şart değildir. Bilakis Müslümanların avamlarından her biri bu tür suçlu kafirleri tekfir etmeli ve onlardan beri olmalıdır.

Zira Müslümanların avamı, kafiri-mümininden, şirki-tevhidten ayıramadan, şirkten-müşriklerden ve tüm kafir milletlerden bera akidesini nasıl diriltebilecekler ki?

Malumdur ki küfrü ve kafiri bilmek; küfürden ve kafirlerden beri olmanın gereklerindendir. Dolayısıyla hak ehli ile batıl ehlini ve tevhidle şirki birbirinden ayırmak gerekiyor. Aksi takdirde bir şeyi bilmeyen o şeyi vermeye güç yetiremez.

Soru: Tekfirciler kimlerdir. Müslüman toplumlarında asl olan İslam mıdır? Yoksa küfür müdür?

Cevap: Elhamdulillah Rabbil Alemin. Bu soru yanlıştır. Belki şöyle demek istedin; tekfirden aşırıya gidenler kimlerdir?

İnsanların arasında yaygın olan 'tekfirci' kelimesi Muhammed (sav), Sahabe-i kiram (*r.anhum*) ve onlara güzellikle tabi olanları da kapsar. Çünkü onlar , Allah'ın küfür hükmünü verdiği, tekfir edilmeyi hak eden kimseleri tekfir ediyorlardı. Ancak tekfir de aşırıya kaçanlar, aşırılığa ve ifrata düşmüşlerdir. Dolayısıyla, zanla ve küfür derecesine ulaşmayan günah ile tekfir etmişlerdir. Böylece mutlak (*genel*) sözlerinde ve verdikleri hükümlerin çoğunda, ilk haricilerin yoluna muvafık olmuşlardır.

Sormuş olduğun sorunun ikinci kısmına (*Müslüman toplumlarında asl olan....*) gelince;.. eğer insanları kast ediyorsan, İslam'a muhalif bir fiil izhar etmedikleri sürece, evet onlarda asl olan İslam'dır. Yok eğer o toplumlara egemen olan rejimleri ve kanunları kast ediyorsan, onlar cahili-kafir rejimlerdir.

(*Ebu Basir 'Tekfirin Kuralları' s.219-230 arası özetlenerek aktarılmıştır.*)

Bu konuyu şöyle açıklayabiliriz: genel olarak dinin bütün konularında başta tekfir konuları olmak üzere akidevi konularda fıkhi konularda veya dinin en basit konularında konuşmak ancak ilimden sonra caiz olur.

Bunun için İmam Buhari (rh) şöyle bir başlık atmıştır: "İlim söz ve amelden önce olmalıdır" Dolayısıyla taharet meselelerinde dahi ilimsizce

konusmak caiz olmadığı gibi; tekfirin şartlarını ikrah, cehalet, tevil, intifaul kast gibi manilerini bilmeden muayyenin tekfir edilmesinin caiz olmaması daha evladır.

Bu görüş Allah'ın dininde kabul etmiş olduğumuz görüştür. Biz deriz ki her insan akidesini ve dinin emirlerini öğrenmelidir. Aynı şekilde imanı bozup küfre sokan her türlü fiilden sakınmalıdır. Bu söz haktır. Ancak bu söz ile muayyen kişilere iman küfür hükmü vermek arasında ne yakından nede uzaktan hiçbir alakası yoktur...

Bir kişi küfür fiili işleyen bir muayyenin hükmünü bilmesine ihtiyaç duyduğu zaman dinin sair hükümlerini öğrenir gibi bu meseleyi ehliyet sahibi bir ilim adamına sormalıdır yada tekfir konusunun bütün usullerini ve ferî konularını öğrenmek zorundadır. Bence böyle bir şey kısa zamanda mümkün değildir. Her kişi içinde mümkün değildir. Çünkü böyle meselelerde hüküm vermek için kişi içtihat mertebesine ulaşmış olmalıdır. Zira bu meseleler dinin en zor en tehlikeli ve en kritik konularındandır. Nice âlimler bu meselenin eşiklerinde durmuşlardır. Bundan dolayı İslam devletinde bu meseleler alimlerin müçtehit olmasını şart koştuğu kadının görevlerindendir.

NOT: insanlar arasında küfrü meşhur olan ve mutevatir bir şekilde İslam'a savaş açtığı, İslam'ın ehline buğz ettiği, küfür eylemleri işlediği ve alimlerin onun hakkında küfür fetvaları verdiği kimseyi avamlarda tekfir edebilir. Ancak insanların imanını sahih saymak için falanı veya falanı tekfir etmelerini şart koşturmak açık bir bidattir. Sarih bir delalettir. Nasıl olmasın ki.Bu sözle amel edenlerin bir selefi yoktur.

Akide konularında konuşan hiçbir alim böyle bir şarttan bahsetmemiştir. İşte **şeyhul İslam ibn Teymiyye (rh)** şeriatı ilk değiştiren tatarların zamanında yaşamıştır. Tatarlar şeriatı bırakıp Yesakkanunu ile hükmedip dinden çıkmışlardır. Ancak şeyhul İslam ibn Teymiyye(rh) o dönemde yaşayan Müslüman avamların imanlarını sahih saymak için Tatarları tekfir etmelerinin şart olduğunu söylememiştir. Halbuki onların zamanındaki Müslümanların büyük bir kısmı hatta bazı alimler bile Tatarları tekfir etmemiş ve Tatarlar kelime-i şahadeti telaffuz ettikleri için onlara Müslüman hükmü verenler dahi olmuştur. Buna rağmen ne ibn Teymiyye (rh) nede o zamanda yaşayan ehli sünnet alimlerinden hiç kimse onları tekfir etmemiştir.

Aynı **Hafız ibn Kesir (rh)** Şeriatı ilk değiştiren tatarların kafir olduklarında icma nakletmiştir. Ancak onları tekfir etmeyenlerin kafir olduklarını

söylememiştir.

Kafiri tekfir etmeyen kafir midir!?

Bu kuralı eski alimlerin kitaplarında ne küfür çeşitleri nede küfür sebepleri arasında görmedim. Yani küfür olan söz, fiil ve tevhidi bozan unsurlardan bahseden eski alimlerimiz 'kafiri tekfir etmemeyi' küfür sebebi olarak zikretmemişlerdir.

Ancak bazı eski alimlerimiz Yahudi ve Hıristiyanlardan bahsederken şöyle demişlerdir:

"Onlar kafirlerdir. Onları tekfir etmeyen yada kafir oldukları konusunda şüphe eden kimsede kafirdir"

Böyle bir söz **Kadı İyaz** gibi bazı eski alimlerimizden nakledilmiştir. Ancak inşallah ileride belirteceğimiz gibi; böyle bir hükmü verme sebebi kafiri tekfir etmemek değil, Kur'anda kati bir nassı yalanlamaktır. Çünkü Yahudi ve Hıristiyan gibilerinin küfrü kuranda kati olan bir nasla sabit olmuş ve dinde zaruretle bilinen konulardandır. Onları tekfir etmeyen ise Kur'anda kati bir nassı yalanlamış olur. Bu şüphesiz ki açık bir küfürdür. Çünkü Kur'anın herhangi bir harfini yalanlamak; bu harfin konusuna bakmadan küfürdür. Bu harfin konusu ister bir Müslüman'ı tekfir etmek, ister bir kafiri tekfir etmemek, isterse daha küçük bir şey olsun önemli değildir. Çünkü meselenin illeti tekziptir.

Örneğin: Kim iftira haddinin 81 sopa olduğunu söylerse, Kur'anda iftira haddini açıklayan ayeti gördükten sonra (*ikametul hüccce*) ısrar ederse kafir olur. Tabi ki bu meselede illetin şartı söz konusu ayetin manasının kati olmasıdır. Yani söz konusu ayet delaleti kati bir ayet olmalıdır. Dolayısıyla söz konusu ayetin manası ihtimallere açık olduğu zaman tekfir etmek söz konusu değildir. Örneğin: "**kadınlara dokunduğunuz zaman**" (Maide 6)

Muasır cihad alimlerimiz meseleyi bu şekilde beyan ederler. Bu meselede küfrün sebebi kafiri tekfir etmemek değil, Kur'an ve sünneti yalanlamak olduğunu söylerler.

Şeyh Makdisi şöyle der: Tekfir konusunda yapılan en yaygın hatalardan biri de 'Kafiri tekfir etmeyen kafir olur' kuralının, gerekli ayırım yapmaksızın herkes için kullanılmasıdır. Bu kuralın kötüye kullanılması gençler arasında genel bir musibet umumi bir bela olmuştur. Öyle ki aşırıların liderliğini kimileri ; bu kuralı dinin aslı ve sıhhatinin şartı saymakta, İslam'ın varlığını veya yokluğunu ona bağlamakta, vela ve bera ilişkilerini bu kurala göre uygulamakta ve bu kuralı mutlak olarak kullanan kişileri Müslüman dostları olarak kabul edip, bu kuralın bazı unsurlarında onlara muhalefet edenleri ise düşman sayarak tekfir etmektedirler...

Böylece anlaşılmaktadır ki, bu kuralı hakikati ve açıklaması şu şekildedir: Kuran veya sünnetin açık ve kesin olarak kafir olduğunu belirttiği ve tekfirin bütün şartlarının bulunduğu ve engellerin kalkmadığı kişiyi tekfir etmeyen kimse, kuran ve sünneti yalanlamış olacağından, icma ile kafir olur. Delillerini gördükten sonra ve alimlerin görüşlerini öğrendikten sonra bu kuralın gerçeği ve tefsiri budur.

Kişi açık nassı bildiğini ve buna rağmen onu reddettiğini açıklayıp itiraf etmedikçe, onu bundan dolayı sorumlu tutmak, dolayısıyla tekfir etmek doğru olmaz. Bu kuralın gerçeği budur. Çünkü o takdirde mesele dolaylı olarak veya meal yoluyla tekfir etmeye dönüşür. Meal yoluyla tekfir etmenin yanlışlığı ve ancak mezhep sahibinin mezhebinin lüzumunu bilmesi ve kabullenmesi halinde mezhebinin hükmünün onu bağlayacağını ilerde belirteceğiz...

İbn Teymiyye (rh)'ın ittihat fırkasının küfür sözlerini aktardıktan sonra şöyle der:

'Bu anlamların hepsi 'El-Fusus' isimli kitabın sahibinin sözleridir. Bu kişinin hangi akide üzere öldüğünü Allah telala bilir.' *(Mecmuul Fetava c.2 s.284 ayrıca c.2 s.91 Daru İbn Hazm baskısı)*

Bütün bunlar, imamların insanları tekfir etme konusunda, özellikle ihtimalin bulunması veya hangi akide üzere öldüğünün bilinmemesi halinde ne kadar ihtiyatlı hareket ettiklerini göstermektedir...

İbn Teymiyye(rh) tekfir konusunda yapılan hataların sebeplerini *(bu mazeretle hakkında daha fazla bilgi için bkz; İbn Teymiyye Raful Melam anil Eimmetil Alam s.20);*

1)Delillerin çatışması. Bu ise delillerin tevil edilmesini gerektirir.

2)Kişinin İslam'a yeni girmiş olması yada uzak bir çölde yaşamış olmazı

veya buna benzer başka bir sebepten dolayı bazı nassların kendisine ulaşmamış olması

3) Nasların kişinin yanında sabit olmaması

4) Kişinin yeterince ilim sahibi olmaması sebebi ile, kendisine ulaşan nasları anlamada eksik kalması

5) Kişinin doğruyu aramasına rağmen, kendisinin mazur sayılmasına sebep olacak bazı şüphelere kapılmış olması(30 Risale s.195)

Şeyh Makdisi bu kuralın yanlış kullanıldığının örneklerinden birini şöyle aktarır;

Abdullatif bin Abdurrahman bin Hasan Aluş Şeyh (rh) ; ‘Abd bin Abdurrahman bin Hasandan Abdulaziz el-Hatib e’ başlığını kullanarak şöyle der:

64 yılında İhsa da aslen Farisli olan sizin gibi iki kişi gördüm. Bunlar cemaate ve cumaya gitmiyorlar ve o memlekette bulunan Müslümanları tekfir ediyorlardı. Gerekçeleri ise sizin gerekçeleriniz gibi aynı sebeplerdi. Derler ki İhsa halkı İbn-i Feyruz ve benzerleri ile oturup kalkarlar. Ki İbn Feyruz tagutları ve imam Muhammed in davetini kabul etmeyip düşmanlık yapan dedesini tekfir etmemektedir. Dolayısıyla bu halde olan dedesini açıkça tekfir etmeyenler, Allah Tealaya küfretmiş ve tagutu inkar etmiş olurlar. Onunla oturup kalkanlar onun gibidirler. Yalan ve yanlış olan bu iki esas üzerine küfür hükümlerini bina etmişler ve selamı almayı dahi terk etmişlerdir. Durumları bana iletili, kendilerini çağırdım ve tehdit ettim. Ağır şeyler söyledim.

Önce Muhammed bin Abdulvehab'ın akidesinde olduklarını iddia ettiler. O anda toplantıda olan bilgiler ile şüphelerini ortaya çıkardım ve sapık anlayışlarını çürüttüm. İmam Muhammed in bu akide ve mezhepten beri olduğunu söyledim. Çünkü kendisi küfür olduğunda icma edilen şirk, Allahu Tealanın ayetlerini ve rasullerini inkar gibi konular dışında insanları tekfir etmezdi. Bu tür konularda da öncelikle insanlara hüccet ikamesinde bulunur ve tekfir için gerekli olan araştırmayı yapardı. Ki iman ile ilim ehli de zaten bu konuda icma etmişlerdir.

Adı geçen bu kişi pişmanlık duyarak tövbe ettiler ve hakkı anladıklarını iddia ettiler. Ancak sahile gittiklerinde eski söylemlerine geri döndüler. Daha sonraları ise, mısır hükümdarı ile mektuplaştıklarını gerekçe göstererek Müslümanların imamlarını ve hatta imamların mısır hükümdarı ile yazıştıkları esnada mecliste bulunan diğer kişileri dahi tekfir ettiklerini duyduk. Hidayetten sonra delaletle düşmekten Allah Tealaya sığınınız.

Sonuç olarak ve şimdiye kadar aktardığımız ayrıntılı bilgilere dayanarak diyoruz ki: Yönetici konumundaki tagutların, onların yardımcılarının, asker ve ordularının tekfir edilmesi konusunda kendisine göre çelişkili bulunduğu nasslardan (burada 'kendisine göre' dedik çünkü hiçbir konuda vahyin nassları arasında çelişki olmaz.

Allah Teala şöyle buyurur: '**Elif Lam Ra! (bu sana indirilen), hikmet sahibi ve her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından ayetleri sağlamlaştırılmış, sonrada (her yönüyle) açıklanış bir kitaptır.**'(Hud suresi 1)

Eksik anlama veya nassları uzaklaştırma ve her birini yerli yerinde kullanma bilgisinin yetersizliğinden dolayı yahut sahih veya sabit olmayan şeyler ile delillendirme yada sahih olduğu halde kişinin eline geçmemesi veya nasih mensuhu bilmeme önce gelen ile sonra gelen nassları seçmeme veya bilinen birleştirme ve tercih yollarını anlamama sebebiyle zihinlerde çelişki ortaya çıkabilir.) veya içinden çıkamayacağı müşkillerden dolayı, onların tekfirinde duraksayan kişileri biz asla tekfir etmiyoruz. (ilimde yeterince derinleşmemiş olan bazıları; La İlahe İllallah dedikleri için veya namaz kıldıkları için yada yukarıda birer birer açıkladığımız başka şüpheler sebebiyle onları tekfir etmekten kaçınmaktadır.)

Sırf bu muhalefetlerinden dolayı Tevhid akidesine sahip oldukları ve duraksamalarının sebebi bilgisizlikleri, bazı şüpheleri veya zihinlerinde nassların çelişmesi olduğu sürece onlar hakkında 'Kafiri tekfir etmeyen kafir olur' kuralının uygulanmasını da doğru görmüyoruz. Çünkü bu sebeplerden dolayı tekfirde duraksamak, tagutları ve destekçilerini tekfir etmeyi gerektiren açık nassları inkar etmeyi veya reddetmeyi gerektirmez. Yeter ki bu durumları, onları, küfre götüren bir fiili işlemeye sevk etmesin. Onların ordularına katılmak, onlara yardım etmek, küfür kanunlarını desteklemek, yasalaştırılmasına katılmak, uygulamak, korumak ve hakem tanımak gibi açık bir küfre girmemeleri şartıyla duraksamalarını anlayışla karşılıyoruz. Allah ın izni ile bu bölümün sonunda bunlar üzerinde daha da duracağız. Bu söylediklerimiz, ilk defa söylediğimiz sözlerde değildir. Aksine bundan bu sözlerin benzerini söyledik.

İbn Teyniyye (rh) Ubeydilerin insanların en kafirlerinden olduğunu belirtmektedir. Nasıl bir irtidat içinde oldukları ve şeriatı nasıl değiştirdikleri bilinmektedir. Onlardan masum bir imamın bulunduğunu ancak cahil veya bilmeden konuşan bir zındığın iddia edebileceğini söylemektedir. Ancak onların mümin olduğunu söyleyip, tekfir etmeyenin kafir olduğunu söylemediği gibi defalarca mutlak olarak kullandığı 'kafiri tekfir etmeyen kafir olur' kuralını da böyle bir kişi için uygulamamaktadır.

(*Mecmu'ul Fetava c.35 s.79*)

Şöyle der: Bunların (*ubeydilerin*) münafıklardan olduklarına, Müslüman olarak görünüp aslen kafir olduklarına ümmet ve bu ümmetin imamları şahitlik etmektedir.onların mümin olduğuna şahitlik yapan kişi, bilmediği bir şeye şahitlik yapıyor olabilir. (*Mecmu'ul Feteva c.35 s.80*)

Şöyle devam eder; 'Durum böyle olunca, onların nesebinin veya imanının sahih olduğuna kim şahitlik ederse, en azından bilmeden şahitlik etmiş olur. Bu ise imamların ittifakı ile haramdır. (*Mecmu'ul Fetava c.35 s.81*)

Şeyhul İslam İbn Teymiyye (rh) ın bu sözüne dikkat edilmesi gerekir. Çünkü küfürleri günümüz tagutlarından daha az olmayan Ubeydileri tekfir etmeyenleri kafir olarak saymamaktadır. Sakın ifrat ile tefrite kaçarak bu kuralı dinin temeli ve İslam ın varlığı veya yokluğunu ona bağlayanlardan olma... insanların en kötülerini olsa da tagutları tekfir edenleri yakın dost sayan, cehalet veya içtihat nedeniyle ona muhalefet edenleri düşman hatta Allah'ın düşmanı sayanlardan olma. Beni de senide yanıltma ve ayakların kaydığı yerlerden korumasını ve sözü dinleyip en iyisine uyanlardan kılmasını Allah Teala dan dilerim..

İbn Teymiyye nin şu sözünü hatırlatmak isterim; bidat ehlinin ayıplarından biri; birbirlerini tekfir etmeleridir. İlim ehlinin güzel vasıflarından biri; birbirlerini tekfir etmeden hatalarını birbirlerine aktarmalarıdır. Bunu sebebi ise; küfür olmayan bir fiili, birinin küfür zannetmesini engellemektir. Halbuki bu fiil küfürde olabilir. Çünkü kendisi bunun peygamberi yalanlamak ve Allah Tealaya sövmek olduğu kanaatine varmıştır. Ancak bir başkası bu kanaate varmamış olabilir. Kişinin durumunu bildiği kişiyi tekfir etmesi, durumunu bilmediği kişiyi de tekfir etmesini gerektirmez. (*Minhacu's-Sunne c.3 s.63*)(30 Risale s.197-202)

Şeyh Makdisi şöyle der: Bu kuralı araştırdım ve birbirine yakın lafızlarla eskiden geldiğini gördüm Alimlerin çoğu bazı küfür söz ve fiillerin tehlikesinin büyüklüğünü göstermek için bu kuralı kullanmışlardır. Şöyle demişlerdir:

"Kim falan sözü söyler veya falan fiili işlerse kafir olur. Onu tekfir etmeyenlerde kafir olur" Ancak uygulamada bunu zincirli bir şekilde uyguladıklarını görmedim. Yani tekfir etmeyenlerin tekfir etmeyenlerini tekfir etmemişlerdir..

(*Husnu'r Refeka s.22*)

Şeyh Ebu Basir şöyle der:Hristiyanlar nerede olurlarsa olsunlar kafirdirler. Allah Teala şöyle buyurmuştur: **"Andolsun ki: Allah ancak**

Meryem'in oğlu Mesih'tir diyenler kafir oldular.(Maide 72) Hristiyanları tekfir etmeyen kuranı reddetmiş ve Allah Tealanın ayetini tekzip etmiştir. Bu açık bir küfürdür. Böyle bir konuya ve bunun gibi konulara (*kafiri tekfir etmeyen veya küfründe şüphe eden kafirdir*) bilinen kuralı hamledilir. (*Cehalet Mazerettir*)

Buna göre meselede kafiri tekfir etmemenin herhangi bir tesiri kalmamıştır. Bunu fark edip kurala küfrü kati olan kelimesini ekleyen ise kuralı tamamen yok etmiştir. Çünkü dinin kati herhangi bir parçasını inkar etmek (*bu parça ister akidede olsun ister fıkhıta olsun ve ne kadar cüzi ve küçük olursa olsun*) küfürdür.

Örneğin: fıkıh kitaplarında şöyle geçer: "svakın (*misvak*) sünnet olduğunu inkar eden kafirdir"

Çünkü svakın sünnet olduğunu açıklayan hadisler mütevatirdir. Aynı şekilde mestlere meshetme meselesini inkar edende kafirdir ve sebep svakın aynısıdır.

Dolayısıyla meselenin temeli tekzip olmuştur ve bu mürcielerin bile kabul ettiği bir şeydir (*Zaten murcielerde tekzipten başka bir küfür yoktur.*) Ancak her kafiri tekfir etmemede kuranı yalanlamak olmayabilir. Özellikle mesele ihtilaflı bir mesele ise (*namazın terki gibi*). Yada nassın bulunduğu halde muteber bir tevil bulunursa karşı taraf tekfir edilmez. Bu çok önemli bir konudur. Alimlerin çoğu fasit bir tevilden dolayı Müslümanları tekfir eden haricilerin tekfir edilmesinden imtina etmişlerdir. Ve gördüğümüz gibi Müslüman'ı tekfir etmek kafiri tekfir etmemekten daha büyüktür.

Dolayısıyla kafiri tekfir etmeyen tevil nedeniyle mazeretli olma konusunda haricilerden daha hak sahibidir. Halbuki hariciler Ali (ra) ve Osman (ra) tekfir etmişler ve bazı alimlerce tevillerinden dolayı tekfir edilmemişlerdir. Dolayısıyla bir tevil nedeniyle kafiri tekfir etmeyen nasıl mazeretli olmasın ki!!!...

Burada başka önemli konulardan biride şudur:

Kâfirin şahsını tekfir etmeyen ile kâfirin fiilinin küfür olduğunu kabul etmeyen arasında fark vardır. Yani küfrü mutlak ile küfrü muayyen arasında fark vardır.

Bu meseleyi şu örnekle izah edebiliriz: Şeriatla hükmetmeyi bırakıp beşeri kanunla hükmetmenin küfür olduğunu kabul eden ancak cehalet tevil vs.vs. küfür manilerinden birisi nedeniyle şeriatı değiştiren muayyen kişiyi tekfir etmeyenin tekfir edilmesi söz konusu değildir. Zaten tekfir manileri çoğu zaman içtihadı konulardır ve alimler arasında ihtilaflı konulardandır.

Tekfir manilerinin içtihadı bir mesele olduğunu göstermek için ikrah konusunu ele alalım:

—Malikilere göre açık küfür sözünün söylenmesine ruhsat veren ikrah ancak öldürmekle tehdit edilen ikrahla olur.

—Hanefilere göre ise öldürmekle ve azaların telef olmasıyla tehdit yada bu ikisinden birisiyle sonuçlanacak işkence ikrah sayılır.

—Şafii ve Hanbelilere göre ise uzun hapis ve malın telefı de ikrahtan sayılır.

— Aynı zamanda bazı Zahiriler bütün bu şartlar kuran ve sünnette zikredilmemiştir. Dolayısıyla lügat anlamıyla ikrah denecek herhangi bir eylem ikrahtan sayılır.

—Akrabaları öldürmek veya hapsedmek konusunun ikrah sayılıp sayılmayacağı konusunda ihtilaf etmişlerdir (*edebi ikrah*)

—Tehdit edilen şeyin uzak veya yakın olması konusunda ihtilaf etmişlerdir.

—Yine kavminde şerefli ve liderlik konumunda olan kişiye yapılan ikrah konusunda da ihtilaf etmişlerdir.

Bu saymış olduklarımız sadece ikrah içindir. Tekfir engellerinin içtihadı olduğunu göstermek için yeterli olacaktır inşallah...

Şeyh Makdisi şöyle der: Allah Teala: **Deki: Ben sadece vahiy ile sizi ikaz ediyorum** (Enbiya 45) ve "**(ey Müslümanlar) Rabbinizden size indirilene (kitaba) uyun onun dışındakileri dost edinip de onlara uymayın**" (Araf 3) buyurmaktadır.

Bunun için Rabbimizin bize indirdiği bir şey dışında dinimizde hüccet bulunmamaktadır. Vahye bağlı olmayan her kural ve asılda; hüccette yoktur delilde yoktur. Bu kuralın sınırlarını ve uygulamalarını bilmek için onu ayakta tutan delile baktık.

"Ayetlerimizi ancak kâfirler bile bile inkâr ederler"(Ankebut 47) ayetinin dışında başka bir delil bulamadık.

Âlimlerin dediklerine göre inkar ancak ilimden sonra olur. Kalple olduğu gibi dilde de olur veya ikisiyle beraberde olur.

Subuti kati delaleti kati olan bir nas ile Allah Teala'nın ve Rasul (sav)'in tekfir ettiği bir kâfiri tekfir etmeyen Allah'ın ve Rasulullah (sav)'in kelamını inkâr ve reddetmiş olur ve kim Allah ve Rasulunün kelamını inkâr ederse kâfir olur.

İşte bu kaidenin temeli ve alanı budur. Malumdur ki tekfirin şartları ve manileri vardır. Yani: Bir kişi hakkında tekfirin bir şartı bulunmadığı veya manilerden birisinin bulunduğunu zannettiği için bir ilim talebesi bu insanı tekfirde durursa; Böyle birisine kafir denilmez. Çünkü o Allah'ın kelamını reddetmemiş ve hükmünü de inkar etmemiştir. Ancak bu kişi içtihad etmiş olur. Hakka isabet ederse iki ecir vardır. Hata ederse bir ecir vardır. Bu hevaya ve mezhebe taassup eden bir kimse için değil, müçtehit bir ilim talebesi için geçerlidir.

Bu şekilde zahiri çelişkili olan delillerin bulunması nedeniyle; Küfrü muteber ilim ehli arasında ihtilaflı olan bir kimseyi tekfir etmeyen kâfir olmaz. Çünkü burada kâfiri tekfir etmemesinin sebebi; Allah'ı ve Rasulünü yalanlamak değil; *(başka bir delilin)* delaletinin daha güçlü olması, ibaretinin daha açık olması yada daha sabit olması veya Rasulünün kelamının bazısına tabi olmasından dolayı o kişiyi tekfir etmemiştir Buna en güzel örnek namazı terk eden kimsenin tekfiri meselesi gösterilebilir.

Aynı şekilde bir kimseden kati bir fiil çıkmayıp ihtimalli bir fiil çıkan yada tekfir için açık değil lazımı ile (neticesi ile) küfür sözü söyleyen kimseyi tekfir etmeyen kişi kafir olmaz. Çünkü sahih mezhebe göre "mezhebin lazımı mezheb değildir" ve netice ile tekfir etmek âlimler arasında ihtilaflı bir konudur. *(mezhebin lazımı neticesidir demek: mesela bir adam bir fiil işler veya bir söz söyler; o söz veya fiilin kendisi küfür değildir ama netice itibari ile küfre ulaştırır.)*

Bu gibi durumlarda kişinin tekfir etmemesi Allahın ve Rasulünün kelamını inkar söz konusu değildir. Nitekim bir insana teslis inancına inanan kişi hakkında soru sorulursa ve Allah Tealanın "**Allah Meryem'in oğlu Mesih'tir diyenler kafir olmuşlardır**"(maide 72) ve "**Allah için üçüncüsüdür diyenler elbette kafir olmuşlardır**"(maide 73) ayetlerini bildikten sonra, "bu inanca sahip olan insanlar kafir değillerdir" veya "ben bunları tekfir etmiyorum" derse bu sözden dolayı kafir olur. Çünkü bu adam Allah Tealanın kitabındaki kati bir nassı inkar etmiş olur.

Kim Allah Tealanın kati bir nasla tekfir ettiğini tekfir etmezse kâfir olur. Çünkü Allah'ın kelamını inkar etmiş ve ona teslim olmamıştır. Allahın inkar ettiğini dinden saymış olur. Allah Teala şöyle buyurur: "**Allah fasık kavimden razı değildir**" (tevbe 96)

Bu örneğe kıyas ederek doğruya ulaşabilirsin...

Küfrü açık olan ve delaleti kati, subuti kati bir nasla sabit olan kişinin tekfir edilmemesi Allah'ın kelamını inkâr etmeyi küfürden razı olmayı ve bu

küfrü Allah'ın dininden saymayı gerektirir. Ancak bu şekilde olmayan, bilakis delaleti zanni yada farklı manalarla ihtimalli olan müteşabih naslardan dolayı tekfir edilen böyle değildir. Çünkü meselede tevil ihtimali olan tefsire ve açıklamaya muhtaç olan çelişkili gibi görünen naslar vardır. Böyle bir durumda bize muhalif olanları tekfir etmeyiz. Ancak tekfir etmemelerinin sebebi kâfirleri dost edinmek onlara yardım etmek onlara sevgi beslemek ve Müslümanlara karşı onlara yardım etmek ise bu açık bir küfürdür. *(Husnu'r Refeka s.18 ve sonrası)*

Ve önceden belirttiğimiz gibi ister avam olsun, ister alim olsun tekfirin şartlarını yerine getirip maniler olmadıkça muayyenin tekfir edilmesi caiz değildir.

Başka bir yerde şeyh Makdisi şöyle der: Özellikle muayyen hakkında hüküm verirken tekfirin manilerine bakmak kaçınılmaz bir şeydir. Nice insanlardan küfür söz ve amel vuku bulabilir. O zaman o adam hakkında küfür sözü söylemiş veya küfür fiili işlemiş denir. Ancak onun hakkında tekfirin manilerinden biri bulunduğu zaman ona küfür hükmü verilmez. Bu çok büyük bir kuraldır. Şeyhul islam İbni Teymiyye (rh) da bunu delillerini de zikrederek iman adlı kitabında açıklamıştır. Kardeşlerime bu kitabı okumalarını, âlimlerin sözlerine bakmalarını ve Allah Tealanın genişlettiğini daraltmamalarını tavsiye ederim. Çünkü genel olarak sapıklığın sebebi cehalettir.

Çoğu insanlar hakkın dar görüş ve sert mezhep ile olacağını zannederler. Böylece işin sonunda tekfir konusunu geniş tutup Allah Teala ve Rasulullah (sav)'in tekfir etmediğini tekfir ederler. Bilsinler ki hak, müsamahakâr ifrat mezhebi ile olmadığı gibi, sert tefrit mezhebi ile de değildir. Bilakis delillere uyan doğru mezhep iledir.

İbn Kayyim (rh) -igasetul lehfen min mesaidiş şeytan- adlı güzel eserinde selevin bazısının şöyle dediğini nakleder:

"Allah Tealanın emrettiği her emirde şeytanın 2 payı vardır.

1-İfrat ve kusur

2-Aşırılık ve tecavüz. Şeytan hangisini kazanırsa kazansın zafere ulaşmış olur.

(Husnu'r refeka s.16)

Şeyh Ali Hudayr şöyle der:Hükmün bilinmemesi ile vakıa ve halin bilinmemesi arasında ayırım yapmak gerekir. Küfrü gizli ve batın olan, halleri ancak araştırmak ve incelemekle mümkün olan mürtetlerin durumu

konusunda kâfiri tekfir etmeyen ile küfür eylemine küfür hükmü vermeyen arasında fark vardır. Sebebi ise muayyen kâfiri tekfir etme işlemleri te'kide ve araştırmaya ihtiyaç duyar. Halin bilinmemesi, küfür eylemini işleyip işlememesi, küfür manilerinden tali olup olmaması, küfür eyleminde gizlilik ve ihtilafın olup olmaması gibi konular söz konusu olabilir...
Örneğin: Allah'tan başkasına secde eden ve Allah'tan başkası adına kurban kesen kâfirdir. Ve kim Allah'tan başkası adına kurban kesmek küfür değildir derse oda kâfir olur. Sebebi ise hükmün cehaletidir. Bu halin cehaleti gibi değildir.

Dolayısıyla şöyle derse: "Ben sizin bahsettiğiniz muayyen kişiyi tekfir etmiyorum. Çünkü bana göre bu adamın bu fiili işlemesi sabit değildir. Ancak Allah'tan başkası adına kurban kestiği sabit olursa ben onu tekfir ederim" bu sözü söyleyen kişi hükmü değil şahsın halini bilmemiştir. Hulasa kâfiri tekfir etmeyen kişi eğer, kâfirin işlediği fiilin küfür olduğunu kabul edip, zannettiği bir mazeretten dolayı kâfirin şahsını tekfir etmiyorsa bu kişinin tekfir edilmesi söz konusu değildir. Eğer işlenen fiilin küfür olduğuna da kabul etmiyorsa; söz konusu fiile bakılır. Eğer küfür olduğu tartışmalı bir konu ise (*namazı terki gibi*) Bu kişinin tekfir edilmesi de, bidatçılık hükmü verilmesi de söz konusu değildir. Eğer işlenen fiilin küfür olduğu kesin ise, deliline; bakılır subuti kati, delaleti kati olan bir delil yada küfür olduğu dinde zaruretle bilinen bir eylem ise onu küfür saymamak küfürdür(*tekzibtir*)

Eğer delil bu dereceye ulaşmamış veya bir tevil söz konusu olursa tekfir etmeyen kişi kâfir değil bidatçi olur.

Bazıları şöyle der:Kâfiri tekfir etmeyen kişi kâfirdir. Çünkü bu adam tağuta küfretmemiştir ve tağuta küfretmek imanın sıhhatinin şartlarından biridir.

Allah Teala diyor ki: "**Kim tagutu inkar edip Allah Tealaya iman ederse.....**"(bakara 256)

Bu şüpheyeye cevap vermeden önce bu konu hakkındaki muasır cihad âlimlerinin görüşlerini naklediyorum:

Şeyh Makdisi şöyle der: "Bazı kardeşler bana şu şekilde itiraz ettiler. Mücmel imanı haiz olan söz konusu avamlar, yani İslam'ın rükünlerini yerine getirip tağuta ibadetten ve yardımdan sakınan avamların çoğu iktidar tagutlarını tekfir etmiyorlar. (tagutu tekfir etmeyen ona küfretmemiştir!!!!????) Hatta söz konusu avamların bazıları tagutlara sevgi

göstermektedir. Bazıları ise tagut kendisine, çocuğuna veya köyüne iyilik yaptığı zaman yada bir hastane inşa etmek gibi onlardan bir zulüm kaldırdığı zaman tagutlara hayır ile dua ederler. Tabî ki, tagutlar bu gibi şeyleri yaparak insanları kandırmakta ve onların sevgisini kazanmaktadır. Hâlbuki hizmetler için harcanan paralar, o tagutların ne kendi paraları nede babalarının paralarıdır. Bilakis bu harcanan paralar, tagutların ümmetten gasp ettiği paralardır. Ve bazen insanlardan kaldırmış oldukları bu zulüm; Kanun koymalarıyla ve insanları şirke sürüklemeleriyle ortaya çıkan yeni zulmün yanında hiçbir şey değildir. Tagutlar ısrarla bu zulmü sürdürürler.

Buna cevap olarak şöyle deriz (Şeyh Makdisi devam ediyor):

Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyen ve Allahın izin vermediği kanunlar çıkartan iktidar tagutlarını tekfir etmemek büyük bir çelişki ve cehalettir. Bunun kaynağı ise cehmiyye akidesidir. Bu akide ise bugün Müslümanlar arasında yayılan mürcie akidesinin etkilerindendir. Biz bunu başka yerde açıklamıştık.

Bu cehalete düşenler söz konusu tagutlara İslam hükmü vermek için tagutların namaz kılmalarını, La ilahe illallah kelimesini telaffuz etmelerini ve bunlar gibi mürcielerin yaymış olduğu şüpheleri huccet (*delil*) olarak göstermektedirler.

Bu şüpheler avam halka ve yaşlılara mahsus değildir. Bilakis bu zamanda ilme ve davete mensup olan kişilerin çoğu bu şüpheleri nakleder ve yayarlar. Biz onlar hakkında sapık ve cahildirler deriz. Onların çoğu mürcie akidesini ve hatta farkında olmadan cehmiyyenin akidesinden bazı şeyleri benimsemektedirler

Bütün bunlara rağmen tevhid ehliyle bu gibi kimseler arasındaki ihtilaf tagutlara iman- küfür ismini vermek babında kaldıkları sürece biz onları tekfir etmeyiz. Ancak bizim onlarla olan ihtilafımız tevhid ve şirk konularına taşındığında yani; Onların tagutları tekfir etmemeleri; tagutları dost edinmelerine, onlara yardım etmelerine, onlara ibadet etmelerine, kanun koymakta onlara yardım etmelerine sebep olursa; o bidat onları küfre ulaştırmış olur. Allah'tan selamet ve afiyet dileriz.

Ancak bu ilginç zamanın çelişkilerindendir ki, bahsettiğimiz tagutu tekfir etmeyen insanların bazıları küfür kanunlarından beri olurlar. Hatta tagutun kendilerinden de beri olup onlara buğz edenlerde bulunmaktadır. Hatta bunlardan taguta karşı çıkıp savaşılan bile gördük. Buna örnek olarak Cuheyman ve cemaatini örnek verebiliriz. Onların çoğu ne Suudi rejimini, nede kralı tekfir etmiyorlardı. (*bu onların cahilliği ve yüzeyselliğindendir*)

Buna rağmen, onlara buğz edip devletin işlediği münkere karşı çıkmışlardır ve bunun sonunda da onlarla savaşmışlardır.

Bu gibi insanların çoğu, tagutu tekfir etmedikleri halde onlara yardım etmeyip onlara buğz eder, onlardan ve kanunlarından beri olurlar. Bu hiç şüphesiz bir çelişkidir. Çünkü tekfir etmemek dostluğun bir kısmını gerekli kılacaktır. Dolayısıyla tagutları tekfir etmedikleri için onları imani dostluk çerçevesi içine katmış olacaklardır. Buna muhalif olan ise ya cahildir yada beynel menzileteyn (*iki derece arasında olan bir şeydir, yani Müslüman'dır dost edinilmez*) sözü ile amel etmiş olur.

Ancak bu adam; çelişkili, vela-bera konusunda cahil, tevhidi iyi bir şekilde anlamamış, kâfirlerin yolunu iyi bir şekilde idrak edememiş bir kişidir demek ile o adamı mezhebinin lazımı (*neticesi*) ile tekfir etmek arasında büyük bir fark vardır. Çünkü sahih söze göre mezhebin lazımı mezhep değildir. Tabii ki mezhebin sahibi lazımı (*neticeyi*) bilip kabul edene kadar. Velhasıl "tagutu tekfir etmeyen onu inkâr etmemiştir" sözünü söyleyenler doğru söylememiş ve dikkatli olmamışlardır. Çünkü taguta küfretmek; tagutun uluhiyyetinden beri olmayı, ibadetinden sakınmayı, teşri konusunda ona itaat etmekten yüz çevirmeyi, onun şirkini ve dostlarını red etmeyi içerir. Dolayısıyla bir şüpheden dolayı tagutu tekfir etmeyen ve bunların (*saydıklarımızın*) hepsini gerçekleştiren kişi cahil bir mürchie dahi olsa taguta küfretmiştir (*inkâr etmiştir*). Aksi takdirde tagutu tekfir eden kişi, bu saydığımız şeylerden birisini işlerse taguta küfretmemiş olur. (*el-Mesabihul Munira s.5-6*)

Şeyh Makdisi şöyle der:Bazıları ise şöyle açıklamaktadır; 'Tagutu inkar etmek imanın şartı ve yarısı olduğuna göre, tagutları tekfir etmeyenler tagutu inkar etmiş olmazlar. Dolayısıyla Allah Tealanın kullar üzerindeki hakkı olan ve kurtuluşu kendisine bağladığı kopmaz ip niteliğindeki Tevhidi gerçekleştirmemiş olular.

Allah Teala şöyle buyurur: ' **O halde kim tagutu inkar edip Allah'a iman ederse, sağlam kulpa yapışmıştır ki o hiçbir zaman kopmaz.**' (Bakara 256) Kim tagutu inkar etmez ve ondan beri olmazsa; Tevhidi gerçekleştirmemiş, kurutuluşun sebebi olan sağlam kulpa tutunmamış ve dolayısıyla da helak olanlardan olmuş olur.'

Aslında her iki yorumda aynı şeye varmaktadır. Bu ise tagutlardan birinin Müslüman olarak görülmesinin, kişinin tagutlardan beri olmadığı ve onlara dostlukta bulunduğu sonucunu gerektirmesidir.

Doğal olarak bu dolaylı sonuca binaen insanları tekfir etmeleri, günümüzde

avam Müslümanları kitleler halinde İslam'ın dışında saymalarına sebep olmaktadır. Hatta günümüz yönetimleri ile diyalogları bulunan ilim ehlerinden bazı kişileri tekfir etmemeleri sebebi ile, öğrencilerden, davetçi ve mucahidlerden de tekfir ettikleri bulunmaktadır. Bu ise Tevhidi gerçekleştirmenin bir şartı olarak inkar edilmesi vacip olan tagut teriminin manasın geniş tutmalarının bir sebebidir.

Çünkü her tagut kafirdir ama her kafir tagut değildir. ilim ehlerinden olan bu tür kişilerin salt delaletleri ve bu tür yönetimlerle olan bazı irtibatları, sapıklığın önderleri konumunda olsalar veya küfür sebeplerini işliyor olsalar dahi, onları tagut olmalarını da gerektirmez.

Sonuç olarak ancak şeriatın tagut tanımına uyan ve o vasıfları taşıyan kişiye tagut denir. Şeriatta ise, Allah Tealadan başkasına yapılması küfür olan her hangi bir , ibadet şekli ile kendisine ibadet edilen ve kendisinin de bu durumdan razı olduğu kişiye tagut denir. Allah Tealanın izin vermediği konularda yasa çıkarmak veya Allah Tealanın indirmedeği hükümler ile hükmetmek bu şer'i tanımın kapsamına giren işlerdendir. Ancak bu şer'i tanımın içerisine, asiler veya zalimler gibi tagut teriminin sözlük manasının kapsamının içerisinde olanlar ve yine bazı aşırıya kaçan kişilerin hevalarına göre belirledikleri şeyler dahil değildir.

Bu söylediğimiz şeylerin açık bir misali; Cuheyman ve arkadaşlarının durumudur. Bir müddet onun cemaatinde bulundum bütün kitaplarını okudum, onlarla beraber oturup kalktım ve yakından tanıdım. Allah Teala ona rahmet etsin. Cuheyman günümüz yöneticilerinin kanun ve küfürlerini yeterince kavramadığı için onları tekfir etmiyordu...

Bununla birlikte Cuheyman, onların amansız bir düşmanı ve hasımıydı. Onları tekfir edenlerin çoğundan daha fazla düşmandı. Onlara beyat etmeyi reddeder ve geçersiz sayardı. Onların işledikleri ve açık olan kötülüklerine karşı sessiz kalmazdı. Nihayet kendisi ve beraberindekiler hicri 1400 yılında onlara karşı ayaklandı ve savaştı.... Cuheyman onları tekfir etmemekle beraber onları ne sevmiş ve ne de dost edinmişti. Aksine onlara buğz etmiş, düşmanlıkta bulunmuş, beyatlarını geçersiz saymış, kendisi ve taraftarları Suudi devletinde görev almayı bırakmışlardır... Hatta okul ve üniversitelerini da bırakıp, kimlik ve pasaportlarını da atarak, sonunda onlarla savaşmışlardır. Bu savaştan önce zaten yönetim tarafından aranıyor ve gizlice dolaşıyorlardı. Daha sonra O'nu Harem'de ele geçirdiler ve öldürdüler. Cuheyman ve arkadaşlarının bu durumu, tagutu tekfir etmemenin gerektirdiği dolaylı sonuçları, tagutu tekfir etmeyen herkes hakkında uygulamanın hatalı olduğuna dair canlı ve açık

bir örnektir

(30 Risale s.205-208)

Şeyh Makdisi devamla şöyle der: Tagutları tekfir etmeyen kişi ancak onları tekfir etmemesi yüzünden onlara yardım etmez, onların dinine girmez, onları dost edinmez veya onların küfür yasalarına katılmaz ise; Onsuz kişinin Müslüman olamadığı imanın aslını elde etmiş olur. Biz bu gibi kimselerin kâfir olduğunu söylemiyoruz. Hatta tagutlardan elde ettiği bir iyilikten dolayı onlara dua etse de kafir olduğunu söylemeyiz. Dolayısıyla bu konuda ikametul hüccce kaçınılmaz bir şeydir ve tekfir hükmü verme konusunda acele etmemek gerekir. (*el-mesabihu'l munira* s.7)

Deriz ki: Bu sözün (*tagutu tekfir etmeyen onu inkar etmemiştir*) fasit olduğunu ispatlamak için kuran, sünnet ve hadis kitaplarına bakmaya gerek yoktur. Bir lügat sözlüğüne bakmak yeterlidir. Sözlükte "kefera" ile "keffera" arasındaki fark ortaya çıkacaktır. "Kefera" kelimesinin manası: İnkâr etmek, reddetmek, kabul etmemek, dost edinmemek, ondan beri olmak, ona buğz etmektir.

"Keffera" kelimesinin manası ise: Muayyen bir kişinin dinden çıktığına ve küfre girdiğine dair hüküm vermektir. Zaten her kâfir tagut değildir. Çünkü tagut Allah'tan başka ibadet edilen her şeydir. Mesela namazı bırakan bir kimse tagut değildir, alimlerin bir kısmına göre kafirdir. Bundan dolayı bu iki kelimenin manasını birbirine karıştırmak hayret verici bir şeydir. Lakin ilmin büyük meselelerinde 2 günlük bir civciv konuştuğu zaman, ancak bu kadar ilim çıkar. Yine tagutu inkâr etmekten bahseden ayetlerin manasını açıklayan tefsirlere bakanlar; Tefsirlerde muayyen kişinin tekfirine değindiğini göreceklerini zannetmiyorum.

Bu zamanın trajikomik şeylerinden biride şudur:

Çağımızda tagutu inkâr etmek ve ona buğz etmenin en büyük göstergesi taguta karşı durmak ve onu izale etmek için kanı ve malı Allah yolunda vermektir. Yani tagutu ortadan kaldırmak için Allah yolunda cihad etmeyi kast ediyoruz. Dolayısıyla mucahidler gerçek manada tagutu inkâr eden ilk insanlardır.

Ancak tagutu inkâr etme sancağını kaldıran tekfir cemaatlerinin çoğunun az bir kısmı dışında cihad sahalarından uzak olduğunu görüyoruz. Bu cemaatler cihad sahalarından uzak kalıp, tagutu inkar etmenin asıl manasının dilde söylenmesi kolay olan bir kelime (*tekfir*) olduğunu

söylemektedirler. Hatta bazıları küstahlık yapıp hayatlarını tagutu yok etmek için adayan ancak bir şüphe veya bir ilmin eksikliğinden dolayı yada ben alim değilim, tekfir işini ehline bırakırım diye, muayyen bazı kişileri tekfir etmeyen mucahidlere dil uzatmaktadırlar. Yardım ancak Allah'tan istenir. Ey Mucahid kardeşlerim üzülme, siz iyi olun, sizin cihadınızda iyi olsun ve Allah ayaklarınızı sabit kılsın. AMİN

Şeyh Makdisi şöyle der: Taguttan uzak durmayı ve onu inkar etmeyi sadece tekfir ile açıklamak bunları İslam'ın sıhhati için birer şart yapmak, doğru değildir ve yerinde olmayan bir açıklamadır. Çünkü tagut olmamalarına rağmen, İsa (as), melekler ve bazı Salih kimseler gibi Allah Tealadan başka kendisine ibadet edilen her şeye ibadeti reddetmek ile emrolunmamıza rağmen, onları tekfir etmekle emrolunmamaktayız.

Putlarda böyledir. Onlarda taguttur ve Allah Tealadan başka onlara da ibadet edilmektedir. onlardan sakınmak, uluhiyyetinden beri olmak ve onları inkar etmek gerekir. Ancak putlar tekfir edilmemektedir. Çünkü putlar cansız varlıklar olup aklı veya sahip olma gibi yetenekleri yoktur ki kafir olsun veya tekfir edilsin...

İslam ın aslına sahip olan veya onun niteliklerini ve temellerini yerine getirip bunu izhar eden ve İslam ını bozacak herhangi bir şeyi de açığa vurmeyen kişinin, muayyen tagutlar hakkında imtihana tabi tutulmadan ve tagutları tekfir edip etmediği sorulmadan, İslam'ının kabul edilmeyeceğini söylemek caiz değildir. Tagutların isim listesi, aşırıya kaçan bu kişilerin tagut tanımlarına göre uzayıp gidebilir....

Çünkü bu konularda acele ile konuşan bazıları, usullerini belirlememekte, konuşmalarını sınırlandırmamakta, istidlal yollarını bilmemekte ve delilleri kullanırken adalet yönlerini anlamamaktadır. Onlar sadece süslü genel sözler kullanmakta ve tetkik ve tahkik edildiğinde hemen yıkılacak olan çürük temelleri üzerinde genellemelerini kurmaktadır.

Muhammed bin Abdolvahhab'ın tabiilerinden olan Abdullah bin Abdurrahman Eba Batin şöyle der:

'...kendini bilen bir kişinin yeterli bilgi ve uygun delil olmadan bu konuda konuşmaması gerekir. Sırf kendi anlayışı ve aklının istihkanı ile Müslüman bir kimseyi İslam ın dışına çıkarmaktan sakınmalıdır. Çünkü bir kişiyi Müslüman saymak veya İslam dan çıkarmak dinin en önemli işidir.....

Alimlerin küfür olması hakkında birbirleri ile ihtilaflı oldukları meselelerde, tevakkuf etmek ve hatalardan korunmuş olan Rasulullah (sav) den açık bir nass olmadığı sürece konuşmamaktır.

Şeytan bir çoklarını bu meselede yoldan çıkarmıştır. Bir kısım; kitap, sünnet ve icmanın kafir olduğunu bildirdiği kişinin Müslüman olduğunu söyledi. Diğer kısım ise; kitap, sünnet icmanın Müslüman olduğunu söylediği kişiyi tekfir etti. Ne tuhaftır ki bunu yapanlardan birine taharet, alışveriş veya benzeri bir şey sorulacak olsa, sırf kendi anlayışı ve aklının istihsanı ile fetva vermeyip, alimlerin söylediklerini araştırır ve onların verdiği fetvayı verirken, dini en önemli ve en tehlikeli meselesinde sadece kendi anlayış ve aklına dayanmaktadır. Bu iki kesimden dolayı İslam ın başına gelen musibetler ve çektiği mihnet hayret edici boyuttadır. Allah ım; bizi, sapıtanların ve kendilerine gadap ettiklerinin yoluna değil, sırat-ı müstekime ilet! Allah'ın salat ve selamı Muhammed in üzerine olsun.'(Ed-Dererus-Saniye c.8 s.217, Hükmü'l-Murted' Kitabı)

...Özellikle tekfir edilip edilmemeleri konusunda ihtilaf edilen bu tagut ve onların destekçilerinin çoğu, İslam dan beri olduklarını açıkça söylememekte, namaz kılmakta hacca gitmekte ve şahadet kelimelerini ikrar etmektedirler. Onların bu durumu, bir çok insan için, onların tekfirleri konusunda probleme sebep olmaktadır. Dolayısıyla bunların küfrü, İslam dan ayrılıp başka bir dine geçtiğini açıkça söyleyen mürtedin küfrü gibi veya avamdan hiçbir Müslüman'ın tekfirleri konusunda tevakkuf ettiğini görmediğimiz Hristiyanların küfrü gibi açık değildir. Bu nedenle bunların durumları, açıklamaya muhtaçtır. (30 Risale s.363-366 ve 379)

Şeriatı değiştirme konusuna gelince, bu zamanın mürcielilerinin sözüne göre amel edip "kalbi inkâr olmadan şeriat değiştirme eylemini dinden çıkaran bir eylem görmeyen" kişide tekfir edilmez. Bu kişi bidatçi, sapık bir kişi olsa da murcie'lerin öne sürmüş olduğu tevilleri sahiplenmiş olması nedeniyle tekfir edilmez. Nitekim kuran ve sünnete yapılan her muhalefet küfür değildir. Muhalefet edilen hükmün delillerine bakarken o delillerin katî'lik, sübutluk, delalet dereceleri ve selef âlimlerinin bu konuda muhaliflere nasıl baktıkları ve muhalif olan kişinin tevil sahibi olup olmaması muhalife; iman, küfür, bidatçılık, hatalılık payı veya tek ecir sahibi olan hatalı bir muçtehit olma hükmünü belirtir.

Elbani gibi bu çağın mürcielilerinin, şeriat değiştirme konusu başta olmak üzere küfür- iman konularında sapma sebepleri bir takım ayet ve hadisleri yanlış bir şekilde anlamış olmalarındandır. Örneğin ibn Abbas hadisi "Bu sizin bildiğiniz küfür değildir. Bu küçük küfürdür." Başka tevilleri de vardır. Bütün bu teviller onlara küfür hükmü değil de bidatçılık hükmü vermemizi sağlar.

Şeyh Makdisi şöyle der: "Biz tağutları ve destekçilerini şüphelenmediğimiz yakini delillerle tekfir diyoruz. Bu konuda bizim herhangi bir kuşkumuz veya şüphemiz yoktur. Ancak bizim hasımlarımızın, muhaliflerimizin ve aynı şekilde avam insanların ellerinde kendilerine göre zahiri çelişkili ayet ve hadisler vardır.

Onların çoğu Allah Tealanın "**Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendileridirler**" (Maide 40) ayetini reddederek tagutun ve taraftarlarının küfrünü inkar etmezler. Aynı şekilde "**Ey iman edenler Yahudi ve Hristiyanları dost edinmeyin onlar birbirlerinin dostudurlar. Kim onları dost edinirse oda onlardandır.**" (Maide 51) ayetini de inkâr etmezler.

Bunun için onlar hakkında; "**kâfir olmuşlardır. Çünkü Allah ve Rasulullah (sav)in tekfir ettiğini tekfir etmediler. Allah ve Rasulünü yalanladılar**" demek söz konusu değildir.

Bunlar gerçekten Allah ve Rasulu (sav)i tekzip etmemişler ve Allah ve Rasulünün kelimasını inkâr etmemişlerdir. Bilakis tekfir eden naslarla beraber onlara göre ellerinde çelişkili naslar bulunduğundan dolayı tagutun ve taraftarlarının tekfirinde tereddüt edip durmuşlardır.

Bu naslardan bazıları şunlardır: "**Kim La ilahe illallah derse cennete girer**"- *Usame b. zeyd hadisi-*

Namazı kıldıkları sürece onlarla savaşmayın hadisi-kart hadisi vs. gibi murcielerin delil gösterdiği hadislerdir. Bunlar murcielere varid olanlardır. Bu hadisleri alıp onları tefsir eden veya açıklayan başka naslardan ayırmışlardır. Bunları mürcie diye isimlendirebiliriz. Bunlar hakkında sapık ve cahilde diyebiliriz. Bunlar kendilerine tabi olunan kişiler ise sapmış saptırmış ve cahil başlarda diyebiliriz.

Ancak sırf söz konusu tağutları tekfir etme konusunda bize muhalif oldukları için onları tekfir etmeyiz.

Onlarla olan ihtilafımız ellerinde şer'i nasların oluşturduğu şüphelerden dolayı sadece tagutlara iman küfür ismini verme konusunda kaldıkları sürece (*başka meselelere geçmedikleri takdirde*) onları tekfir etmeyiz. Bunlarla vacip olan hak mezhebi beyan etmek ve onlara hüccet ikame etmektir.

Bunun için selef; ehli sünnetle ihtilafı lâfzî olup namaz ve onun gibi amelleri sadece isim olarak imanın tanımından çıkaran murcie ile tevhidle beraber farzları terk etmek bir zarar vermez diyen gulat-ı mürcie arasında ayırım yapmıştır.

Bu meselenin bilinmesi gerekir. Ancak bütün murcieler gulatı murcie gibi değildir. Zira sırf heva ve asabiyetten dolayı muhaliflerin tekfir edilmesinden sakınmak gerekir. Tabî ki bu mesele onlarla olan ihtilafımız ellerindeki şer'i delilden dolayı tağutlara iman küfür ismi vermede kaldıkları sürece ve tağutlara yardım etmedikleri sürece böyledir. (*Husnu'r Refeka*)

Derim ki: Bu ümmetin tarihinde şeriati kaldırıp beşeri kanunları getiren ilk insanlar Tatarlardır. O dönem Şeyhulislam İbn Teymiyye ve İzz İbn Abdisselam başta olmak üzere dev muhakkik âlimlerle dolu idi. Tatarların küfrü ise cehaletin kanser gibi yayıldığı bu dönemin tağutlarının küfüründen daha açıktır. Zira o zamanın insanları ilim seviyesi açısından bizim halkımızdan daha ilimliydiler. Ona rağmen Şeyhülislam İbn Teymiyye nin yaşadığı o dönemin âlimlerinden tatarları tekfir etmeyenlerde bulunmuştur. Tatarları bağı ve harici diye isimlendirenlerde olmuştur. Hatta kelime-i şahadeti telaffuz ettikleri için onlarla savaşmanın haram olduğunu söyleyenlerde dahi olmuştur.

İbn Teymiyye (rh) onlara reddiyeler yazmış bütün şüphe ve hüccetlerini iptal etmiş ve onları çok sert bir dille eleştirmiştir. Ancak *-Allah ona rahmet etsin-* hiç kimse ibn Teymiyyenin Tatarları tekfir etmediler diye onları tekfir ettiğini nakletmemişlerdir. Yine İbn Teymiyye(rh)'nin o zamanki insanların imanlarını tatarları tekfir edene kadar geçersiz saydığını nakletmemiştir. Bundan emin olmak isteyenler ise İbn Teymiyye'nin "*Fetevalar'' kitabının 28. cilt 514.* sayfasına bakabilirler. Orada şeyhulislam İbn Teymiyye ye kelime-i şahadeti telaffuz edip kendilerini İslam'a nispet eden Tatarların halini bilmeyen ve Tatarların Müslüman olduğunu iddia edenlerin hali sorulmuştur. Oda bu konuda kendi görüşünü açıklamıştır.

Aynı şekilde ibn Teymiyye (rh) avamlardan ibn Arabî ve taifesinin halini bilmeyen ve hüsnü zan ile davranıp onlara İslam hükmü veren kişileri de, "ibn Arabinin küfür eylemlerini işlemedikleri sürece onları tekfir etmemiştir.

Şeyhülislam İbn Teymiyye her bidatçıyı tekfir eden konusunda şöyle demiştir:

"Rasulullah (sav)e tabi olmayı kasteden tevil sahibi tekfir edilmez ve ictihad edip hata ettiği takdirde ona fasıklık hükmü de verilmez. Bu ise insanlar arasında ameli (fıkhi) meselelerde meşhurdur. İtikad meselelerine gelince insanların çoğu hata işleyenleri tekfir etmektedir. Ancak bu görüş ne

sahabeden ne tabii'inden nede Müslümanların imamlarından geldiği bilinmemektedir. (*Mihacus-Sunne c.3 s.60*)

Yine Şeyhulislam İbn Teymiyye şöyle der:

Rehin olan (*ipotek*) bir cariyeye karşı borç veren kişi, borçlunun iznin alıp, bunun caiz olduğunu zannederek cariyeye bir münasebette bulunursa şüphe nedeniyle doğacak olan çocuk köle değil hür hükmünü alır. Çünkü imamların ittifakıyla, itikat ve mülkiyet konularında oluşan şüpheler haddi kaldırır (*sakıt eder*).

(*İbn Teymiyye Fetvaları c.31 s.279*)

Sonuç olarak şöyle diyebiliriz: Ebu Leheb gibi subuti kati, delaleti kati delille tekfir edilen bir muayyen söz konusu olmadığı sürece; bir muayyenin tekfir manilerinden biri nedeniyle mazur olduğunu görüp onu tekfir etmeyen kişi tekfir edilmez. Ebu Leheb gibi bir insanı tekfir etmeyen ise "kafiri tekfir etmediği" için değil kati olan bir nassı yalanladığı için tekfir edilir.

Küfür söz ve fiillere gelince aynı şeyleri söyleyebiliriz.

"Mesih Allah'ın oğludur" sözü gibi kati bir nassla küfür olduğu sabit olan, küfür sözünün küfür olduğunu kabul etmeyen kişi hüccet ikame edildikten sonra ısrar ederse kâfiri tekfir etmediği için değil, kati bir nassı yalanladığı için tekfir edilir.

Delili kati bir dereceye ulaşmayıp yada bir tevil söz konusu olduğu zaman küfür eyleminin küfür olduğunu kişi tekfir edilmez ama bidatçi sayılır.

Tabii ki bu konuda selefin böyle kişilere nasıl davrandığına bakmak gerekir. Örneğin önceden belirttiğimiz gibi şariat değiştirmenin küfür olduğunu kabul etmeyen murcieler gibi.

Küfür olduğu zanni olan, selefin arasında ise küfür olduğu tartışmalı olan eylemin küfür olduğunu kabul etmeyen kâfir değildir. Fasıkta değildir. Tek ecirli bir ictihad sahibidir. Örneğin namazı terk etmenin küfür olup olmadığı meselesi.

Bu konuda söyleyeceğimiz en son söz şudur ki: Allah'a imanı tekfir üzerine değil tevhid üzerine inşa etmek gerekir. Tekfiri dinin esasından saymak vela, bera, buğz etme iplerini ona (*tekfire*) bağlamak büyük bir hatadır. Böyle bir görüş İslam ümmetini tekfir eden, haksız bir şekilde kanlarını ve mallarını helal kılan aşırı haricilerin görüşlerindendir.

Şeyh Makdisi şöyle der: Tevhid daveti sadece tekfirle sınırlıdır demek

doğru değildir. Allahu teala; "**Kim tagutu inkâr eder Allaha da iman ederse kopması bilmeyen sapasağlam bir kulpa yapışmıştır.**" (Bakara 256) buyuruyor. Tevhid davetinin 2 ana rüknü vardır. Onlar: Allah'a iman etmek ve tagutu inkâr etmektir. *(Husnu'r Refeka s.15)*

Kadı İyad "eş-şifa" isimli kitabında şöyle der: "İslam'dan başka bir dine mensup olanları tekfir etmeyenleri, onların tekfiri konusunda duraksayanları, bundan şüphe duyanları veya onların yollarının doğru olduğunu söyleyenleri tekfir ederiz.

Sufyan bin Uyeyne (rh) şöyle der: Kuran Allah'ın kelimasıdır. Onun mahlûk olduğunu söyleyenler kâfir olur. Bu kişinin küfründe şüphe edende kâfir olur.

Küfrün Sebebi ve Küfrün Çeşidi arasındaki fark

İslam dininden çıkartan söz ve fiillere küfür sebebi denir. Bir söz veya fiilin küfür olduğunu kabul etmek için Kuran ve sünnetten açık bir delil gerekir. Aslında kalpte küfür itikadı da küfür sebeplerindendir. Ancak bu itikat söz veya fiil suretiyle açığa çıkmayıp kalpte kaldığı sürece onun sebebine dünyada küfür hükmü verilmez, sahibi münafıktır.

Şeyh Makdisi şöyle der: La İlahe İllallah kelimesinin şartları alimlerin kitaplarında belirtmiş oldukları İslam ı bozan şeylerden bazıları hakiki iman ile ilgilidir. İhlas ve zıddı olan gizli şirk, doğruluk ve zıddı olan kalbi yalanlama, yakın ve zıddı olan şüphe gibi ancak Allah Tealanın bilebildiği bu gizli haller bu kabildendir. Bu türden olup sadece Allah Tealanın bildiği sebeplere binaen insanları tekfir etmek doğru değildir. Çünkü bu sebepler dünya hükümleri açısından, ancak açık ve net olan şartlar ve bu şartları bozan hallere itibar edilir. Kişi hakkında hükmi İslam, açık olan sebeplere binaen verilir ve ona Müslüman muamelesi yapılarak kanı ve canı dokunulmaz hale gelir. Kişinin gizledikleri ise Allah Teala ya havale edilir. *(30 Risale s.228)*

Küfür çeşitleri küfür söz veya fiilin çıkmasına sebep olan nedenlerdir. Bunun sayısı ise çoktur Örnek: İnkâr, tekzip, itaat, taklit, kibir ve yüz çevirme küfürleri...

Küfür çeşitleri küfür hükmünü verme illeti değildir ve küfür hükmü verilirken onlara bakılmaz. Ancak işlenen fiil veya söze bakılır. Mesela

küfür çeşitlerinden itaat küfrü vardır. Ancak itaat bir küfrün bir illeti değildir. Yani kâfire yapılan her türlü itaat küfür değildir. Küfür hükmünü vermek için itaat edilen eyleme bakılması gerekir. Dolayısıyla itaat nedeniyle işlenen eylem küfür ise sahibi kâfir olur. Günah ise sahibi günahkâr olur. Bidat ise sahibi bidatçi olur.

İbni Teymiyye (rh), haham ve rahiplerine tabi olup onlara itaat edenleri iki kısma ayırarak şöyle der:

1.Kısım: Allah Tealanın dinini değiştirdiklerini bildikleri halde, değiştirenlere uyanlardır. Peygamberlerin dinine muhalefet ettiklerini bile bile büyüklerinin haram ve helal kararlarına inanırlar ve uyarlar. İşte bu küfürdür. Uydukları kişiler için namaz kılmasa ve secde etmeseler bile, Allah Teala ve Rasulu (sav) onlara uymalarını şirk saymıştır.

2.kısım: helal ve haramı değiştirdiklerine inandıkları halde sadece Allah Tealaya masiyette (*günahta*) onlara itaat etmiş olanlardır. Müslüman'ın masiyet olduğunu bildiği halde haramı işlemesi gibi. Bunların hükmü, diğer günahkarların hükmü gibidir. (*Mecmu'ul Feteva c.7 iman bahsi*)

Bu konuda âlimlerin görüşlerini sunuyorum:

Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz şöyle der: Tekfir konusunda yaygın hatalardan biri küfrün sebebi ile küfrün çeşidi arasındaki farkı karıştırmaktır. Küfrün sebebine gelince gerçek anlamda 4 sebeptir; Küfür sözü, küfür fiili, küfür itikadı ve küfür şekki'dir. Dünya hükümlerinde ise küfrün sebepleri üçüncüsü olmayan sadece iki sebeptir. Küfür söz ve küfür fiilidir. Küfrün çeşitleri çoktur.

Kalbi nedenlere bakılırsa tekzip, inkâr, kibir, şek, taklit ve cehalet küfürleridir. Küfrün açıklığına ve gizli olma ihtimaline bakılırsa açık küfür ve gizli küfür (*nifak*) olarak ikiye ayrılır. Aynı şekilde asli küfür, riddet küfrü, mücerret küfür, mezid küfür, mutlak küfür, muayyen küfür, rububiyette şirk, ulûhiyette şirk, küfrü ekber, küfrü esgar vs. vs. gibi küfür çeşitleri vardır... Bütün bu bölümler ve çeşitlerin şerri delilleri vardır ve âlimler kaleme almış oldukları eserlerinde bunları yazmışlardır.

Zikrettiğimiz küfrün çeşitleri kâfirin kalbinde oluşup onu küfre sürükleyen nedendir.

Kibir, haset, şek gibi nedenler. Bu kalbi ameller güçlenebilir ve sahiplerini küfre sokabilir.

Onlar küfrün sebebinden farklı bir şeydir ve dünyada sahiplerine küfür

hükmü verme ile

Hiçbir alakaları yoktur.

Meseleyi daha iyi açıklamak için şöyle bir misal verebiliriz: Bir kişi kasıtlı birini öldürdü. Öldürme nedeni ise düşmanlık, miras almak, kiralık katil olduğu için, adam yaralı olduğundan dolayı acı çekmesin diye de öldürmüş olabilir veya başka nedenlerde olabilir. Daha sonra kadı, katile kısas olarak ölüm cezası verdi. Kadının verdiği hükmün sebebi nedir. Yani kadı hüküm verirken neye bakmıştır. Şüphesiz ki kadı ancak fiile bakmıştır (öldürme olması ve kasten olması) Kadının verdiği hükmün sebebi budur.

Kadı zikrettiğimiz öldürme nedenlerinden hiçbirisine bakmamıştır. (el-camii s.512 ve sonrası)

Hatta iki kişi aynı anda küfür eylemi işleyebilir. Ancak küfrün çeşidi her birinde farklı olabilir. Bu konuda şeyh Abdulkadir şöyle bir misal vermiştir: Bir Müslüman ve Hristiyan

Mesih Allah'ın oğludur derlerse (Hâşâ) ikisi de küfür sözünü söylemiştir. Ancak her birinde olan küfür çeşidi farklıdır. Müslüman hakkında küfür çeşidi tekzip küfrüdür. Çünkü kuranı tekzip etmiştir. Hristiyan hakkında küfrün çeşidi ise taklit küfrüdür. Çünkü bu sözü babalarını taklit ederek söylemiştir.

Şeyh Ebu Katade şöyle der:

Müslümanların çoğu küfrün sebebi ile küfrün çeşidi arasındaki farkı birbirine karıştırmaktadırlar. Küfrün sebebi tekfirin kendisine bağlı olduğu nedendir. Küfrün çeşidi ise kişiyi o küfre iten muharrik unsurdur.

Müslüman'ın vazifesi tekfir hükmünü küfrün çeşidine değil, onda aklın rolü olmayan şer'i delile bağlanan küfrün sebebine bağlamaktır. (el-cihad vel-ictihad s.99)

Küfrün sebebi ile küfrün çeşidini birbirine karıştırmak, hem murcienin hem de haricilerin hata işleme sebeplerinden olmuştur. Murcie'lerin indinde tekzip ve inkârdan başka bir küfür çeşidi olmadığına göre; herhangi bir küfür söz veya fiili işleyene kalbin inkârı olmadığı sürece küfür hükmü vermezler. Bazı hariciler ise, küfrün çeşitlerini tek başına küfrün illeti olarak görürler.

Dolayısıyla kuran ve sünnette küfür olduğuna dair hüküm olmayan söz ve fiilleri işleyenlere küfür hükmü verirler.

Mesela askeri üniformayı giyen herkesi tekfir edenler, buradaki illetin

benzeme küfrü olduğunu söylediler. Askeri komutana itaat eden herkesi itaat edilen eyleme bakmaksızın tekfir edenler, buradaki illetin itaat küfrü olduğunu söylediler.

Şeyh Makdisi bu gibi konularda şöyle der: Biliyoruz ki: Sırf ordunun elbisesini giymek ve onların şiarlarını takmak tek başına tekfir için yeterli veya sınırları belli olan bir illet değildir.

Bazıları ayrıntı vermeden mutlak bir söz ortaya attı dedi ki; **“Onların elbisesini giyen veya şiarlarını takan herkes kâfirdir...”** Sonuç olarak giyim konusunda sırf kafirlere benzeyen kişi gerçekten onlardan yani onların şirk dinlerinin üzerinde veya onların dostu ve yardımcısı olmadığı sürece bize göre yeterli bir illet değildir. Evet önceden belirttiğimiz gibi haram olduğunu söyleyebiliriz. Hatta onların dostluğuna ve sevmelerine ulaştırdığı takdirde küfre ulaştıran bir vesile olur. Aynı şekilde devletlerin edindiği bayraklar ve şiarlar hakkında da konuşabiliriz. Her ne kadar söz konusu şiarlar, küfrün alametleri olsa da -çünkü kâfir rejimin simgesidir- ve her ne kadar genel şekilde onları takanların takma sebebi rejimin tabiilerinden ve dostlarından olduğunu hissettirse de sırf onları takmak tekfir için yeterli bir illet değildir. Çünkü bizim bahsettiğimiz sebepler geneldir.

Ancak muayyenler hakkında konuştuğumuz zaman tekfirin şartlarına ve manilerine bakmak zorundayız. Böyle bir durumda sormak ve hüccet ikamesi yapmak gerekir. Yine hükmün varlığı ve yokluğu kendisine bağlı olan müessir(etkili) illetle, hükmün işareti ve alameti olup insanlarda başka manalara ve delaletlere ihtimalli olan fiiller arasında fark vardır... Bu şiarların söz konusu küfre delaleti açık değildir. Bilakis insanların çoğu bu şiarları kendi ülkelerinin simgeleri olarak görürler. Bunları rejimin veya sistemin simgesi olarak görenler azdır. Mesela insanların çoğu kâfir olan yada olmayan, temsil edilen herhangi bir rejim bulunmadığı halde, işgal edilmiş kendi ülkelerinin bayraklarını kaldırdığını görüyoruz. Şüphesiz ki cahillerin bazıları dinin kisvesini onlara giydirse de bu cahili bir adettir. Ancak burada bizim konumuz cahili ve ulusal olup olmaması değil, onların taşıyan, kaldıran veya takan kimsenin kâfir olup olmamasıdır. Malumdur ki: Allah düşmanlarının çoğu bunların manalarını insanlara yanlış anlatmıştır. Cahili ulusal şiarlar ve bayraklarla, İslam’a ve dine isabet eden şiarlar ve simgeleri birbirine karıştırmışlardır. Bazıları hilal, hurma ağacı ve kılıç gibi bidat, bazıları ise tekbir ve tevhid kelimesi gibi dinden olan şeylerdir.

Şüphesiz ki bu durum insanlara karışık gelecektir. Söz konusu şiarlara saygı duydukları veya kaldırdıkları halde onların maksatlarının bilinmesi problemlili olacaktır. Bize göre tekfirin temeli şek, zan ve ihtimal üzerinde değil yakın üzerinde inşa edilir. Dolayısıyla bu gibi konuları soruşturmak ve beyan etmek gerekir. *(el-işraka s.34 ve sonrası)*

Vaaz İbareleri Kullanmak, Lazım ile veya Delaleti İhtimalli Olan Fillerle Tekfir Etmek

1.

İmam Keşmiri (rh) şöyle der: Bil ki dinde iki vazife vardır.

Birincisi: vaizin ve hatırlatıcının vazifesidir. Bu durumda olan kimse amele teşvik eder. Kelimeler ve ifadelerden amelin işlenmesine en sürükleyici ve en itici olanları seçer. Meselenin tahkikine şartlarına ve manilerine bakmaz.

Açık ve genel sözleri kullanır. Mutlak bir şekilde vaat eder, tehdit eder, teşvik eder, kokutur, emreder, nehy eder ve meselenin ayrıntılarıyla ilgilenmez.

İkincisi ise: Muallimin ve fakihin vazifesidir. Bu adam ilmi telkin etmeyi, meseleyi beyan etmeyi amele bakmadan açıklar. Bunu için tahkikli bir şekilde beyan eder. Şartları ve manileri tam bir şekilde söyler. Dikkatle ve titizlikle ifadeleri seçer. İbarelerden kastedilen mananın dışında başka bir mana anlaşılmaması için dikkatli olan ifadeler kullanır. Yani manaya en yakın olan ifadeler kullanır. Havada kalan bir söz söylemez. Bilakis şartları beyan ederek vaat eder, tehdit eder, teşvik eder ve korkutur. Şeriatın vazifesi sadece öğretmek değildir, vaaz ve hatırlatmakta vardır. Yani aynı zamanda hem öğretmen hem de vaizdir. Bunun için amele iten ve tembellikten sakındıran bir üslup kullanır ve bu fitrata uyan bir öğretimdir. *(Feyzul Bari c.1 s.280)*

Şeyh Osman şöyle der: Rasulullah (sav)'in [kim bize karşı silah kaldırırsa bizden değildir.] hadisi konusunda Sufyan b. Uyeyne bizim amelimize yada bizim ahlakımıza muvafık değildir şeklinde tevili edilmesinden hoşlanmıyordu ve diyor ki ne kadar kötü bir sözdür, yani şunu kast ediyor: Bu hadisin nefislerde daha korkutucu ve daha caydırıcı olması için tevili edilmemesi daha iyidir. *(Fethul Mulhim 2.cilt s.64)*

Fakih ile vaiz in görevlerini birbirine karıştırmak ve bu meseleyi

gözetmeksizin nasları değerlendirmek; Bu zamanda tekfir sancağını kaldıran cemaatlerin en önemli sorunlarından. Sebebi ise ilmin zafiyeti, selef ve usul kitaplarından uzak kalmalarıdır. Çoğu zaman duygusal, tesirli ve usul ölçülerinden uzak ibareleri kullandıklarını görürüz. Onların hedefi muhatabı etkilemektir. Kim ilim ve tahkik gözüyle bu ibarelere bakarsa tekfiri gerektirecek hiçbir neden bulamayabilir ve söylenen hükümlerin çoğunun lazım ile tekfir, küfrü asgar veya ihtimalli fiillerle tekfir kapsamına girdiğini görecektir.

Allah teala izin verirse bunlardan bazı misalleri açıklayacağız.

Şeyh Makdisi: Kâfir rejim şemsiyesi altında çalışmak ve onun parçası olmak bahanesiyle kâfir rejim de memur olan herkesi tekfir edenlere karşı cevap vererek şöyle dedi: "Hükümetlerin, orduların küfür illeti bize göre farklıdır. Bizim sözümüzü bilmeyen ve yazılarımızı okumayan bazı aceleciler buradaki illetin rejimin şemsiyesi altında çalışmak olduğunu söylerler. Biz ise bunu kabul etmiyoruz.

Çünkü buna her memur ve hükümette çalışan her kişi girebilir. Biz böyle mutlak ifadeleri kullanmayız ve ona itibarda etmeyiz. Bilakis onu kullananların cahil olduğunu görürüz Çünkü bu mutlak ifadeler sınırları belli, ilmi veya şer'i bir söz değildir. Boş, yüzeysel geniş ve duygusal laflardır. (*el-İşraka s.32*)

Bu açıklama insanların, mezhebinin gerektirdiğinin, bizzat mezhep olup olmadığı konusunda ki ihtilafıdır. Bu ihtilaf bunlardan birisi üzerinde karar kılmalarından daha iyidir. Böylece söylediği açığa kavuşturulduktan sonra, sözünün gerektirdiği sonuçlardan razı olan kişiye bu sonuçlar izafe edilir.

Ancak bu sonuçlardan razı değilse, çelişkiye düşmüş olsa bile, bunlar o kişiye izafe dilmez' (*Mecmu'ul Feteva c. 29 s.25-26*)

Sonuç olarak, sözlerin gerektirdiği dolaylı manalar ve meal yolu ile yani dolaylı olarak yapılan tekfir, alimlerin belirttiği gibi doğru olmayan bir yoldur. Şevkani (rh) şöyle der: 'Bir şeyin gerektirdiği ile tekfir etmek en büyük yanlışlardandır. Dinini tehlikeye atmak isteyen kişi, böyle bir yönleme başvurması halinde, kendi nefsinin cinayetini işlemiş olur.' (*Es-Seylul Cerrar c.4 s.580*) (**30 Risale s.210-211**)

Şeyh Makdisi şöyle der: Tekfir konusunda yaygın olan hatalardan biride, mükellef açıkça küfür olan bir şeyi söylemediği halde, sözlerinin gerektirdiği ile veya meal yoluyla onu tekfir etmektir. (*Bkz: İbn-i Rüşd el-*

Hafid , El-Bidayetül-Müctehid ve Nihayetul-Muktasid c.2 s.492)

Kişi bu sözleri söylerken dolaylı olarak doğacak manayı ve sonucunu bilmemekte, hatta ve bu mana ve sonuç aklına hiç gelmemektedir. Sözü söyleyen kişi, söylediğinden dolayı sonucunu bilmiyor ve onu kabullenmiyorsa, ondan dolayı onu tekfir etmek veya dolaylı olan manayı kast etmiş ve söylemiş gibi kabul etmek caiz değildir. Dolayısıyla kişileri, sözlerinin gerektirdiği ile tekfir etmek caiz olmaz. (30 Risale s.202)

Lazım ile tekfiri şöyle açıklayabiliriz:

Bir söz veya fiil bizatihi küfür değildir ama netice olarak küfür ortaya çıkabilir. Bu söz ve fiili işleyen kimse sahih söze göre bu söz ve fiilden dolayı tekfir edilmez. Çünkü onun lazımlarını (*neticesini*) kast etmiş olmayabilir ve intifaül kast (*kasıtsızlık*) küfür manilerindendir. Önceden belirttiğimiz gibi usulde raci söze göre 'mezhebin lazımı mezhep değildir' Söz konusu kişi sözün veya fiilin lazımlarını (*neticesini*) bilip onu kabul ettiği takdirde kâfir olur.

Lazım ile tekfire şu örneği verebiliriz:

Ebu Hureyre (r.a.) dan Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: "Allah azze ve celle diyor ki: Âdemoğlu dehre (kadere) söver ve dehr benimdir. Çünkü gece ve gündüzü çeviririm"

Başka bir rivayette, Âdemoğlu Bana eziyet eder diye geçer. (Buhari-Muslim-Ebu Davud)

Hadisten anlaşılıyor ki kişinin dehre sövmesi netice itibari ile Allah'a sövmek demektir. (Bundan Allah'a sığınırız)

Buna rağmen kadere söven kişi kâfir olmaz. Lazımlarını (*neticesini*) bilip kabul ederse kâfir olur.

Şeyh Makdisi şöyle diyor: Bir kabrin başında sesi duyulmayacak şekilde dua eden kişinin durumu da bunun gibidir. Ona ne yaptığı sorulur.

Kabirdeki ölüyü bağışlaması için Allah Tealaya dua ettiğini söylerse , kabirdeki ölü Müslüman ise adam iyi etmiş olur. Ancak ölü kafir ise kötü yapmış olur. Müşriklere istiğfar etmeyi Allah Teala'nın yasakladığını biliyor ve buna rağmen onlara dua ediyorsa , bu kişi günahkar olur , ama kafir olmaz. Kabul edilmesini umarak kabrin yanında dua ettiğini söylerse , yaptığı iş kendisinin küfre götürmeyen bir bidat olur ve şirke kapı açacağı için bundan sakındırılır. Ancak ihtiyaçlarını gidermesi için kabirde bulunan kişiye dua ettiğini söylerse , bununla küfre girer. Bütün bunlardan anlaşılmaktadır ki maksadı bilmek, delaleti muhtemel olan lafızdan neyin

kastedildiğini belirler ve tekfir sebebi olup olmadığını ortaya çıkarır. (30
Risale s.151)

Lazım ile tekfir etmek: Küfre delaleti açık olmayan çeşitli manalara ihtimalli olan söz ve fiillerden dolayı tekfir etmektir. Böyle söz veya fiilleri işleyenlerin niyetini sorup öğrenmeden tekfir etmek tehlikelidir.

Bu meselenin birçok misalleri vardır:

Biz ise imam Şevkani (rh) ın gösterdiği şu örnekle yetiniyoruz:

"Ondan (*ihtimalli fillerden olan*) Allah'tan başkasına secde etmektir. Bunu yapanı tekfir etmek için secde ettiği kimsenin rububiyetini kast etmesi gerekir. Çünkü böyle bir fiil ile (*secde etmekle*) Allah Tealaya ortak koşmuş ve O'nun la birlikte başka bir ilah tanımış olur. Ancak acem krallarının yanına girenlerin çokça yaptıkları gibi; kralın önündeki yeri öpmek suretiyle sadece saygı ve tazimi kast ederek secde edenlerin filleri küfürden değildir. Âlimlerden meşhur olan her kimse ilzam (*lazım*) ile tekfir etmenin ayakların kaydığı en önemli yerlerden olduğunu bilirler. Dinini tehlikeye atmak isteyenler ise ancak kendi aleyhlerine bir cinayet işlemiş olur. (*es-seylul cerrar c.4 s.580*)

Allah, imam Şevkani'ye rahmet etsin tekfir konusunda ne kadar ihtiyatlı davrandığına bakın. Halbuki böyle bir mesele bugünün âlimlerinin indinde tartışma kabul etmeyen bir meseledir. Hatta secde eden kişiyi tekfir etmeyi de tekfir edebilirler. Acizliğimizi ve cehaletimizi Allah'a şikâyet ediyoruz.

NOT: Secde meselesinde sadece şüphe olasılığı bulunduğu halde imam Şevkani'nin sözüne göre fetva verilebilir. Mesela bir adam puta secde ettiğinde İmam Şevkani'nin sözü geçerli sayılmaz. Çünkü böyle bir durumda selamlama şüphesi yoktur. İbadetten başka bir mana düşünülemez. En doğrusunu bilen Allah tır.

Prof. Dr. Vehbe Zuhayli şöyle der: Bir kişi sultana secde ederse kastı namaz değil selamlama ve tazim ise tekfir edilmez. Çünkü Allah meleklerle Âdem(as) a secde etmelerini emretmiş ve Yusuf(as)'ın kardeşleri ona secde etmişlerdir. (*el-fikhul islami ve edilletuhu c.1 s.160*)

Şeyh Makdisi şöyle der: Buna göre bazı kişiler, insanlara zulüm ve haksızlıklarını biraz azalttıkları veya halkın hakkı olan bazı hizmetleri yerine getirdikleri için yahut kat kat fazlasını götürdükleri servetlerden kırıntı mesabesinde bazı şeyleri onlara da verdikleri için; tagut yöneticilerin

bazısını övse , bu yaptığıının sebebi tagutların ve mucrimlerin durumunu tam olarak tanımama , hak ile batılı birbirine karıştırma veya kişiyi delalete götüren cehaleti ise , salt olarak bu övgüsü nedeniyle kişi küfre girmiş olmaz. Ancak böyle bir şeyin ilim ve davet erbabı tarafından yapılması , gafil halktan birileri tarafından yapılmasından daha çirkin ve kötüdür. Çünkü ilim ve davet erbabı olan kişiler bun yaparken , hak ile batılıda birbirine karıştırmakta ve halkı saptırmak için ellerinden geldiği kadar çalışmaktadırlar. Ancak bütün bunlara rağmen tekfir ayrı bir şekilde ele alınmalıdır.

Kaldı ki günümüzde kadın erkek , yaşlı bir çok Müslüman tagutların gerçeğini ve mahiyetini bilmemektedirler. Etraflarında olup bitenlerden haberleri bulunmamakta ve tagutların hangi komplolar düzenlediklerini de anlayamamaktadırlar. Bu insanlar, mescit inşa etmeleri, bazen camiye gitmeleri ve bazen zaman zaman Allah ve Rasulullah (sav) in isimlerini anmaları sebebi ile tagutların ne büyük düşman olduklarını ve bunları kendilerini aldatmak için yaptıklarını kavrayamamaktadırlar. Bunlar tagutların şirk ve şirk ve küfür hükümlerinden uzak ve beri olduklarını düşünürler. Ama küfürlerini ve şirk hükümlerini fark edecek durumda da değildirler. Zaman zaman tagutların yaptıkları iyi ve düzel işlere bakarak aldanırlar ve bazı hizmetleri sebebi ile onları överler veyahut dışı hayır ama içi zehir olan kimi başarılarından dolayı onlara teşekkür ederler.

Aktardığımız bu durumda olan kişileri , tevhid akidesine sahip oldukları sürece , sadece bu övgüleri sebebi ile aşırıya kaçan ve sözünün nereye varacağını bilmeyecek kadar ahmak olan kişiler dışında kimse tekfir etmez. Hatta bu insanlar , tagutların başarılarının devamı için onlara uzun ömür ve başarı gibi şeyler ile dua etseler yine tekfir edilmezler. Aslında bu tür dualar, onların küfür işlerinde daha fazla devam etmeleri anlamına gelebilir. Ancak bundan dolayı tekfir etmek , sonuç ve meal itibari ile tekfir olur. Kaldı ki onlar için dua eden adam onları nasıl bir küfür içinde olduğunu ve sözlerinin nereye varacağını da bilmeyebilir. Onların küfür ve şirklerini kast etmeden sadece iyi gördüğü ve aldandığı bazı hizmetlerinin devamı için dua ediyor olabilir. Böylelerini ancak tagutların ve hükümlerinin durumunu belirttikten ve onlar için dua etmenin ne demek olduğunu anlattıktan sonra , hala onlara dua etmesi halinde tekfir edebiliriz.

Kişiyi küfre götürebilecek bu tür duayı yapanları , cehaletleri sebebi ile mazur sayılmaları gerekir. Çünkü şahısların bizzat kendilerine yapılan dua ile , küfür ve küfür kanunlarına yapılan dua arasında fark bulunmaktadır.

Üstelik bu tagutlar sürekli olarak halkın kafasını çelen ve hak ile batılı birbirine karıştıran yaldızlı konuşmalar yapar ve insanları aldatırlar.

Buradan da anlaşılmaktadır ki duadan maksat daima küfrün devamı olmayabilir. Ancak kafirlerin açık olan küfrünü veya şirk olan kanunlarını övmek , onların üstünlüğü ve devamlılığı maksadı ile dua etmek şüphe götürmeyen açık bir küfürdür.

Sonuç olarak kişinin şahsına dua etmek ile açık olan küfrüne dua etmeyi birbirinden ayırmak ve ihtimal olan yerlerde ayrı ayrı değerlendirme yapmak gerekir.

İmam veya vaaz veren hatibin , yönetimdeki bazı tagutlar için dua etmesi de , ihtimal taşımayan amellerdendir ve ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir.

Çünkü her dua küfre düşürücü olmayabilir. Özellikle imamların yöneticilere dua etmelerinin zorunlu olduğu ülkelerde bu durum daha da önemlidir. Bu tür imaların arkasında namaz kılmanın caiz olup olmaması da yapmış olduğu duasının özel olarak değerlendirilmesine ve bu değerlendirilmeden sonra ulaşılan sonuca bağlıdır.

Kendimi de bundan beri görmüyorum. Bende zaman zaman hiddet ve şiddete kapılmışımdır. Öğüt hepimiz için gereklidir. Allahu Teala şöyle buyurur: ‘şüphesiz öğüt müminlere fayda verir’ (Zariyat 55) (30 Risale s.112-127)

Lazım ile tekfir ve delaleti ihtimalli olan eylemlerden dolayı tekfir etme meselesinin daha çok açığa kavuşması için şöyle bir misal verebiliriz:
Bir kişi Hristiyanlığın akidesini öğrenmek için bir rahibin evine veya kiliseye gidiyor.

Hristiyanlığı sevmek, onu kabul etmek veya ona razı olmaya delalet eden fiil veya sözler bu adamdan çıkmadığı sürece bu kişinin hükmü nedir?

Tek başına kiliseye gidip Hristiyanlığı öğrenmek küfür bir fiil değildir.
Çünkü gitmek ihtimalli olan bir fiildir.

A) Bu kişi Hristiyanların şüphelerini iptal etmek için akidelerini öğrenmek istiyorsa veya rahiple yada tanıdığı bazı Hristiyanlarla diyalog fırsatını bulmak ve onların akidesinin fasit olduğunu beyan etmek için uğraşıyorsa bu kişinin küfrü söz konusu değildir. Hatta ecirli bile olabilir.

B) Bu kişi kendi ilmini arttırmak için veya rahipten beklediği bir dünyevi menfaat için bunu yapıyorsa yaptığı iş günahtır veya haramdır. Ama yaptığı bu iş küfür derecesine ulaştırmaz. Delili ise Ömer(ra)’in Tevrat

sayfalarını Peygamber(sav)'e getirmesi hadisidir.

C) Bu kişi, Hıristiyanlığı sevdiği, kabullendiği veya razı olduğu için bunu yapıyorsa bu kişi kâfir olur. Ancak unutulmamalıdır ki, onun küfrünün sebebi kiliseye gitmek değil küfrü kabullenmek sevmek ve razı olmaktır. Yani kiliseye veya rahibin yanına gitmese de kafir olur.

Okul Meselesi

Okul meselesi lazım ile tekfir ve ihtimalli fiillerle tekfir kapsamına girer. Malumdur ki bizim zamanımızda içinde çeşitli küfür akidelerini öğreten tagutun okullarına insanlar çocuklarını göndermektedirler. Bunun için ilmi az olan bazıları, bu insanlar söz konusu küfürlere razılar diye sırf okullara çocuklarını gönderdikleri için onları tekfir etmektedirler. Yani göndermenin razı olmak olduğunu söylerler. Ancak çocuklarını okullara gönderenlerin çoğu sadece ve sadece okuma yazma matematik vs. gibi ilimleri öğrenmek için çocuklarını gönderirler. Bu gibi insanların hallerini şu şekilde inceleyebiliriz:

A) Büyük bir kısmı okuldaki küfürlerden herhangi bir şekilde haberdar değillerdir. Kişi haberdar olmadığı fiilden nasıl razı olabilir ki?! Çoğu veliler çocuklarının okulda ne yaptığını okuduğu kitapların ne içediğini bilmemektedir ve hayatı boyunca bu veli bir okul kitabını dahi açmamıştır.

B) Okuldaki küfürlerden haberdar olanlar ise iki bölümdür:

B.1) Onlardan razı olduğunu açıklayanlar. Böyle insanlar çocuklarını okula göndermeseler de küfürden razı oldukları için kâfir olmuşlardır.

B.2) Okuldaki küfürlerden haberdar olup razı olmadığını söyleyenler. Her ne kadar göndermeyi rızanın alameti olarak kabul etsek bile sözlü ikrarla karşı geldiği zaman (*yani kişi açık bir şekilde küfürden razı olmadığını ikrar ettiği zaman*) ona (*göndermek rızaya alamettir sözüne*) itibar edilmez.

Demokrasi, laiklik, sosyalizm gibi okulda öğretilen küfri akideleri fark edip dini hassasiyete sahip olan insanlar söz konusu küfür akidelerini kabul etmediklerini ve çocuklarını uyardıklarını söylemektedirler. Bazıları ise okuma yazma bilmesinin önemli olduğunu başka bir İslami alternatif

bulunmadığı için çocuğunu bu okullara gönderdiklerini söylemektedirler.

Bugün devletlerin çoğunda eğitimin belli yıllar için mecburiyeti vardır (8 yıl-12 yıl) Çocuğunu göndermeyen ise hapse, mali zararlar, ev haczi gibi sıkıntılara maruz kalabilir. Yani ikrah şüphesi söz konusu olabilir. İkrahin şartlarını ilerde bahsedeceğiz Biiznillah.

Yukarıda yazmış olduğumuz şeylerin hepsi birbiri üzerine olan şüphelerdir. Bazıları bazılarından daha ağırdır. Sırf göndermekle tekfir etmeyi engeller.

Bütün bunlardan sonra, ilmi yüzeysel olan ve dinin en büyük konularında ilimsizce konuşmak ona hafif gelen bazıları, Sırf söz konusu okullara göndermekle tekfir etmektedir. Onlardan birinin cehaletini ortaya çıkararak şöyle bir cümle yazdığını gördüm: "Çocuğu okula göndermek bizatihi küfürdür."

Allah imam Şevkani ye rahmet etsin doğru söylemiş. Dedi ki: "Dinini tehlikeye atmak isteyenler ise ancak kendi aleyhlerine bir cinayet işlemiş olur."

Bu söz ile ilim, hikmet, iman ve Allah'tan korku ile dolu olan eski muhakkik âlimlerimizin sözleri arasında bir mukayese yap, hüküm senindir.

Dediler ki: "Küfre razı olmak mutlak bir şekilde küfür değildir. Küfre razı olmak ancak istihzan (*kabullenmek ve iyi görmek*) sebebi ile küfür olur" Onların delilleri ise Musa(as)'ın Firavunun ölene kadar kâfir kalması için beddua etmesi ve daha başka deliller.

Keşmiri (rh) şöyle der: Bazı âlimler, bir şahsın kâfir olarak ölmesi için beddua etmenin küfür olmadığına dair bu ayeti delil gösterdiler. Tabî ki eğer bedduanın sebebi küfrü beğenmesi değil, Allah Tealanın bu kişiden intikam almasını temenni etmek ise bu küfür değildir. Bu görüşü şeyhülislam Havahir Zade benimsemiştir. Dolayısıyla onların(*âlimlerin*) başkasının küfrüne razı olmak küfürdür sözü mutlak bir şekilde anlaşılmamalıdır. Bilakis beğenmek şartına bağlanmalıdır.

Ancak "Zahira" kitabının müellifi şöyle demiştir:

İmam Ebu Hanife'den, başkasının küfrüne razı olmanın küfür olduğuna dair bir rivayet bulduk ve ayrıntısını görmedik. Hâlbuki Ebu Mansur

Maturi den nakledilen görüşe göre ayrıntı vermek gerekir.

Dolayısıyla meselede ihtilaf vardır ve kabul edilmeye şayan görüş şudur ki: Küfrün kendisinden razı olmak, yani küfür olduğu için küfre razı olmak küfürdür. Bu şart önemlidir.

Hâlbuki küfrün elim azabın sebebi olacağı veya Allah ın kaderinden olduğu için küfre razı olmak küfür değildir.

Mekke'nin fethinden gelen sahih hadis bu görüşü destekler.

Burada kast ettiğimiz hadis ibn Ebi Serah ile Osman(ra) ın hadisidir.

Nebi(sav) sahabelerden birsi kalkıp onu öldürsün diye durumun başında susmuştur. Daha sonra tövbesini kabul etmiştir.

(Bu hadisi ibn Ebi Şeybe Ebu Davud Nesai ibn Merdebey Sa'd(ra)dan rivayet etmişlerdir siyerde meşhurdur.)

Bu konuda bazı muhakkiklerde şöyle demişlerdir:

Cibril (as)'ın böyle bir şeyi yapmasının sebebi *(firavun boğularak tövbe etmeye çalışırken Cibril (as) firavun elim azap görsün diye ağzına çamur sokarak konuşmasını engellemesi)* Her şeyi kapsayan Rabbinin deniz gibi olan rahmetinin bir mucize şeklinde Firavuna yetişmesinden korkmasıdır. Küfre razı olmak meselesine gelince hak olan görüş: Mutlak bir şekilde küfür olmamasıdır. Ancak küfrü beğenirse yada kişi kendi küfründen razı ise kafir olur. Alemul huda te'villerinde böyle geçer.

(Feyzul Bari c.4 s.190-191 ve Ruhul Meani c.3 s.483 ve 535)

Şeyh Makdisi şöyle der: Bazı kimseler ; okullarda sistem için yapılan aşırı saygı fillerinden dolayı ayırım yapmaksızın çocuğunu okula gönderen herkesi tekfir etmektedirler. Söz konusu fiillere ilmi gözle bakan kişi tekfir için yeterli olmadığını görecektir.

Bu gibi konularda Şeyh Makdisi şöyle diyor:

Kafirlerin küfre delaleti açık olmayan bayrağını veya simgelerini taşımak , devlet dairelerinde veya meydanlarda asılmış resimlerin altında bulunmak. Bunların hiç birisi tekfir için yeterli birer sebep niteliğinde değildir. Bayrak sebebiyle insanları tekfir edenler, bildiğimiz kadarıyla şu iki sebebe binaen bunu yapmaktadırlar;

Birincisi : onları yüceltmek ve saygı göstermek, putlara sevgi ve tazim göstermek gibidir ilkesi. Halbuki bu doğru ve iyi bir tespit değildir. Putları yüceltmek , ilahlaştırma ve kulluk manasındadır. Korku ve umudun bulunduğu bir ibadettir. Bunu yapanlar putlara korku ve ümit bağlarlar,

putların fayda ve zarar verdiğini ve Allah Tealaya yaklaştırdığını düşünürler.

Yüceltme fiilinde korku ümit ilahlaştırma sevgi ve sevap düşüncesi yoksa, ibadet veya şirk anlamına da gelmez. Aşırılık ve abartma ile yapılması halinde, buna yol açabilecek bir kapı niteliğini alır. Aynı şekilde her sevgi ve korkuda ibadet değildir. Mutlaka bunların ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir.

Kimsenin, bu bayrak ve buna benzer simgeleri ibadet niteliğiyle yücelttiğini bilmiyorum. Sadece abartma kabilinden bir yüceltme bulunmaktadır. Şirke yol açabileceği endişesi taşıyan, ama kendisi şirk olmayan yüceltme, abartma, saygı ve tazim olsa olsa Rasulullah (sav) in yasakladığı, yöneticilere saygı adına ayağa kalkma türünden bir meseledir.

Rasulullah(sav) hasta iken oturarak namaz kıldığında sahabe(r.anhum) un oturmadığını görünce onları bundan nehy etmiş ve şöyle demiştir:

'Az önce nerdeyse Bizans ve İranlıların yaptığını yapacaktınız. Kralları otururken onlar ayakta dururlar. Siz bunu yapmayın.' (Muslim)

İmam Ahmed'in rivayetinde ise şöyle geçmektedir:

'Acemin birbirlerine saygı göstermek amacıyla ayağa kalktığı gibi sizde ayağa kalkmayın.' (Musned c.5 s.253-256)

Sahabe (r.anhum) un bu şekilde davranması, küfür anlamı taşımamıştır. Elle selamlama, saygı ve tazim gösterme, ayağa kalkma gibi günümüz devletlerinin ortaya çıkardığı bu törenler, İslam devletini yok eden, Müslümanları bölüp parçalayan, İslam'ın bayrağını indiren bu yönetimler ve devletlerin simgelerine saygı anlamı taşısa bile ,mücerret olarak küfre götüren bir ibadet anlamı taşımaz.

Bu mesele için **'Saygı ve bağlılık içinde Allah a kulluk edin'** (bakara 238) ayetini delil göstermekte doğru değildir.

Uzunca ayakta durmak anlamında kullanılsa bile, ayette geçen konuttan maksat, namaz ve içinde dua bulunan ibadetlerdir. Yoksa herhangi bir amaçla mübah olan ayakta durma veya yasaklanan saygı ve hürmet için ayakta durma manasında değildir. Bu duruşların hiçbiri ibadet veya küfür niteliğinde olmaz.

Alimler, kunut sözcüğünün on kadar manası olduğunu belirtmişlerdir.

(Şevkani Neylul Evtar, Kitabul-libas)

Bu manalardan bazıları uzunca duruş, huşu, itaat, dua ve konuşmama olarak sayılabilir. Namazın farz kılındığı ilk zamanlarda sahabe (r. Anhum)

bazen namazda konuşurlardı. Sonra bu ayet indi ve konuşma yasaklandı. Zeyd bin Erkam (ra)dan şöyle rivayet edilmektedir:
'Rasulullah(sav) zamanında 'saygı ve bağlılık içinde Allah'a durun' ayeti ininceye kadar kişi ihtiyacı olduğunda namazda arkadaşıyla konuşurdu. Ayet inince konuşmamız yasaklandı.'

Meselenin bu şekilde tafsilatına inilerek değerlendirilmesi gerektiğine göre, bayrak ve çeşitli simgeler karşısında ibadet ve itaat düşüncesiyle duranların bulunması ihtimali bulunsa bile şahsen ben asli kafirler , Mecusiler, Hindular veya Budistlerde bile bir şeyin olduğunu bilmiyorum. Buna rağmen derim ki böyle bir şey bulunursa da delaleti açık olmayan amellerdeki uygulamanın aynısı yapılır. Böyle bir şey küfre kapı açan bir günah, münker veya masiyet olabilir. Yada Allah Tealadan başkasına yapılan ve kişiyi küfre götüren bir ibadette olabilir.

Bu meselenin delaleti ihtimal taşıyan fiillerden olmasının sebeplerinden biri de ilk asırlarda Müslümanlarında seçtikleri bayraklarının olması ve insanların bu tür bayraklar kullanmaya ihtiyaç duymalarıdır.

Diğer taraftan bazı alimler, bundan daha ciddi bir mesele olan rüku ve secde hareketini ele almışlar ve birine ilah olduğu gerekçesiyle secde yapma ile Kralların yanına girip saygı ifadesi olarak yere eğilmeyi birbirinden ayırmışlardır. Birine ilahlık düşüncesiyle secde veya rüku yapmayı şirk kabul ederken, sadece saygı ifadesi olarak yere kapanmayı küfür olarak saymamışlardır. *(bkz. Şevkani Es-Seylul-Cerrar c.4 s.580 Yine Kral ve hükümdarlara saygı ifadesi olarak insanların yeri öpmesi ruku ve secdeye kapanması ile bunu ibadet ve din olarak yapanların arasındaki fark için bkz. Mecmu'ul Fetava c.1 s.257 İbn Nuceym in ibadet niyetiyle yapılan eğilme ve secdeleri, saygı amaçlı yapılanlarından ayırması ve ayrıca alimlerin çoğunluğuna göre bunu saygı amacıyla yapanların kafir olmadıkları ile ilgili olarak bkz.: El-Bahru'r –Raik c.5 s.134)*

Ancak bu hiçbir zaman saygı gayesi ile de olsa bu tür hareketlerin yapılmasının mubah olduğunu göstermez.

Bu bayrakların, Allah telanın hükmü ile hükmetmeyen küfür sistemlerini sembolize ettiği iddiası:

Bunlar bu bayrakları diken, yücelten ve saygı gösterenlerin kafir sistemlerin dostu olacağını ve dolayısıyla da küfre gireceğini söylerler. Halbuki bu, delaleti ihtimal taşıyan bir sebeptir. Dolayısıyla gerekli araştırmanın yapılması ve her fiilin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir her şeyden önce bir takım insanlar bu bayrakları sistemlerin ve yöneticilerin sembolü değil,

vatan ve milletin sembolü olarak görmektedir. Yöneticiler sistemler ve hükümetler değişebilir. Ancak bu bayraklar nadiren değişir. Bunun en açık örneği, Filistin halkının onlarca yıldır kullandıkları bayraklarıdır. Bu bayrağın sembolize ettiği bir yönetim ve yönetici bulunmamaktadır....

Bazıları ise bu bayrakları haç ile kıyas etmişlerdir. Bu da doğru değildir. Çünkü haçın Hristiyanların akidesine delaleti açıktır ve bu herkes tarafından bilinmektedir.

Tirmizi ve Taberani de aktarılan bir rivayette , Rasulullah(sav) haçı put olarak nitelendirmiştir.....

Bütün bunlar ayrı ayrı ele alınıp değerlendirilmeden bu bayrakları asmayı, yüceltmeyi veya saygı göstermeyi tekfirin sebebi olarak kabul etmenin acelecilik, tedbirsizlik ve isabetsizlik olduğunu göstermektedir.

Bu simgelerin biride tagutların devlet dairelerinde asılı olan resimleri ve sözleridir. Bunları kamu görevlilerinin dairelerinde evlerinde iş yerlerinde çerçeveletip asarlar. Bu resim ve sözlerde bunların asılı olduğu yerlerde oturan kişilerin tekfiri için yeterli bir sebep değildir. İster memur olsun ister bir işi için oraya girmiş olsun, bu tür simgelerin asılı olduğu yerlerde oturan kişileri tekfir etmek, kan ve mallarının helal olduğunu söylemek doğru değildir.

Bu gün bu simgeler ve resimler cadde sokaklarda ve bütün kurumlarda genel bir musibet halini almıştır. Onları asmakta kişinin hür iradesi bulunmadığı sürece, sadece bundan dolayı tekfir etmek doğru olmaz. Rasulullah (sav) Mekke’de iken Kabe’nin etrafında ve damında üç yüzden fazla put vardı. Bunlar Rasulullah(sav)i Kabe’nin yanında namaz kılmaktan alıkoymazdı.

Putların orada bulunması ve onları kırmaya gücünün yetmemesine rağmen bu durum Rasulullah(sav)i Kabe’nin yanında oturmaktan alıkoymazdı. Kişinin bu resim veya sözlerin yanında bulunuyor olması, onlardan hoşnut olduğu veya onları yücelttiği anlamına gelmez. Kaldı ki bu şeyler toplumda insanların istememesine rağmen genel bir musibet haline gelmiştir. Üzerinde tagutların resimleri veya sembolleri bulunan para hemen her Müslüman’ın elinde ve cebinde bulunmaktadır. (30 Risale s.167-172)

Lazım ile tekfirin bu zamanda çok örnekleri vardır. Cahiller insanların tekfir edilmeleri ve kanlarının ve mallarının helal kılınması için bunu bahane etmiştir.

Biz bu konuda bazı batıl örnekleri vermeye çalışacağız.:

a) Kim kimlik veya pasaport çıkartırsa kâfirdir. Çünkü bu fiil kâfir rejimi tanımak onun parçası olmak ona destek vermek ve yardım etmektir. *(kimse kimlik çıkartmazsa rejimin meşruiyeti kalmaz.)*

Devletin taguti kanunlarını tanımak ve o kanunlarla yargılanmak için taahhüt vermek aynı şekilde murted rejimin sayısını çoğaltmak demektir.

b) Küfür kanunlarıyla yönetilen bir ülkede yaşayıp o kanunlara karşı baş kaldırmayan razı olmadığını göstermeyen cihad etmeyen herkes kâfirdir. Çünkü onun susması razı olma alametidir. *(usulde suskun bir kişiye bir söz isnat edilmez. Yani bir kişinin suskunluğu razı olma veya razı olmama alameti sayılmaz).*

Ancak bu insanlardan hayatında tam bir usul kitabını okuyup onu anlayan birisini bulamazsın ki.!!!!

Yine hadisi şerifte Allah Rasulu (sav) inkâr derecelerinden söz ederek *(elle, kalple, dille)* yanında söz olmasa da kalbin inkârını imandan saymıştır.*(imanın en zayıf derecesi)*

c) Kâfir rejime vergi ödeyen herkes kâfirdir. Çünkü vergi ödeyen kişi söz konusu rejime mali yardım sağlamaktadır. *(Mali yardım silah yardımı gibidir)* Kâfir rejim ise bu para ile silah alıp ordusunu güçlendirmekte veya muvahhidlere karşı olan savaşta bu paraları kullanmaktadır. Cezaevleri inşa edip muvahhidleri içeri atmaktadır. Cumhurbaşkanı başbakana hakimlere savcılara Müslümanlara işkence eden Müslümanların ırzına geçen TEM elemanlarına ve askerlere taguti görevlerini yaptıkları için bu vergilerle maaş vermektedir. İslam'a karşı muhalif eğitim kitapları basmak için para harcamaktadır.... vs.vs. *(saymak için bir kitap yetmeyecek kadar olan şeyler)* vergi ödeyen kişiler bütün bu yapılanlara ortaklırlar. Tekfircilerden biraz fıkıh kitabı okuyan kişi şöyle der: Burada ikrah davası batıldır. Çünkü kişi devlete vergi ödetecek bir iş yapmak zorunda değildir. Mısır satsın!!

d) Kendisinden büyük bir zulüm kaldırmak için olsa da taguti mahkemelere giden herkes kâfirdir. Çünkü taguta muhakeme olmuştur.

Belki onlara göre kafir rejimin inşa ettiği parklara gitmek de küfür olabilir. Çünkü parka gitmek rejimi tanımak, yaptıklarına rıza göstermek, ona destek vermek olabilir. Çünkü kimse bu parklara gitmezse rejim bir daha park yaptırmaz. Halbuki rejimin park için kullandığı para Müslümanlardan gasp ettiği paralardır.

Örneklerimizi daha çoğaltabiliriz. Bu örnekleri tekfircilerin kitaplarında süslü ibarelerle edebi üsluplarla ve boş, duygusal, hitabet türünden olan ifadelerle kağıda ve mürekkebin parasına değmeyecek olan kitaplarında bulabilirsiniz.

Geniş laflarla ve genel üslupla kimseyi tanımayan, büyük ifadelerle muhatabı etkilemeye çalışırlar. Aynı zamanda konuyla alakalı olmayan veya manasından saptırılıp yanlış anlatılan ayetlerle ve hadislerle yazdıklarını süslemeye çalışırlar.

Bu boş laflar ancak cahillere geçer. Bunlardan dolayı kanlar dökülür namuslar helal kılınır. Mallar yağmalanır ve bütün ümmet cihadi hareketten nefret eder. Böyle bir durum ancak Allah düşmanlarını sevindirir.

Şeyh Makdisi şöyle der: Bizim yapmak istediğimiz sadece bu işin usulünü, kuralını ve ölçüsünü belirlemek, delillerini ortaya koyamaya çalışmaktır. Hamasi genellemeler, hakkın ortaya çıkması konusunda bir şey veremezleri susamış kişinin su sandığı, ama yanına geldiğinde su değil, zehir olduğu hamasi sözlere ve genellemelere ihtiyacımız yoktur.

Tagutun tekfir edilmesini, onların inkar edilmesi konusunda şart olarak gören bazıları, günümüz alimlerinin bazı genellemeleri dışında bu söyledikleri ile ilgili hiçbir delil gösteremezler. Bu kişiler alimlerin sözlerinden yaralanırlar. Ancak alimlerin sözleri delil olmayıp, delillendirilmesi gerekenlerdendir....

Şimdi soruyoruz; tagutların tekfir edilmesinin, taguta ibadetten kaçınma ve onu inkar etmenin sıhhatinin şartı olduğuna dair, Allah Tealanın veya O'nun Rasulu (sav) in sözünde açık bir delil var mıdır?

Taguta ibadetten kaçınma ve onu inkar etmenin İslam ın sıhhatinin şartı olduğuna dair ittifak bulunmaktadır. Tagutu reddetmek ona ibadet etmeyi reddetmek, batıl din ve şeriatını reddetmek, ona dostlukta bulunmayı ve destek vermeyi reddetmek anlamında tagutu inkar, Müslüman'ın İslam'ının sahih olduğunu gösterir.

Allah Teala kullarını müjdeleyerek şöyle buyurmaktadır; **'Taguta kulluk etmekten kaçınıp Allah a yönelenlere müjdeler vardır.'** (Zümer 17)

..... Bu genelleme konusunda aşırıya kaçanlardan bazılarıyla bir ara münakaşa ettim ve onlara aynı şeyi sordum. Kitap ve sünnetten buna açıkça delalet eden bir tek delil gösteremediler. Delil olarak sadece Muhammed bin Abdolvahhab'ın sözlerine dayandıklarını söylediler. (Yani

bizim bahsettiğimiz bu gençler gibi Bakara 256. ayetini delil olarak göstermemişler. Çünkü Şeyh Makdisi ile münakaşa yapan insanlar Arap'tır. 'KEFERA' ile 'KEFFERA' arasındaki farkı biliyorlar!!!!)

Bütün bunlar, dinde hüküm verirken, kendisine göre hareket edilmesi gereken şeri delillere bakmak ve onları anlamak ile öğrenilir. Hata yapma ihtimali daima bulunan insanoğlunun sözleri ile dinde hüküm vermek doğru olmaz. Kişilerin sözlerine dayanarak, dinde hüküm vermek ve bu sözleri ölçü ve kural olarak kabul etmek doğru olsaydı, ibn Abdulvahhab ve Necid'li davet alimlerinin sözlerine benzer, bir çok söz bulunabilirdir. "Mecmuatu't-Tevhid" kapsamında yer alan ve ibni Abdulvahhabın kitapları arasında bulunan bir risalede, tagutun manası hakkında söylediği sözde bu ifadeler arasındadır.

Bunları bahsetmemdeki amacım, alimlerin sözlerinin kuran olmadığını, onların hatadan masum olmadıklarını ve hiç şüphesiz hata yapabileceklerini, Rasulullah(sav) haricinde onların veya başkalarının dinimizde hüccet niteliğinde olmadığını açıklamaktır. Alimleri mutlak olan sözlerinin mukayyet olan sözleri ile tefsir edilerek, mutlak olan ifadelerin mukayyet olana hamledilmesi gerekir. Bu onlara ve kitaplarına iyilikte bulunmaktır. Onların mutlak olan sözlerinin Ehli Sünnet itikadına göre anlaşılması Allah Tealaya karşı samimiyet ve ilmi emanetin gereğidir. Çünkü bu alimlerin kitaplarını inceleyen herkesin bildiği gibi onların yolu, tevhide yüceltmeye, fazlasıyla izhar edilmesine destek olmaya, önemini açıklamaya, gereklerinin yerine getirilmesine, vaciplerinin uygulanmasını sağlamaya, şirkten şiddetle sakındırmaya, müşrikleri kötülemeye ve açık bir şirk niteliğinde olmasa bile şu veya bu şekilde ona giden bütün açık kapıları kapatmaya dayanmaktadır. Nitekim kendileri veya onlardan sonra gelen diğerleri bu genellemelerin, muayyen kişiler hakkında uygulanması konusunda açıklama yapma ihtiyacını duydular.....

Bunu yapanların tümü taassup ehlinden olan mezhepçiler veya kabirlere tapan cahillerden ibaret değildir. Aksine aralarında İmam Şevkani (rh) gibi selef alimleri de bulunmaktadır.

Şevkani(rh), Muhammed ibni Abdulvahhab (rh) ve tabiileri için şöyle der: 'Necidin sahibinin devleti kapsamında olmayan ve onların emirlerini tutmayan herkesi İslam dan çıkmış olarak görüyorlar.'*(El-Bedru't-Tali' c.2 s.7)*

Bundan dolayı anlaşılmaktadır ki: Muhammed bin Abdulvahhab (rh) ve diğer alimlerin sözleri hakkında tafsilatın yapılması ve ihtiyaca binaen

kullandıkları bazı mutlak tekfir veya tehdit niteliğindeki sözleri ile, muayyen kişiler hakkında hüküm verilmemesi gerekir.

Ayrıca alimlerin sözlerini Ehli Sünnet metodunun ışığı altında anlamak gerekir. Özellikle Muhammed bin Abdolvahhab'ın menhecini bilen insanların, O'nun mutlak ifadeleri hakkında hüsnü zan beslemeleri ve bu sözleri muayyen fertlere indirgememeleri gerekir...

Dolayısıyla bu, Allah Tealanın kullarından dilediğine hidayet olarak ve yoksun kalanların kavrayamadığı bir anlayış ve fıkihtır. Ayrıca bu anlayış gerek Şeyh Muhammed bin Abdolvahhab(rh) ın kendisine olsun ve gerekse O'nun yazdıklarına olsun bir iyiliktir. Bununla birlikte o beşerdir dolayısıyla da hatadan korunmuş değildir. O'nun sözleri de diğer bütün alimlerin sözlerinde olduğu gibi delil değildir ve kabul edilmesi için delile muhtaçtır. Hakka uygun düşen kabul edilebilir, aykırı olan ise reddedilir. Nitekim diğer alimlerin sözleri incelendiğinde, onların da mukayyet olmayan mutlak ifadeler kullandıklarını görürüz. Bunların bazıları şirki tamamen bertaraf etmek ve ondan sakındırmak için mübalağa içeren sözlerdir. İnsan bu sözleri Ehli Sünnet metodu ışığında değerlendirmez ise aşırıların seslendirdiği bazı şeyleri söyleyebilir.

Ben bu sözleri deneyimsiz olarak söylemiyorum. Çünkü ilim tahsiline başladığımdan bugüne kadar Necid alimlerinin hemen hemen okumadığım hiçbir kitap kalmamıştır. 'Milleti İbrahim' ve diğer kitaplarımda, bu alimlerden bir çok nakilde bulundum. Naklettiğim bazı sözlere açıklamalarda bulundum ve okuyucunun dikkat etmesini istedim, bazı sözleri ise olduğu gibi bıraktım. Bu nedenle tekfirde yapılan hataları, bizim söylediklerimizde çelişkiye düştüğümüzü söylemlerimizden döndüğümüzü zannetmiştir. Halbuki bu gibi kişiler, tevhid yolundan sapan veya hak ve gereklerini yerine getirmeyen bütün kişilere şiddetle karşı çıktığımız ve tehdit ve müjdeyi mutlak olarak kullandığımız ifadelerimiz ile, tekfiri muayyen kişilere indirgemek ve özellikle bunu gerektirdiği özen, tafsilat ve dikkat konusunda söylediklerimiz arasındaki farkı anlamamaktadırlar. Bunlar, alimlerin mutlak tekfir ile muayyen tekfir hakkında söyledikleri arasında ayırım yapmadıkları gibi, her iki konu hakkında bizim söylediklerimizde de ayırım yapmamaktadırlar. Üstelik Necid'li alimlerin kitaplarını okuduğum için biliyorum ki, açıklama ve tafsilat gerektiren mutlak ile de bu iş sınırlı kalmamaktadır.

Bilakis Süleyman bin Sehman Muhammed bin İbrahim Al'uş-şeyh gibi sonraki seçkin alimlerden öyle genelleme ve ifadeler sadır olmuştur ki , onlara uymak veya ölçüye uydurmak caiz değildir. Tehlikeli boyutta

olması ve içerisinde mutlak olan bir çok ifade barındırması sebebiyle dikkat edilmesi gereken ifadelere örnek olarak, Amerika ve İngiltere nin dostu olan Abdulaziz'e muhalif olanlar hakkında verilen fetvaları verebiliriz. Abdulaziz'e karşı çıkan Duveyş Acman ve beraberinde bulunan Müslüman kardeşlerden (*İhvanı Muslim'in*) olan kişileri fiilen tekfir ettiler, murted olduklarını söylediler....

Hatta onların tövbelerinin kabul edilip edilmemesi konusunda sorulan soruya verdikleri cevapta; Abdulaziz'e karşı çıkan bu kişilerin, tövbelerinin kabul edilmesi için Müslüman kardeşler cemaatiyle ilişkilerini tamamen kesme, bu cemaatin fertlerinin kafir olduklarını açıkça söyleme, malı, dili ve canı ile onlarla cihad etme şartını koştular. (*Bkz. Ed-Duresus-Saniye c.7 s.330*)

Dolayısıyla bu aktarılanlar üzerinde gereğince düşünmek ve bunlardan ibretler çıkarmak gerekir. İlim ehlinde de olsalar, kişilerin hatadan masum olmadığı ve kitaplarının batılı bulundurabileceği ihtimali unutulmamalıdır. (*30 Risale s.352-359*)

Aynı şekilde bu insanlar La ilahe İllallah'ın manasını bilmiyorlar diye onların imanını kabul etmezler.

Bu konuda Şeyh Makdisi şöyle der: Kardeşler bana şu şekilde itiraz ettiler: "Bedevi, yaşlı kadın ve erkekler gibi avam halk sizin açıkladığınız şekilde şartlarıyla manileriyle ve lazımlarıyla La ilahe illallah'ın manasını bilmek zorunda mıdır ve bu şekilde La ilahe illallah'ın manasını bilmeyen avam halk kâfir olur mu?"

Dedim ki: Allah'a hamd Rasulüne salât ve selam olsun.

"Ne bedevi, ne yaşlı erkek ve kadınlar, nede avam insanlardan hiç birisi bizim beyan ettiğimiz şekilde ve âlimlerin kitaplarında ayrıntılı bir şekilde açıkladıkları gibi La ilahe illallahın şartlarını, manilerini ve lazımlarını yada ayrıntılı bir şekilde manasını bilmek zorunda değildirler. Bunu İslam'ın şartlarından saymıyoruz. La ilahe illallahın manasını bu şekilde bilmeyenlerin kâfir olduklarını söylemiyoruz.

Bu gibi avam insanlar ancak İslam'ın sıhhat şartı olan tevhidi gerçekleştirmek ve şirkten uzak olmak zorundadırlar.

Allah teala şöyle buyuruyor: "**her kim tagutu inkâr edip Allah'a iman ederse...**"(bakara 256)

Tagutu inkâr etmenin dereceleri vardır:

—Şartların en yükseği, en muazzamı, İslam'ın en doruğu-zirvesi olan;

Tagutu yıkmak ve insanları onun ibadetinden uzaklaştırıp, yalnızca Allah'a ibadet etmeleri için cihad etmektir. Bu derece Allah'ın emrini ayakta tutan Taifetul mansura ehlinden olan mucahidlerin derecesidir. Allah'ın emri gelene kadar onlara muhalif olanlar, onları yarı yolda bırakanlar, onlara zarar veremeyeceklerdir. Dolayısıyla bu seçkinlerin yoludur. Biz insanların her birinin bu yolu izlemesinin zorunlu olduğunu söylemiyoruz. Çünkü bu yolun ehli seçkinlerdir. Allah bizi onlardan kılsın. (Allahumme ÂMİN)

—Derecelerin en düşüğüne gelince, onsuz kişinin Müslüman olamadığı dereceden bahsediyoruz. Bu derece ise, Allah Tealanın kendi haklarından saydığı ve bütün insanlığa farz kıldığı Allah'a ibadet etmek ve tağutlardan sakınmaktır.

Allah Teala buyuruyor ki: **"Biz her ümmete yalnız Allah'a ibadet etmeleri ve taguttan sakınmaları için peygamberler gönderdik.**(Nahl-36)

—Taguttan sakınmak ise, ona yapılan her türlü ibadetten sakınmak onu ve ehlini dost edinmekten sakınmakla olur. Bu şekilde kişi şirki ekberden kurtulmuş olur ve hanif olur. Yani şirkten uzaklaşanlardan olur.

Kişi her türlü şirkten sakınıp, tagutlara ve ehline yardım etmez ve yalnızca Allah'a ibadet ederse, onsuz kişinin Müslüman olamadığı tevhidi yerine getirmiş olur.

Özellikle avam halk, yaşlı erkek ve kadınların, tevhidin ayrıntılarını âlimlerin kitaplarında açıkladığı şekilde manileriyle ve şartlarıyla ezbere bilmesinin şart olduğunu söylemiyoruz.

Ancak şart olan ve mühim olduğunu söylediğimiz şey, tevhidi gerçekleştirmek ve anlattığımız tevhidi bozan unsurlardan herhangi birine düşmemektir. Tevhidin aslını ve rükünlerini yerine getirip şirkten sakınırsa ve İslam'ı bozan unsurlardan birini işlemediği sürece bize göre Müslüman'dır ve bugün yaşlıların çoğu bu hal üzerinedirler. Keşke insanların çoğu onlar gibi olsalar. Çünkü onlar (*yaşlılar*) bugün ilmi davet ve marifeti iddia eden kimselerin çoğundan daha hayırlıdırlar. Bu sözün aynısını eski âlimlerimiz şöyle söylemiştir: "kim yaşlıların dini üzerine ölürse kazanmış olur"

Aynı şekilde bu söz felsefeye, kelim ilmine, Allah azze ve cellenin sıfatlarının teviline dalanlara söylenir. Bu gibi insanlar sükût edip kuran ve sünnete akıllarını ve fasit tevillerini sokmadan mücmel bir şekilde iman etmiş olsalardı, fitrat ve yaşlıların yolu üzerine olurlardı.

Hukm-i İman Mucmel iman:

Peygamber (sav), bedevilerden ve onlar gibi avam halktan olan insanlardan şirkten beri olmayı ve Allah'a ibadet etmeyi içeren mücmel imanı kabul ederdi. Onların hiçbirisinden tevhidin şartlarını-bozanlarını ezberlemesini ve seçkin sahabelerin bildiği gibi tevhidin şartlarını ve bozanlarını bilmeyi şart koşmazdı. Bu babda Necidli adamın hadisi delildir.

Bu adam İslam'ın rükünlerini, temellerini (*erkânlarını*) öğrendikten sonra dedi ki; "**vallahi bunların üzerine ne fazla nede eksik yapacağım**"
Peygamber(sav) şöyle dedi: "**eğer doğru söylüyorsa felaha ermiştir**".

Aynı şekilde cariye hadisi de buna örnektir.

Peygamber(sav) ona şöyle sordu: "**Allah nerededir**" dedi ki "**Allah göktedir**"

Peygamber(sav) "**peki ben kimim**" dedi.

Cariye "**sen Allah'ın Rasulusün**" dedi.

Daha sonra Peygamber (sav) "**o müminedir onu azat edin**" buyurdu.

Bu gibi hadisler şuna delalet etmektedir; Kim imanın alt derecesi olan yalnızca Allah'a ibadet edip, şirkten ve İslam'ı bozan unsurlardan sakınırsa yani mücmel imanı yerine getirirse o mümindir. Onun imanını sahih saymak için Peygamber (sav)'in yapmadığı şekilde şartlar koşmak caiz değildir.

Çünkü Peygamber (sav) bizden daha fazla dine düşkün, bizden daha fazla takvalı olandır ve şüphelerden de en fazla sakınandır. Allah'ın kitabında olmayan her şart batıldır.

Bu mücmel iman sahibi insanların imanı; fetvalarıyla küfür kanunları çıkarmaya cevaz veren, tagutun askerleri gibi taguta yardım eden, tagutun dostlarına ve kanunlarına sevgi gösteren ve kendilerini ilme ve davete nispet eden birçok hocanın imanından daha hayırlıdır. Bütün bu işledikleri fiilleri davet, maslahat, istihzan ve bozuk siyaset adına yaparlar. Şüphesiz ki bu fetvalarıyla taguta destek çıkan insanlar ilim ve davet iddialarını bırakıp yaşlıların dinine sarılmış olsalardı yani, açıkça batıl işlemekten mücmel imana sarılmış olsalardı, bu onlar için daha hayırlı olurdu ve Allah katında daha mazeretli olurlardı.

Bütün bu anlattıklarımız tevhidi ve onun şartlarını-bozanlarını ve
lazımlarını bilmenin önemini azalttığımız anlamına gelmez.

Nitekim Allah azze ve celle şöyle buyuruyor: "**Bil ki Allah'tan başka ilah yoktur**".(Muhammed 19) ve aynı şekilde Peygamber (sav) şöyle buyuruyor: "**Kim Allah'tan başka ilah olmadığını bilir ve bu hal üzere ölürse cennete**

girer" (Muslim).

Dolayısıyla bir kişiye İslam hükmü vermek için tevhidi bozanlarıyla-şartlarıyla ayrıntılı bir şekilde bilmeyi şart olarak koşmamamız; bunlardan yüz çevirmenin, boş vermenin ve önemsememenin caiz olduğu anlamına gelmez.

Özellikle yaşlı insanlar ve avam halktan olan bazı insanlar ömürlerini dünya işlerinin öğreniminde geçirmiş, dolayısıyla tevhidi ve İslam'ın önemli konularını öğrenmekte kusurda bulunmuş iseler; hiç şüphesiz ki bu ihmal ve kusurlarından dolayı sorumludurlar. ***Ancak sorumlu ve günahkâr saymak bir şeydir ve bu kusurlarından dolayı onları tekfir etmek bambaşka bir şeydir.*** Bu gibi hallerde tekfir söz konusu değildir.

Ancak kişi, İslam'ı açık bozan unsurlardan bir şey işlerse veya onun cehaleti, kelime-i tevhidin manasını bilmeden kuru ve boş bir şekilde telaffuz edip, "yalnızca Allah'a ibadet etmek ve şirkten sakınmayı" içeren muhtevasını uygulamamaya düşürecek olursa tekfiri söz konusudur.

Ancak bilinmelidir ki, dünyada sahibini koruyan hükmi İslam, yani yalnızca Allah'a ibadet edip İslam'ı bozan unsurları işlemeyen kimseye verilen hükmi İslam; Ahirette sahibini koruyacak olan hakiki İslam'dan farklıdır.

Hakiki İslam ise; Ancak Allah'ın bileceği zahir olmayan İslam'dır.

Dolayısıyla bizim vereceğimiz hüküm ancak zahire bağlıdır. Kalpte olanları biz bilmeyiz. Kalpte olanları ancak Allah bilir. *(el-işraka s.3-4-5)*

Aynı şekilde bu konuda **Şeyh Abdulkadir Müslüman** ülkelerde yaşayan Müslüman halkı toptan tekfir eden bidatçi haricilere cevap vererek şöyle dedi:

"Onların şüphelerinden biri şudur:

"Bugün hal değişmiştir ve insanlar bugün kelime-i şahadetin manasını bilmeden söylüyorlar. Bundan dolayı onlara iman hükmü vermek için sadece kelime-i şahadeti söylemeleri yeterli değildir. Şahadeti içeren nefy ve ispatın (tagutu inkar ve Allah'a iman) manasını bilip bilmediklerini öğrenmek için araştırmak lazım.

Bu şartın şer'i bir delili yoktur. Bilakis Rasulullah (sav) ve sahabelerinin ameline terstir, muhaliftir. Çünkü onlar İslam hükmü verme konusunda kelime-i şahadeti ikrar eden kişinin bunu nasıl anladığını araştırmadan İslam hükmünü vermekten geri durmamışlardır *(Bilakis ikrardan sonra durmadan ve araştırmadan İslam hükmü vermişlerdir).*

Allah rasulu (sav) şöyle buyurdu:

"**Allah'ın kitabında olmayan her şart batıldır**" (*Buhari*) ve yine şöyle buyurmuştur:

"**Kim bizim amelimiz üzerinde olmayan bir amel yaparsa o amel reddedilir**"(*Muslim*)

Yine bu şartı koşanlara zatu envat hadisi problemli gelecektir. Çünkü Rasulullah (sav) den zatu envat edinmeyi isteyenler onun kelime-i şahadete ters düştüğünü bilmiyorlardı.

Bu konuda doğru olan görüş şudur ki: *Muslim* de geçen Osman (ra) ın hadisindeki gibi "**kelime-i şahadeti söylemek ilim demektir.**" Ancak ihlâs, yakın vs. benzerleri La ilahe illallahın sıhhatinin şartlarını bilmek ahirette sahibine yarayacak olan hakiki islamın sıhhatinin şartlarındandır. Bu şartlar ise akide kitaplarında zikredilmektedir....

Ancak dünya hükümlerinde hükmi İslam kelime-i şahadeti nutuk etmekle sabit olur. Bundan sonra kim dini konusunda kusurda bulunursa şartlarıyla birlikte kendi kusuruna uygun küfür veya fasıklık hükmü verilir...

Dolayısıyla hükmi İslam, İslam'ın herhangi bir alametini göstermekle sabit olur. Lakin gerçek olarak kelime-i şahadetin sıhhatinin kalan şartlarını yerine getirirse sahibine ahirette yarar. Eğer sıhhatinin kalan şartlarını yerine getirmemişse sahibine ahirette yaramaz.

Biz ise bu kişinin söz konusu şartları yerine getirip getirmediğini araştırmak zorunda değiliz. Ancak İslam hükmü verilir. Daha sonra kusurundan dolayı muhasebe edilir.

Kanı ve malı korumak, evlilik, mirasın sıhhati ve bütün dünya hükümlerinin ona bağlı olduğu zahiri hükmi İslam ile Allah katında sevap, ceza ve bütün ahiret hükümleri ona bağlanan hakiki İslam arasında ayırım yapmamaktan dolayı çoğu insan hataya düşer.

İbn Teymiyye (rh) şöyle der: İman ve küfür meselelerinde konuşanların çoğu -bidatçilerin tekfir edilmesi için- bu konuyu fark etmemişlerdir. Zahir ile batın hükmü arasında ayırım yapmamışlardır. Hâlbuki bu fark mütevatir nasslarla ve malum icma ile sabittir. Hatta İslam dininde zaruretle bilinen konulardandır. (*Mecmu'ul feteva c.7 s.472*)
(*el- camii s.556*)

Şeyh Eymen Zevahiri Mısır'daki cihad cemaatinin emiri iken yazmış olduğu "Cihadu't Tavagit" adlı eserinden alıntıdır:

Müslüman toplumlarında Müslüman-Fasık-Kafir karışmaktadır. Hatta

Müslümanların bile amelleri karışmış ve fikirleri kirliliğe uğramıştır.Bu halk hakkında verilecek hüküm Ehli Sünnetin muteber şeri hükümlerine dönmekle bilinir.Onlar ki:

-Kelime-i şahadet, namaz, zekat, gibi İslam alametlerini gösteren kimseler Müslüman'dır. Ta ki İslam'ı bozan bir eylemi gösterene kadar.

-Küfür eylemini gösterenlerin ise haline bakarız.Onun hakkında cehalet ikrah veya kasıtsızlık gibi şeri bir mazeret bulunmuyorsa hükmü küfürdür.Şeriatın gözünde mazur olanları Allah'ın şeriatına dayanarak mazur görüyoruz.

-Biz halinin bilinmesine ihtiyaç duyulanların dışında toplumun fertlerinin halini araştırmayız (*Takip etmeyiz*). Ancak tagutun yardımcıları ve askerleri delalet ve sapıklığa davet eden belamlar davetin önünde engel olan kimseler bunlardan müstesnadır.

-Nikah miras gibi gerekli durumlar dışında avam halkın ve insanların çoğunun hükümlerini araştırmayız. Çünkü bu insanların ilacı İslam'ı hükümeti kurmaktır. Allah onu (*İslam devletini*) halkı ateşten koruyan bir kalkan ve kendi rızasına ulaştıran bir yol kılmıştır.Ancak islami bir devlet olmadığı zaman durumlar karışır. -Şeyhul İslam İbn Teymiyye (rh) Mardinin hakkında verdiği fetvada bunu özetleyerek şöyle dedi: "Müslüman'a hak ettiği hüküm ile ve kaafire hak ettiği hüküm ile davranılır."

Şeyh Ebu Katade şöyle der: İslam küfür arasında bulunan toplum.Yani daha önceleri İslam barış ve huzur memleketleri iken bugün riddet ve küfür memleketi haline gelen beldeler.Bu ülkelerde yaşayan insanları şu kısımlara ayırmaktayız:

-Müslümanlar.....

-Asli kafir ve murtedler.....

-Müslümanlardan durumları gizli olanlar (*zahiren Müslüman olduğu halde batinen Müslüman oldukları bilinmeyenler*): Bunlar yaptıkları bir takım ibadet ve amellerle zahiren Müslüman oldukları bilinip murtedlerin koydukları kanunları inkar edip etmedikleri bilinmeyen kimselerdir. Bunlar İslam'ı sahih olan Müslümanlar olup, haklarında tereddüt etmenin bir anlamı yoktur. Çünkü Müslüman'ın sadece kalbiyle kötülüğe karşı çıkması da bu kötülüğü reddetmenin derecelerinden biridir.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır:

"Sizden her kimse bir kötülük görürse onu eliyle değiştirsin. Eğer buna gücü yetmezse onu diliyle değiştirsin. Buna da gücü yetmezse kalbiyle buğz etsin. Bu ise imanın en zayıf derecesidir.(Muslim)

Bu hadise göre kişi diliyle açık küfre karşı olduğunu ilan etmese bile, kalbinde böyle bir inkar taşıma ve küfre razı olmama ihtimali bulunduğundan ayrıca beraat-i asliye ve istishab-ı hal (*kişinin suçsuzluğunun asıl olması*) söz konusu olduğundan dolayı bu kişinin Müslüman olduğuna hükmedilmesi vaciptir. Ehli sünnet ile tevakkuf ve tebeyyün cemaatleri arasındaki fark budur. Tevakkuf ve tebeyyün cemaatleri; batınen Müslüman olduğu bilinmeyen kimsenin durumu ortaya çıkıncaya (*tebeyyün*) kadar hakkında herhangi bir hüküm vermekten kaçınırlar(*tevakkuf*). Dolayısıyla kabir ibadeti murtetleri dost edinme veya buna benzer tevhidi bozup kişiyi şirke sokan herhangi bir fiil ile meşhur olmadıkları sürece cami imamları ve cemaatler hakkında tevakkuf edilmez. (*el-Cihad vel-İctihad s.126-127*)

Şeyh Ebu Katade başka bir yerde şöyle der:

Sağlam fitrat sahibi avamı Allah yolunda cihadın temel maddesi olarak kabul etmek önemli ve zaruri bir noktadır. Allah'ın lütfüyle bu selefi cihad cemaati ile tekfir cemaatleri arasındaki farklardan da birisidir. Çünkü bize göre ümmetimizde bize göre asl olan İslam'dır. Şartları yerinde manileri olmayan sarih bir küfür belirtisi görmedikçe kişi için al olan İslam'dır. Ancak taşkınlığı tekfiri tevakkuf ve tebeyyünü savunan cemaatler bu sunni yol üzere değillerdir. Onlara göre ümmetimizde asl olan küfürdür veya durumları iyice netleşinceye kadar sübut edilmesi gerekir. Bu nedenle bunlar avamı İslam'a davet edilmesi gerekenler olarak kabul etmektedirler. Selefîyye cihad cemaatleri (*yani bugün cihad eden mucahidler*) ise avamı Müslüman olarak kabul etmekte ve onları Allah yolunda cihad için yardımcı ve eğitilmesi gereken kimseler olarak görmektedirler. (*El cihad Vel ictihad s.288-289*)

Şeyh Ebu Basir şöyle der: İslam toplumlarında insanlarda asl olan İslam'dır ve bunu hilafına (*şartları yerinde manileri olmayan sarih bir küfür belirtisi*) bir şey izhar etmedikleri sürece Müslüman olduklarını söylüyoruz.

Şeyh Makdisi şöyle der: Kafirlerle olan düşmanlığın izhar edilmesi en mükemmel tavır ve Taifetul Mansura 'nın biri olsa da, bütün herkes ve

özellikle de mustazaflar için zaruri değildir. Sadece düşmanlığın kalpte olması için yeterlidir. Küfür olan tevelli veya buna benzer İslam ı bozan sebeplerden birini işlemediği sürece sadece takiyye sebebiyle insanları tekfir etmek caiz değildir. Çünkü takiyye küfür olan muvalat türünden değildir.

Dolayısıyla günümüz vakıası olan zayıflık halinin gölgesinde, genel olarak bütün Müslümanlar için tagutlar ve onların destekçileri konumundakilere olan düşmanlığın izhar edilmesini şart koşturmak ve aşırıya kaçan bazı patavatsızların yaptıkları gibi bunu izhar etmeyen kişinin muvahhit ve hatta Müslüman olmadığını söylemek caiz değildir. Rasulullah (sav) döneminde, Mekke de imanını gizleyen nice mu'minler bulunuyordu. Hatta Rasulullah (sav) bazılarını bunu emretmişti.

Ebu Zer (ra) ın Müslüman oluşu ile ilgili olarak Buhari de aktarılan kıssada, Rasulullah (sav) in ona şöyle dediği rivayet edilir:

' Ey Ebu Zer bu işi gizli tut ve memleketine dön. Ortaya çıktığımızı duyduğün zaman çık gel.' (Buhari 3522)

Bu alimlerin ve benzerlerinin söylediklerini, Allahu Teala nın düşmanlarına buğzu ve düşmanlığını izhar etmenin, onlardan ve şirklerinden ilgiyi kesmenin önemini vurgulamak maksadıyla 14 sene önce 'Milleti İbrahim' isimli kitabımda aktarmış ve dipnotta şunları yazmıştım: 'Burada kast edilen düşmanlığın aslı ise ifade geneldir ve bu hali ile ele alınır. Ancak kast edilen, genel manadaki düşmanlık, bunun ayrıntıları ve açığa vurulması ise kişinin İslam'ın aslının yokluğuna değil, istikamet üzere olmadığını belirttiği söylenir.

Şeyh Abdullatif in '*misbahu'z -Zalam*' isimli kitabında bu konunun ayrıntılı açıklamaları bulunmaktadır. İsteyen oraya müracaat edebilir. Bu açıklamaların birinde şöyle der: 'İmamın (Muhammed bin Abdulvahhab) sözlerinden kafirlere olan düşmanlığını izhar etmeyen kişilerin tekfir edildiğini anlamak, yanlış ve geçersiz olur...'

Günümüz davetçilerinin çoğunun niteliklerini unuttuğu bu temelin önemini açıklamak maksadıyla onların bu meseleyle ilgili olan sözlerini burada aktardık. Aslında söz açıktır. Ancak bulanık suda avlanmaya çalışan bazı kişilerin, bizi haricilikle suçlamalarına engel olabilmek için ilave açıklamada bulunmayı istedim..'

Lutfu keremi ve hidayetinden dolayı Allahu Teala ya hamd ediyorum. Bugün zincirler içinde ve hapishanelerde yaptıklarımız, daha önce dışarıda ve rahat ortamda yazdıklarımızın aynısıdır. Akidesini tepkisel olarak veya

hapishanedeki baskı ortamına göre belirleyenlerden değiliz. Allah'ım Ey İslam'ın ve Müslümanların velisi! Seninle karşılaşınca kadar bize İslam üzerinde sebat ver! (30 Risale s.245-248)

Şeyh Makdisi devamla şöyle der: -Yöneticilerin Küfrüne Karşı sessiz kalmak Onların Küfrüne Rızı Olmayı İfade eder. Gerekçesiyle Tekfir etmek ve Mustazaf olma durumunu göz önünde bulundurmamak tekfir konusunda yapılan çirkin hatalardan biri de; mustazaf olma durumunu göz önünde bulundurmadan, kafir yöneticilere karşı sessiz kalma bulundukları makamdan uzaklaştırılmaları için gereken gayreti göstermeme ve bu yöneticilere karşı cihad amelini yerine getirmeme halinin, bu kafir yöneticilerden rızı olmayı gerektirdiği gerekçesiyle insanları tekfir etmektir. Ehli sünnet hakka uyar ve yaratılana da merhamet eder.
Alimlerimiz akait kitaplarında Ehli Sünneti zayıfa merhamet etmeyen, hata kabul etmeyen, kimseyi mazur saymayan ve Müslümanlara karşı katı davranan bidat ehlinden ayırmak için böyle tanımlarlar.?
Boş hamaset sahibi aşırılardan öyle kişiler bulunmaktadır ki; Müslüman halka acımamakta ve kafir yöneticilerin musallat olması sonucu bugün her yerde genel musibet halini alan mustazaflığı hiç mi hiç göz önünde bulundurmamaktadırlar.

Bunlar Müslümanların güçlerinin yetmediği ile mükellef tutmaktadırlar. Bugün Müslümanların yaşadığı memleketlerde egemen konumunda olan kafir yönetimleri değiştirmek için cihad amelini yerine getirmeleri gerektiğini, aksi halde bu yönetimlere sessiz kalmaları ve bunları değiştirme gayreti içinde bulunmamaları gerekçesine binaen tekfir edileceklerini iddia ederler.

Haricilerden olan Ezrakilerin sözlerinden biri de şudur: **‘Tagut yöneticilere karşı savaşmayanlar, müşriktir.’**

Bu görüşlerine delil olarak ise Allah Tealanın şu ayetlerini aktarırlar: **‘Allah a ve Rasulü ne yalan söyleyenler de oturup kaldılar.’** (Tevbe 90)
“Üzerlerine savaş yazılınca içlerinden bir grup insanlardan Allah'tan korkar gibi yahut daha fazla bir korku ile korkmaya başladılar da: ‘Rabbimiz savaşı bize neden yazdın. Bizi, yakın bir süreye kadar ertelesen olmaz mıydı?’ dediler” (Nisa 77)

Şüphe yok ki iman zayıflığı ve hareketsizlik pek çok Müslüman da yayılmış bulunmaktadır. Tagutların ve kafirlerin onların başlarına musallat olmasının birinci sebebi budur. Ancak tekfirin tespit edilebilen ve açık olan sebepleri vardır. (30 Risale s.249-253)

NOT-1: Okulların içindeki küfür akide konusunda çocuğunu gönderen kişi için cehalet söz konusu olabilir. Bu konuyu cehalet bölümünde göreceğiz Biiznillah.

NOT-2: Çocuğu okula göndermenin küfür olmaması, onun helal olması anlamına gelmez. Bilakis söz konusu tagutun okulları bu zamanın en büyük fitnelerindendir. Söz konusu okullardaki akidevi, ahlaki ve terbiyevi bozukluklar sayılamayacak kadar çoktur. Çocuğu böyle bir okula göndermek onu ateşe atmak gibidir. Bu şüphesiz büyük bir haramdır.(Tahrim 6).Bu konuyu ayrıntılı bir şekilde öğrenmek isteyenlerin Şeyh Makdisi nin "Fesat Medreseleri" adlı güzel eserine bakmalarını tavsiye ediyoruz.

NOT-3: Bazı insanlar; ‘çocukları tagutun okullarına göndermek; küfür değildir desek, insanlar hemen cesaretlenip çocuklarını hemen okula gönderir’ diyorlar. İnsanların çocuklarını okula göndermemeleri için bunu sıkı tutarak, göndermenin küfür olduğunu söylüyorlar.

Deriz ki; Allah Tealanın dinine yapılan her muhalefeti sınıflandırarak bunlara uygun isim (*mekruh küçük/büyük günah küfür gibi..*) ve ceza vermiştir. Dinimizde bir eksiklik yoktur. Din tamamlanmıştır. (Maide 3) Yukarıda aktarılan söz yanlış bir sözdür. Onu söyleyen şeriatı sanki bir eksiklik varmış gibi bunu tamamlamaya çalışıyorlar. bu küfre götüren tehlikeli bir fikirdir.

Mesela ‘zina küfür değildir’ desek bazı cahil insanlar zina edebilir. Onlara ‘zina küfürdür’ desek belki zina etmezler... ‘Zina küfürdür’ dediğimiz için bazı cahil insanlar zinadan vazgeçerse; bu sözün doğru olduğu anlamına gelmez. Dolayısıyla biz Allah’ın koymuş olduğu sınırları aşmayız... Dinimizi sahih nasslarla anlatırız. Zaten Allah Teala isteseydi Cehennemi yaratmadan insanların bir günah dahi işlemesini takdir etmezdi. Lakin çeşitli hikmetlerin gerçekleşmesi için bunu takdir etti. Dolayısıyla, Allah ın dininin bir vasiye ihtiyacı yoktur.

Şeyh Makdisi şöyle der: Allah Teala kitabında, şeriata olan muhalefet niteliğindeki işlerin tamamının aynı seviyede olmadığını, bunlardan bazılarının küfür, bazılarının fık ve bazılarının da isyan türünden olduğunu bilmemektedir.

Allah Teala şöyle buyurur: ‘**küfrü fıkı ve isyanı da size çirkin**

göstermiştir.'(Hucurat 7)

Rasulullah (sav) bazı günahların küçük günah türünden, bazılarının büyük günah türünden ve bazılarının da kişiyi dinden çıkaran günah türünden olduğunu açıklamıştır.

... Küfrün dereceleri bulunmaktadır ve bazıları bazılarından derece olarak daha kötüdür. Dolayısıyla işlenmesi mekruh olan veya terk edilmesi müstehap olan yada mubah olan bir sebebe binaen insanları tekfir etmek bir yana, bazı aşırıya kaçanların yaptıkları gibi haram hükmünde olan sebeplere binaen bile insanları tekfir etmek helal değildir. Küfür olan tevelli ile, haram olan müdahaneyi birbirine karıştırmak da bu kabildendir. Şeriatın kendisinin belirlediği yasaklar dışında başka yasaklara ihtiyacı yoktur. (30 Risale s.244)

NOT-4: Şeyh Makdisi okulların fesatlarını ayrıntılı bir şekilde anlatan yaklaşık 300 sayfalık bir kitap yazmıştır. İslam dünyasından çeşitli okulları örnek göstermiştir. Şeyh Makdisinin tekfir konusunda taviz vermediği herkes tarafından bilinmektedir. Buna rağmen ne bahsedilen eserde ne başka eserlerinde nede diğer alimler çocuğun okula gönderilmesinin küfür olduğunu söylememiştir. Hatta getirdiği bazı örneklerde sanki Türkiye okullarından bahsediyormuş gibi görülebilir. Hatta bazı okulların Türkiye okullarından daha kötü olduğu görülüyor. Buna rağmen Şeyh Makdisi çocuğunu o okula gönderenleri tekfir etmemiş onların eleştirirken bile haklarında sık sık Müslüman ifadesi kullanmıştır.

Mesela şöyle der: Küfrü tuğyanı ve fesadı aşıkâr olan devletlerin okullarına Müslümanların çocuklarını göndermeleri gerçekten üzüntü ve esef verici bir durumdur. Müslümanların bu okullardan alınacak kahrolası diplomaları, çocuklarının dünya ve ahirette mutlu olmasından daha fazla önemsedığının göstergesidir. Bundan daha vahim olanı ise bazı Müslümanların, oğullarını hatta kızlarını dahi komünist Hindu Hristiyan yada laik hükümetlerin gözetiminde olan Hristiyanların ve diğer din düşmanlarının okuduğu okullara göndermeleridir. Tıpkı İslam a ve Müslümanlara düşmanlığını açıklayan Rusya Amerika Avrupa devletleri yada komünist ülkelerde yaşayan Müslümanlar gibi, mesela; Endonezya da laik bir hükümet olmasına ve İslama düşmanlığını açıkça ilan etmesine rağmen orada yaşayan Müslümanlar! , kızlarını Hristiyan erkek hocaların ders verdiği okullara gönderiyorlar. Sadece küçükken değil eğitimin bütün aşamalarında... Ayrıca bütün okullarda Cakarta bölgesindeki 'uyuşturucu

masası' müdürünün de itiraf ettiği gibi öğrencilere her türlü uyuşturucu musallat oluyor, Müslüman kız öğrencilerin tesettürlü giyinmesi yasaklıyorlar. Erkek spor öğretmenlerinin önünde şort giymeyi mecbur kılıyorlar. İslam'a uygun giyinmekte ısrar eden herkesin okuldan kaydını siliyorlar. Diyanet işleri bakanı kadınlar için İslam a uygun bir şekilde giyinmenin vacip olmadığı yönünde fetva veriyor. Verdiği fetva, kız öğrencilerine okul üniformasını giymeye teşvik etmek için İslam'ı eğitime muhalif din dersi kitaplarında yer alıyor? Bunlar gibi nice açık veya gizli kötülükler...

Aslında bu kötülüklerin bir tanesi bile Müslümanların bu okullara gitmesinin haram olması için yeterlidir. Tüm bunlara rağmen Müslümanlar çocuklarını sanki farzı Ayn'mış gibi bu okullara göndermekte ısrar ediyor. Bu söylediklerimiz pek çok kimsenin umurunda bile değil. Bu kimseler kızlarını bu gibi okullara göndermeye mani olmuyorlar. LA HAVLE VA LA KUVVETE İLLA BİLLAH (*Fesat Medreseleri s.90-91*)

Yine Şeyh Makdisi; okullarda Taguta , Bayrağa saygı törenlerinden bahsederken şöyle diyor:

Mesele bu paçavranın sadece okulların bahçesi ve defter kitaplarda bulunması değildir. Bununda ötesinde her sabah öğrencilerin bu putun önünde huşu içinde sessiz ve sakin bir şekilde saygı duruşunda bulunması için belli törenler ve ayinler düzenlemeye kadar varır. Bu kişinin üşendiği yada meşgul olduğu zamanlarda terk etmesinde sorun olmayan kuşluk namazı misali tatavvu yada nafile gibi bir şey değildir. Aksine okula gelen bütün öğrenciler için Farzı Ayn gibidir. Bu törenin yapılmadığı sabah yoktur.öğrenciler bunu eda etmeden derse giremezler. Herhangi bir öğrencinin üzerinden bu sorumluluk ancak ayakta duramayacak kadar hasta olması yada aşırı yağmur nedeniyle bayrağın etrafında toplanmanın mümkün olmadığı zamanlarda düşer.

Öğrenciler sorumlu gözetmenler ve öğretmenlerin çoğu tarafından bu duruş sırasında sessiz olmaları, milli marş ve krala selam bitinceye kadar hareket etmemeleri konusunda uyarılır. Çoğu zaman en ufak bir hareket eden bile cezalandırılır. Hatta bazı öğrenciler bu ayin sırasında başlarını yada başka bir yerlerini kaşıymaktan dolayı dövülürler.

Bunları aktarmamızın sebebi tüm bu saygı ve hürmetle kastedilenin ; Allah'ın indirdiğinden başka kanunlarla hükmeden , Allah'ın sınırlarını aşan murted hükümetlere karşı saygı ve hürmet olmasıdır. Bayrak sadece hakim sistemin sembolüdür. Bilindiği gibi bütün muvahhidlerden istenen;

ister put ister kanun ister taş ister anayasa ister hükümet ister güneş yada ay olsun bütün tagutları inkar etmesidir. Bu ibadet ister ruku ederek saygı göstererek itaat ederek vs. olsun fark etmez. Bir muvahhidin çocuklarına bunu öğretmesi bu şekilde yetiştirmesi gerekir.

Çünkü bu **LA İLAHE İLLALLAH** ın gereklerindendir. Muvahhid bir Müslüman'ın vazifesi ise öncelikle bu fesat medreselerine çocuğunu göndererek onu bozguna uğratmak yerine çocuklarına bu tagutlardan beri olması gerektiğini öğretmesidir. Batıl olup kendisine saygı gösterilen her şeyde, bu temel ilkenin göz önüne alınması gerekir. Allah'a saygı gösterircesine saygı gösterilen, Allah'ı severcesine sevilen bu bez parçasına saygı göstermemesini emretmelidir. Ancak ne yazık ki günümüzde koyun sürüleri mesabesinde olan insanların bir çoğu bu bez parçasına Allah'a gösterilmesi gereken saygıdan daha fazlasını göstermektedir. (*Fesat Medreseleri 94-95*)

Tekfirde Sukut ve Tevakkuf Etme Meselesi:

Bu zamanda gündeme gelen, araştırmacıları ve ilim talebesini meşgul eden meselelerden birisi tevakkuf (*tekfirde, İslam veya küfür hükmü vermede durma*) meselesidir.

Tevakkuf ehli şöyle diyor: ' İnsanların durumu belli oluncaya kadar onlara ne küfür nede İslam hükmü vermeyiz. Yani insanlara hüküm vermede sukut ederiz.

Onların bir kısmı sukut etmekle birlikte insanların hallerini araştırıp, onları belli bir akide üzerinde sınava tabii tutmayı şart koşmuşlardır. Bu insanlar onlara doğru cevap verirlerse onlara İslam hükmü verirler. Cevap vermedikleri veya kendilerine göre iyi cevap vermedikleri takdirde onlara küfür hükmü verirler.

Bunları hepsi haddi aşmak ve aşırılıktandır. Aynı zamanda şeriatın naslarına ve kurallarına muhalefet etmektir. Onlara reddiyemizi şu noktalarda özetleyebiliriz:

1) Tevakkuf ve sukut etmekle ve beynel menzileteyn (*araştırana kadar ne küfür ne İslam hükmü vermemek*) nehy edildiğimiz aşırılıktandır. Selefi salihin üzerinde olduğu akideye muhalefet olan bidat bir sözdür. Çünkü insanlar ya kafirdir yada Müslüman dır. Bu ikisinin arasında sukut eden kişinin

söylediği gibi, ne kafir nede Müslüman diye bir mertebe yoktur.

Allah Teala şöyle buyurur: '**O, Allah ki; sizi yarattı kiminiz kafir kiminiz mümin oluyor. Allah yaptıklarınızı en iyi görendir.**' (Tegabun 2)

2) Sukut etmek ve beynel menzileteynle amel etmek (*Ehli Sünnetten çok*) sapık mutezilelerin sözüne daha yakındır. Onlar beynel menzileteyn hükmünü büyük günah işleyenlere vererek şöyle dediler: 'O ne kafir ne de Müslüman dır. Bu iki mertebenin arasındadır. Bu söz insanların ya kafir yada Müslüman olduklarını açıklayan yukarıda ki ayete muhaliftir.

3) Tevakkuf ehline şöyle denir: 'Ne küfür nede İslam hükmü vermediğiniz bu kişiye araştırmadan önceki sürede nasıl davranırsınız? Bu süre belki bir yıl belki yıllar belki de ömür boyu sürebilir.

'Müslüman olarak ona davranınız' derseler, 'Müslüman olduğuna inanmadığınız halde ona nasıl Müslüman muamelesi yaparsınız.' deriz. 'Onu görmezden geliriz; ne kafir nede Müslüman muamelesi yapmayız.' derlerse onlara şöyle deriz: 'Bu ne aklen nede şeran mümkün değildir. Çünkü insanların birbirine ihtiyaçları vardır. Dolayısıyla kendi aralarında muamelede bulunmak kaçınılmaz bir şeydir. Bu da birbirini tanımayı gerektirir.

Yine aynı şekilde onlara şöyle deriz: 'Başkalarının din ve akidesini bilmediğiniz halde vela-bera akidesini nasıl dirilteceksin ki!?

Siz bu insanların ne berayı gerektirecek akideyi taşıdıklarına nede velayı gerektirecek akideyi taşıdıklarına inanmıyorsunuz!!!

4) Tevakkuf ve araştırma akidesiyle amel etmek mümkün değildir. Beşeri güç ona yetmez. Bir insan birbirlerinden uzak ve farklı ülkelerde yaşayan 1,5 milyar Müslüman ın akidesini nasıl araştırabilir ki? Bu mümkün değildir. Dolayısıyla İslam, kulları mümkün olmayan ve güç yetirilemeyen şeylerle mükellef kılmaz.

Allah Teala '**Allah kimseye gücünün yettiğinden başkasını yüklemez**' (Bakara 286)

'**Gücünüz yettiği kadarıyla Allah'tan korkun, dinleyin, itaat edin**' (Tegabun 16)

'**Biz kimseye gücünün yettiğinden fazlasını yüklemeyiz.**' (Araf 42)

5) Kafiri Müslüman dan ayırt eden her birinin durumunu tespit eden metot nedir.? denilirse; derim ki:

Metot insanların yaşadıkları toplumlardır. Onlara verilecek hükümler

yaşadıkları toplumlara bağlıdır. Yaşadıkları toplumlar Müslüman ya da halkın çoğunluğu Müslüman olan bir yerse; orada yaşayan insanlar Müslüman olmadıklarına karineler ve alametleri izhar etmedikleri sürece onlara İslam hükmü verilir, Müslüman muamelesi yapılır.

(Ebu Basirin kitabının altına düştüğü dip nottur:

Genel Müslüman toplum içerisinde, çoğunluğu kafir olan küçük bir topluluk bulunabilir, köy kasaba gibi. Bu köyde yaşayan halkın çoğu Yahudiler Hristiyanlar.. vb olabilir. O zaman bu küçük toplum, büyük Müslüman topluluğun vasfını- hükmünü almaz. Bilakis fertlere muamele etme, kimliklerinin tespiti gibi konularda bu toplum kafir toplumun hükmünü-vasfını alır.

Buna mukabil kafir toplumda, sakinlerin tümü ve çoğunluğu Müslüman olan bir köy-belde bulunduğu anda, onların fertlerine muamele etme, kimliklerini tespit etme gibi konularda bu köy-beldenin halkı kafir toplumdan ayrı bir hüküm alır.)

Aynı şekilde toplum Müslüman olmadığı, halkın genelinin şirk-küfür üzere olduğu durumlarda, orada yaşayan insanlar Müslüman olduklarına dair karine-alametler izhar etmedikleri sürece onlara kafir muamelesi yapılır ve kafirlerin hükmünü alırlar. İşte kafirleri, Müslümanlardan ayıran ölçü ve metot budur.

Sahih hadiste Peygamber (sav)

‘Hangi İslam (davranış) en hayırlıdır?’

‘Yemek yedirmen tanıdığına tanımadığına selam vermendir.’ (Muttefekun Aleyh)

Yani Peygamber(sav) kendi toplumlarında yaşayan insanların Müslüman olmadıklarına dair bir belirti göstermedikleri takdirde onlara selam verilmesini emrediyor. Nitekim bir kimseye selam vermek, onu tanımama rağmen kendisine İslam hükmünü verdiğin anlamına gelir. Çünkü selam ancak bir Müslüman a verilir. Peygamber(sav) selam vermek için (tevakkuף ehlinin dediği gibi) tanımayı şart koşmayı kıyamet alametlerinden saydı.

Sahih hadiste peygamber (sav) ‘ **Selamı yalnızca tanıdığına vermek, kıyamet alametlerindendir.**’

Başka bir rivayette ‘**kişi ancak tanıdığı kişiye selam veriyor.**’ Yani onu tanıdığı için selam verdi. Lakin onu tanımıyorsa selam vermez. Hadisten anlaşılıyor ki; bu kötü ahlak kıyamet alametlerindendir.

Hadiste şöyle geçer:

‘Ubey bin Ka’b ın oğlu Tufeyl, Abdullah bin Ömer'e uğrar. Onunla birlikte çarşıya giderler.

Çarşıya gittiğimizde Abdullah bin Ömer in uğradığı her seyyar satıcı her dükkan sahibi her fakir kimseye selam veriyordu.

Bir gün Abdullah bin Ömer'in yanına gittim. O da beni çarşıya götürdü.

Dedim ki: **‘Senin bir şey satmadığın mallar, fiyatları sormadığın, sohbet eden insanlarla oturmadığın halde, çarşıda ne işin var? Otur burada muhabbet edelim.**

Abdullah bana dedi ki: **‘Ey göbekli –Tufeyl göbekliydi- biz ancak selam vermek için gidiyoruz. Gördüğümüz kimselere selam veriyoruz....(Edebul mufret Sahihi)**

İbn Ömer (ra) tanıdıklarına ve tanımadıklarına selam veriyordu. Bilmeden zımmi kafirlere de selam veriyordu. Sahih hadiste Abdurrahman bin Muhammed bin Zeyd bin Cudan şöyle diyor:

‘İbn Ömer Hristiyana uğradı. Ona selam verdi; Hristiyan da selamını aldı. İbn Ömere adamın Hristiyan olduğu bildirildiğinde dönüp bana selamımı geri ver dedi.’ (Edebul mufret Sahihi)

Böyle bir şey selefin da başına gelmiş. Sebebi ise insanların yaşadıkları toplumlara göre muamele ettikleri içindir.

Tabi ki tersini ispatlayan karineler ispat edilmediği sürece bu böyledir.

Hadiste şöyle geçer:

‘Ukbe bin Amir el-Cuheni şekli Müslümana benzeyen bir adama rastladı. Adam ona selam verdi. Oda ‘ve aleyke ve rahmetullahi ve berakatuhu’ diye cevap verdi.

Ukbe bin Amirin hizmetçisi ‘o bir Hristiyan dır’ dedi.

Ukbe kalkıp ona yetişene kadar onu izledi ve şöyle dedi: **‘Allah’ın rahmeti ve bereketi müminleri üzerinedir. Ancak sana ömür versin malını ve çocuklarını çoğaltsın.’ (Edebul mufret Sahihi)**

Hulasa insanlara kendi yaşadıkları toplumlara göre hüküm verilir. Eğer toplum Müslüman ise insanlara İslam hükmü verilir; Müslüman muamelesi yapılır. Tabi ki kişi kafir olduğuna dair bir alamet izhar etmediği sürece bu böyledir. Eğer toplum kafir ise onlara küfür hükmü verilir; kafir muamelesi yapılır; tabi ki kişi Müslüman olduğuna dair bir alamet izhar etmediği sürece bu böyledir. Bu sebep ve başka sebepler için

şeriat darul küfürden darul İslam'a hicret etmeyi teşvik etmiştir. (Ebu Basir Tekfir Kuralları 197-199 arası)

1. **Yazılı ikrar ve Memurun Andı**

2.

— **Küfür İçerikli Metinleri İmzalamak :**

Bazı devletlerde memur olarak göreve alınacak insanlar söz konusu devletlerin küfri kanunlarını tanıyacaklarına dair yazılı taahhüt veya andı imzalamak zorunda kalmaktadırlar. Böyle bir metni imzalamak küfre düşürecek fillerden olma ihtimali vardır. Bunu için başta tekfir olmak üzere hadler konusunda yazılı ikrarın kabul edilip edilmediğini araştırmak gerekir.

Yani kalbi niyet olmadan sırf küfri metne imza atmak küfri bir fiil midir değil midir?

Özellikle bunu yapan insanların çeşitli tevilleri vardır ve hocalarından fetva almışlardır. Aynı zamanda bazı aceleciler, durumun fıkhi ve usuli boyutunu araştırmadan ve selef âlimlerinin sözüne bakmadan onları (*imza atanları*) toptan tekfir etmişlerdir. Boşanma, alışveriş gibi konularda fakihler, yazılı ikrarın kabulünde ihtilaf etmişlerdir. Bazıları Hanefi ve Hanbelîler gibi belli şartlarla bunu kabul etmişlerdir. Fakihlerden bunu kabul etmeyenlerde vardır.

Böyle konulara yani muamelat (*akidler*) meselelerine (*kitap hitabet gibidir*) meşhur kuralı hamledilir. Ancak hadlere gelince durum farklı olur. Çünkü bilindiği gibi hadler akitler gibi değildir. Zira akidlerde kul hakkı da vardır, kul hakkını korumak için ihtiyatlı davranmak gerekir.

Ancak hadlerde sadece Allah'ın hakkı bulunduğu için en ufak şüphe ile def edilir ve müsamaha gösterilir.

Hanefiler yazılı ikrar konusunda boşanma gibi akitlerle, hadler arasında açık ayırım yapmışlardır. Birincide (*akitlerde*) bunu kabul ederken, ikincide (*hadlerde*) bunu kesinlikle kabul etmemişlerdir.

Buhari (rh) Hanefileri bu konuda eleştirmiştir. Buhari(rh) sahihinde şöyle demiştir:

"İnsanların bazıları şöyle dedi: (*yazmaktan dolayı*) had olmaz ve lanetleşme olmaz. Sonra yazılı boşanmanın caiz olduğunu iddia ettiler. Hâlbuki boşanmakla iftira arasında fark yoktur" (*Buhari sahihi Talak Babı Lean bölümü*)

İmam Keşmiri (rh) şöyle der: Buhari'nin sözünün hâsılı şudur ki: Ebu Hanife boşanma konusunda yazmayı kabul ediyor. Ancak iftira konusunda kabul etmiyor... Boşanmak yazmakla kabul edilse de (*kadının yanında koca*) onu inkâr ederse kabul edilmez. Yani o kabul kaza babından değil diyanet babındandır. Buharinin iki konu arasında fark olmadığını iddia etmesini kabul etmiyoruz. Nasıl fark olmaz ki. Zira iftira ve lanetleşme hadlerdendir ve hadler boşanma gibi değildir. Şüphelerle kaldırılır. (Feyzul Bari c.4 s.326)

Derim ki Buhari (rh)'ın sözünden yazmayı, iftira ve lanetleşmede kabul ettiği anlaşılıyor. İkisinde kul hakkı da vardı. Ancak riddet gibi sırf Allah'ın hakkı olan hadlerde yazmayı kabul edip etmediği kesin değildir. Yine Buhari(rh) burada dilsizden bahsetmektedir.

Fakih Merginani şöyle der: Dilsiz bir kimse yazı yazdığı yada açık bilinen bir işaret yaptığı takdirde onun nikâhı, boşanması, satması, satın alması kendi lehine veya aleyhine kısas alınması caizdir. Ancak ne lehine nede aleyhine had uygulanmaz. Çünkü uzak olan kişinin yazması, yakın olan kişinin konuşması gibidir. Peygamber(sav) tebliğ görevini bazen ibaretle bazen de kitabetle eda ettiğini görmedin mi?

Dolayısıyla uzak kişi hakkında caizlik hükmü veren (*onun konuşmasına ulaşamadığı için*) caizdir. Bu acizlik ise dilsizin hakkında daha açıktır ve daha gereklidir... Hadlere gelince böyle bir şeye ihtiyaç yoktur ve onlar Allah'ın hakkıdır ve şüphelerle kaldırılır...Hadlerle kısas arasındaki fark şudur ki; Had, bir türlü şüphe içeren beyanla sabit olmaz. (Nasbur-Rayeh c.4 s.418)

Bu alıntıdan şu anlaşılıyor kitap, hitabet gibidir kuralının alanı hadler değil akitlerdir. En iyisini bilen Allah'tır.

Ancak meselenin özü şudur, akitlerde olsa da yazılı ikrarı kabul edenler, niyetle birlikte olmasını şart koşmuşlardır. Bu şart fakihlerin cumhurunun görüşüdür.

Şafiilerde meşhur olan görüş şudur: Konuşan kişinin yazısı (*boşanmak konusunda*) niyetle birlikte olsa da kabul edilmez. İbn Kudame (rh) şöyle der: Talakı niyet ederek kişi hanımının boş olmasını yazarsa hanımı boş olur. Bu görüş Şabi, Nehai, Zuhri, Hakem, Ebu Hanife, Malik ve Şafii'nin kabul ettiği görüştür. (Şafii'nin kendi sözüdür)

Şafii'nin bazı ashabları ise boşanmanın vuku bulmayacağına dair başka görüş bildirmişlerdir. (*niyet etse dahi*) Çünkü konuşabildiği halde boşanmayı yazmıştır. Dolayısıyla işaret gibi talak vuku bulmaz... Eğer yazısını güzelleştirmeye, ehlini üzme veya kalemini denemeye niyet ederse boşanma vuku bulmaz...

Hiç bir şeye niyet etmediyse burada iki rivayet vardır. Birincisi..... İkincisi: Boşanmak ancak niyet ile vuku bulur. Bu görüş, Ebu Hanife, Şafii, Malikin sözüdür. Çünkü yazmak ihtimallidir. Yazan kişi kalemi denemek, ehlini üzme, yazısını güzelleştirmek için niyet etmiş olabilir. Dolayısıyla talakın sair kinayeleri gibi niyet olmadan boşanma vuku bulmaz. (*el- muğni c.10 s.118-119*)
Derim ki boşanma konusunda böyle ise hadlerde nasıl olur!!

Prof. Dr. Vehbe Zuhayli şöyle der: Hanefiler ikrarı kabul etmek için şu şartı koşmuşlardır...Bütün hadleri kapsayan şartlar şudur ki:....İkincisi ikrarın nutuk ile olmasıdır. Yani kitabetle veya işaretle değil hitabetle ve ibaretle olmalıdır. Dolayısıyla ikrar için dilsizin yazması ve işareti yeterli değildir. Çünkü Allah Rasulu (sav) haddin sabitliğini mütenahi (*en net- açık*) beyana bağlamıştır. Bu da ancak açık sözle olur.

Şafiiler ise zina ile ikrar konusunda haddi ispatlamak için dilsizin işareti yeterlidir derler.

(*el -fikhul İslam ve edilletuhu c.7 s.5378*)

Yazılı ikrar ile ilgili fakihleri görüşünü aktardık. Bunlardan anlaşılıyor ki:

Aklı başında ve Rabbinden korkan bir insanın, sırf imza atmakla insanları tekfir etmesi düşünülemez.

Aynı şekilde bu görevlere gelen insanların çeşitli tevilleri vardır. Onların çoğu hocalarından fetvalar alıp şöyle derler: bu kağıdın üzerinde olan bir mürekkeptir hiçbir etkisi veya zararı yoktur. Bazıları şöyle der: Söz konusu and, Allah adına değil namus ve şeref adına yapılan yemindir. Böyle bir yemin batıldır. Onun şer'i bir itibarı yoktur.

Bazıları ise şöyle der: Böyle bir and sahih olsa da hemen onu bozup kefarete vereceğini söyler. Bu yemini bozmak niyeti ile ediyorum derler.

Yukarıda izah ettiğimiz fıkhi görüşlerle birlikte belirttiğimiz

şüphelerin bulunması sırf bu andı içmek nedeniyle memuru tekfir etmekten bizleri alıkoymak için yeterlidir.

NOT: Küfür içerikli metinlere imza atmanın küfür olmaması, onun helal olduğu anlamına gelmez. Biz burada imza atma meselesinin iman-küfür yönünü araştırıyoruz. Tagutun bir parçası ve onun destekçisi ve yardımcısı olduğu bahanesiyle sırf memurluk yapmanın küfür olduğunu söyleyenler ise umarız ki önceki bölümlerde cevaplarını almışlardır.

Her memur devletin bir parçasıdır ve devletin küfri sistemini ayakta tutanlardandır. Çünkü memurluk görevini yapan kimse olmazsa devlet işlerini yürütemeyip çökecektir. Diyen kişiler hakkında Şeyh Makdisinin görüşlerini daha önce aktarmıştık. (*.....sayfasına bakılsın*)

Yine bu konuyu daha iyi bir şekilde izah etmek için Şeyh Makdisinin şu sözlerini aktarıyoruz:

Şeyh Makdisi ye kâfir hükümette memurluk yapmanın hükmü sorulmuş ve şöyle cevap vermiştir:

"Allah Teala başta ibadet olmak üzere büyükte olsa küçükte olsa her şeyimizle taguttan sakınmamızı bize emretmektedir. Bundan dolayı, içinde münker olmasa da tagutun herhangi bir vazifesinde görev almamak gerekir.

Özellikle insanları tağutları inkâr etmeye, ondan beri olmaya ve ondan sakınmaya davet eden muvahhid hakkında en iyi en hayırlı ve en mükemmel hüküm budur.

Şer'i hükme gelince deriz ki; Kâfir hükümetlerin görevinde yer alma meselesinde ayrıntı vardır. Hepsinin küfür olduğunu söylemiyoruz, hepsinin haram olduğunu da söyleyemeyiz.

Bu konuda *Buhari (rh) sahihindeki "icare"* babında rivayet ettiği şu hadis vardır.

(Bab başlığı: Müslüman bir kişi Darul Harpte bir müşrikin yanında işçi olarak çalışabilir mi?)

Habbab (ra) dan dedi ki: "Ben demirci bir adamdım, el-As bin Vail için çalıştım. Bunu için el-As bin Vailin bana borcu vardı. Alacağımı almak için onun yanına gittim. Dedi ki: "**Hayır vallahi Muhammedi inkâr edene kadar sana vermem...**"

Bu fiil Mekke'de idi. O zaman Mekke Dar'ul harb idi. Allah el-As bin

Vail hakkında ayet indirdi. Nebi(sav) bu olaya vakıf oldu ve bu fiili
(*Habbab'ın çalışmasını*) onayladı.

Hafız ibni Hacer Fethul Bari de şöyle der: "Musannif (*Buhari*)

caizliğin zarurete bağlı olması (*olayın*) müşriklerle savaş izni verilmeden önce vuku bulması veya müminin kendisini zillete uğratmama emri gelmeden önce olması gibi ihtimallerin bulunması nedeniyle Buhari caizliği kesin bir ifade ile belirtmemiştir.

Daha sonra ibn Hacer Muhallebten şu sözü nakletmiştir:
İlim ehli (*müşriklerin yanında çalışmanın*) zaruret olmadığı sürece şu iki şartla mekruh olduğunu söylemişlerdir:

- 1)Yapılan işin Müslüman hakkında helal olması
- 2) Çalışacak adamın patronuna Müslümanlara zarar verecek bir işte yardım etmemesi

Fakat sonra ibn Hacer zimmet ehlinin yanında çalışmanın caiz olduğunu nakleder.

(*Fethul Bari c.4 s.452*)

Sonuç olarak şöyle denir:

Bir ihtiyaç ve zaruret olmadığı zaman müşriklerin yanında çalışmak mekruhtur. Tabî ki yapılan iş masiyet olmamalıdır. Biz her memurluğun veya vazifenin sadece haram olduğunu söylemiyoruz.

Bilakis, içinde tagutun batıl kanunlarına ve şeriatına bir tür destek veya yardım olan yada söz konusu batıl şeriata katılım olduğu zaman bunu yapan kâfir olur... İçinde masiyyet olanlar ise haram olur...

İçinde ne küfür nede haram olmayanlara ise mekruhluktan başka hüküm vermiyoruz. Mekruhluğun sebebi ise, Tağutların Müslümanlara zulüm yapıp tagutların istediklerini yerine getirmediği takdirde onun hakkını vermeyebilirler. Aynı şey sahabe Habbab(ra)ın başından geçmiştir. Başka sebeplerde vardır. Onlarla (*kâfirlerle*) uzun zaman içli dışlı olduğundan dolayı bir türlü sevgi ve dostluk oluşabilir, vela-bera Allah için sevmeye ve buğz etmeye kişide bozgunluğa uğrayabilir. (*el-Mesabihul Munira s.2-3*)

Şeyh Makdisi bu meseleyi daha ayrıntılı bir şekilde '*Kesfun Nikab an Şeriatil Gab'*(*orman kanunları*) adlı eserinde ele almıştır.

Bu eserinde vazifelerden teker teker bahsetmiştir. Askerlik, polislik, devlet güvenliği, muhtarlık, kaymakamlık, vergi tahsildarlığı, gümrük, postacılık, elçilik, avukatlık, hâkimlik, savcılık, bakan ve milletvekili dahi çeşitli görevlerin hükmünü anlatmış ve her birisine uygun şer'i vasıf vermiştir. Devamla şöyle demiştir:

"Önceden aktarmış olduğumuz delillerden hükümetlerin görevlerinde yer almak konusunda önemli ayrıntılar vardır. Bunun bilinmesi kaçınılmaz bir fiildir. Bu görevlerden sahibini İslam'dan çıkartmayan masiyet veya büyük günah olanlar vardır. Bazıları ise kişiyi şirke ve küfre sokabilir. İçinde küfrün yasasına saygı göstermek için and olan ve beşeri yasayı korumak için nöbet tutmak olan görev ile vergi tahsilâtçılığı görevi bir değildir.

İçinde yasanın kullarını ve taraftarlarını dost edinmek ve tağutla savaşılan muvahhidlere karşı onlara yardım etmek gibi fiiller bulunan ile bekçilik görevi gibi değildir. Yine içinde taguta muhakeme olmak veya hükümlerini dürüstlikle ve adaletle vasıflandırmak yada kanun koymak gibi fiiller bulunan görev ile içinde onu helal kılmadan faiz bulunan görev bir değildir.

Bu görevlerde bulunanlar şirke, günaha ve harama girmektedirler. Herkes kendi durumuna göredir. Şüphesiz ki onlar arasında inatçı, müşrik, sapık, fasık ve tevil sahibi cahiller vardır. Bu insanlardan bazılarında durumların karışık ve gizli olması nedeniyle cehalet sahibi mazur olanlarda vardır. Diğerleri ise durumun açık ve meşhur olması nedeniyle cehaleti mazur görülmez. Bunu için ayrıntılı davranmak kaçınılmaz bir şeydir. İlim talebesi *'bu şirktir veya küfürdür'* sözü ile *'falan müşriktir veya kafirdir'* sözü arasında olan farkı bilir.

Biz bu konuları ele alırken maksadımız; muayyen kişilerin kafir veya Müslüman olmalarını ayrıntılı bir şekilde araştırmak ve meşgul olmak değildir. Maksadımız Müslümanlara nasihat vermek ve bu aslın şirkinden uyarmaktır....

Sonra hükümet görevlerinde memurluk yapma hakkında şu kuralı söyledi. "son olarak hükümetlerin bel'amları, yasanın kulları ve hizmetçileri; bütün görevleri ve meslekleri haram kılmakla ve işsizliğe vb. şeylere davet etmekle bizleri itham etmemeleri için İbn Hacerin naklettiği şu şartları aktarıyoruz.

1)Yapılan işin Müslüman hakkında helal olması

2)çalışacak adamın patronuna Müslümanlara zarar verecek bir işte yardım etmemesi
Başkası 3. şartı da ekledi: Görevde Müslüman zillete düşmemelidir.
(*Keşfun-Nikab an şeriatil Gab s.105-123*)

Askerlik Meselesi

Küfür Söz ve Küfür Fiilin İşlenmesine Ruhsat Veren Muteber ikrahın Şartları:

İbn Kudame(rh) şöyle der: 'Kim küfre ikrah edilip küfür sözünü söylerse kafir olmaz.

Bu görüş Malik, Ebu Hanife, ve Şafiin görüşüdür....

Delili ise: **'Kalbi iman ile dopdolu olduğu halde küfre zorlanan kimse dışında** (Nahl 106) ve hadisi şerifte şöyle geçmektedir:

'Müşrikler Ammar(ra) istedikleri sözü söyleyene kadar onu dövdüler.

Sonra Ammar (ra) ağlayarak Peygamber (sav)e geldi. Peygamber (sav) ona dedi ki **'Aynısını yaptıklarında sende aynı şeyi yap'**.

Başka bir hadiste Peygamber(sav) şöyle buyurmuştur: **"Ümmetimin üzerinden 3 şey kaldırılmıştır: Hata yapmak, unutmak, zorlanmak (ibn Mace)**

Çünkü ikrara zorlandığı gibi burada haksız bir söz söylemesine zorlanmıştır. Dolayısıyla (*küfür*) hükmü sabit olmamıştır....Böyle bir kişinin kafir olmadığını söylediğimiz halde ikrah durumu ondan kalkar kalkmaz İslam'ı göstermesi emredilir.

İslam'ını gösterirse İslam hükmü hakkında kalır. Küfrü gösterirse küfür kelimesini ilk söylediği andan itibaren kâfir sayılır. Çünkü onu ilk söylediğinde kalbi küfre açıkken ve kendi isteğiyle söylediğinin kanaatine vardık.

Kişi kâfirlerin elinde esir bağlı ve korku halinde olduğu zaman, bir beyyine ile küfür sözünü söylediğini bilirsek murted olduğuna dair hüküm verilmez. Çünkü ikrah durumu altında olduğu açıktır. Ancak bu kişinin küfür sözünü söylediği an güvende olduğunu söyleyen şahitler olursa murted hükmü verilir. (*el-Mugni c.12 s.125-126*)

Yine ibn Kudame şöyle der: Kişi ancak dövme, boğmak, ayağı sıkma vb. türde işkence gördüğü zaman mükreh olur...Tehditle birlikte dövme, boğmak ..vb. işkenceler gördüğü zaman problemsiz (*hanbelilerde ihtilaflı*) olmadan mükreh sayılır.

Delili ise: Ammar(ra)ın hadisinde peygamber (sav) gözyaşlarını silip ona dedi ki: Müşrikler seni alıp, başını suya daldırdılar sana Allah'a şirk koşmayı emrettiler sen bunu yaptın. Bir daha bunu yaparlarsa sende aynısını yap. (Ebu Hafs kendi isnadıyla bunu rivayet etmiştir).

Ömer(ra) şöyle demiştir: Kişiyi aç bıraktığın, dövdüğün veya bağladığın zaman güvenli sayılmaz. (*Abdurrezzak-Beyhaki*) Bundan anlaşılıyor ki bir fiilin bulunması gerekir. Tehdit tek başına yetmez.

Bir fiil bulunmaksızın tek başına tehdit hakkında ise Ahmed'den iki rivayet vardır: Birincisi ikrah değildir. İkincisi tek başına tehdit ikrahtır. İbn Mansur'un, Ahmed'den rivayet ettiğine göre ikrahın sınırı katledilmekten ve şiddetli dövmekten korkmaktır.

Bu görüş fakihlerin çoğunu görüşüdür. Ebu Hanife ve Şafii'ninde görüşü budur. Çünkü ikrah tehditle olur. Zira kişi mecbur edildiği şeyi yaptığı takdirde önceki işkence def edilmiş olmaz. Böyle bir fiil yapmasına ruhsat veren sonrada yapılacak işkencenin kalkması olasılığıdır. İşkenceyi gören kişi hakkında ikrah durumunun sabit olması başkasının (yani sadece tehdit edilenin) hakkında sabit olmasını da nefy etmez.

Ömer (ra)'dan şöyle rivayet edildi: Bir kişi kendisini ipe bağlayıp bal toplamak için bir vadi üzerinde astı. Hanımı ipin yanında durdu ve dedi ki: **Ya beni üç kere boşarsın yada ipi keserim.**

Adam ise ona Allah'ı ve İslam'ı hatırlattı.

Hanımı dedi ki **yapmazsan vallahi keserim.**

Adam onu üç sefer boşadı. Ömer (ra) ise hanımını ona geri verdi. (*Beyhaki Said bin Mansur Müsnedinde rivayet etmiştir. Hafız ibni Hacer dedi ki: senedinde kopukluk var ve zayıf bir ravi vardır.*) Bu rivayette ise sadece tehdit vardır.

İkrahın üç şartı vardır:

1) Kudret sahibi yada güç sahibi bir kişi tarafından gelmelidir.

2) İkrah durumunda olan kişi söz konusu (küfür) fiili işlemediği takdirde, tehdit edildiği şeyin gerçekleşmesini galibuzzanla bilecektir.

3) Tehdit edilen şey ciddi zarar verici olmalıdır.

Örnek: öldürmek, şiddetli dövmek, uzun hapis ve uzun süre bağlı kalmak. Sövmek ve hakaret etmek ise ihtilaf olmadan ikrah değildir. Aynı şekilde az bir malın gaspı ikrah değildir. Basit zarar ise etkilenmeyen kişi hakkında ikrah değildir. Söz konusu kişi kavminde şeref değer ve ün sahibi kişi ise uğrayabileceği basit zarar kavminin arasında onun seviyesini düşürecekse; normal insanlar hakkındaki ağır dövmek gibi sayılır.

Kişi, oğluna işkence yapmayla tehdit edilirse ikrah olmayacağı söylendi. Çünkü zarar kendine değil başkasına gelecektir. Ancak ikrah sayılması daha evladır.

(el-Mugni s.103-106)

Prof. Dr. Vehbe Zuhayli şöyle der: Hanefilere göre ikrah iki bölümdür. Birincisi mulci (zorlayıcı) ikrah veya tam ikrah, ikincisi ise ikrahı gayri mulci (*zorlayıcı olmayan*) veya nakıs ikrahtır.

Mulci ikrah: Kişinin kudretini ve seçme hakkını tamamıyla ortadan kaldıran zorlama demektir. Kişinin nefesine veyahut azalarından herhangi birisine gelebilecek bir zarar ile tehdit edilmesi halinde söz konusudur. Diğer bir deyişle mulci ikrah; ölüm, bir organın kesilmesi, nefsi veya azaların birisini telef edecek dövme ile meydana gelen ikrahtır. Dövmenin az veya çok olması şart değildir.

Gayri mulci ikrah: Dövme yada hapsedme gibi nefsi veya azaların birisini telef etmeyecek kadar sadece gam ve elemi gerektiren şeylerle vuku bulan ikrahtır. Hükmü ise rızayı ortadan kaldırır ve ihtiyarı (*seçmeyi*) bozar. Hapsedmek, bağlamak, dövmek yada malın bir kısmını telef etmekle meydana gelir.

Hanefi âlimleri buna ek olarak üçüncü bir ikrah çeşidi getirmişlerdir. Rızanın bütünüyle ortadan kalktığı ancak ihtiyarın ortadan kalkmadığı, kişinin kız kardeşi yada yakın akrabasından birisine yönelik hapsedme ve buna benzer bir şeyle tehdit edilmesine edebi ikrah denir. Hanefilerden Kemal ibni Humam'ın dediği gibi böyle bir zorlama kıyasen değil istihsanen şer'i bir ikrahtır. Zira kişinin akrabalarından birine olan eziyet kendini hüznlendirmekte, sanki kendi üzerinde bir zorlama oluşturmaktadır.

Her ikrah iddiası, sahibinden kabul edilmez. Bunun kabulü için İslam âlimleri ikrahın şartlarını saymışlardır.

Şöyle ki:

- 1) Tehdit eden kişi, tehdidini yerine getirecek güçte olmalıdır. Şayet tehdit eden kişi bu tehdidini yerine getirecek bir güce sahip değilse tehdit boşa gider.
- 2) Tehdit edilen kişinin zorlandığı işi yapmadığı takdirde tehdit sahibinin tehdidini yerine getireceğine galibuzzanla inanması gerekir.
- 3) Tehdit edilen kişinin kaçmaktan, karşı koymaktan ve yardım talebinde bulunmaktan aciz olması gerekmektedir.
- 4) Yapılan tehdit; canın, malın, azaların telefı, anne, baba, eş, kardeş gibi yakın akrabasının hapsedilmesi gibi kişinin rızasını bütünüyle ortadan kaldıran bir tehdit olması gerekir. Bu şart insanların haline göre değişebilir. Bazı insanlar ağır bir sözden üzüntüye gamma düşebilir. Bazı insanlar ise ağır bir dövmele gamma düşebilir.
- 5) Zorlanan kimse, üzerinde zorlandığı fiili yapan kişi olmamalıdır. İçki içmeye zorlanan kimse önceden içki içen olmamalıdır.
- 6) Yapılması istenen şey, tehdit edilen şeyden tehlike itibari ile daha ileride olması gerekir. Yani bir kimse başkasının malını telef etmekle zorlansa ve bunu yapmadığı takdirde bir tokat atılacağı tehdidi ile zorlansa bu ikrah olmaz.
- 7) Yapılması için zorlandığı fiilin kendisi ile tehdit edildiği işten kurtulmayı sağlaması gerekir.
- 8) Tehdit edenin tehdidini acilen yerine getirmesi gerekir. Eğer tehdit edilen şey gelecek zamanda vuku bulacaksa bu durumda ikrah sahih olmaz Çünkü böyle bir gecikme durumunda başkasından yardım dilemek suretiyle tehdit edildiği şeyden kurtulma imkânı vardır. Bu şart Cumhurun şartıdır. Malikilerin görüşü ise, tehdit edilen şeyin acil olması gerekmiyor. Korkunun acil olması gerekir. Zuhayli benim takdirimde raci' olan görüş budur der.
- 9) Zorlanan kimsenin, zorlandığı şeyden fazlasını yapmak suretiyle muhalefet etmemesi de ikrahın şartlarındanıdır.

Vehbe Zuhayli, ikrahın şartlarını saymaya devam eder. Bu şartlar küfür ile

alakalı olmadığından burada almayacağız.

-İkrah ile birlikte ruhsat verilen hissi tasarruflar: Kalbi imanla dolu olmakla birlikte sadece dil ile küfür sözü söylemek, yahut Muhammed (sav)e kötü söz söylemek veya haç işaretine karşı namaz kılmak, Müslüman'ın malını telef etmek gibi işlerdir. Bu gibi davranışlar mubah olmaz. Ancak mulci (tam) ikrah altında bunları yapmaya ruhsat vardır. Eğer ikrah altında olan kişi öldürülünceye kadar bunları yapmayacak olursa cihad ecri gibi ecir alır. Şayet nakıs ikrah olursa ruhsat yoktur. Kalbi imanla dolu olsa da küfrüne hükmedilir.

Bu Hanefiler ve Malikilerin görüşüdür. Önceden belirttiğimiz gibi Şafiiler, Hanbeliler ve zahiriler nakıs ikrah halinde de küfür sözü söylenmesine ruhsat verirler. Çünkü İslam'ın başlangıcında ikrah hadiselerinin çoğu nakıs ikrah niteliğindeydi. Zuhayli derki: Bence iki görüş arasında raci olan görüş budur ve bu ihtilaf haç işaretine karşı namaz kılmaya veya puta karşı secde etmek konusunda da geçerlidir.

—Malikilere göre açık küfür sözünün söylenmesine ruhsat veren ancak öldürülmekle tehdit etmektir. Dolayısıyla bir azanın kesilmesinden korkmayı dinde küfür sözünü söylemek için ikrah saymazlar. Şuna da dikkat etmek gerekiyor ki; ikrah halinde küfür sözünü söylemekten imtina etmek daha efdaldır. Delili ise: Museyleme'tu'l Kezzabın iki sahabeyi yakalayıp onları küfre zorlama hadisi...

-İkrah halinde Peygamber (sav)e kötü söz söylenmesine ruhsat veren delil:

Ammar(ra) ın hadisidir. Ammar(ra) Peygamber (sav)e dedi ki; **Sana sövene kadar beni bırakmadılar.**

Peygamber(sav) şöyle buyurdu: **Tekrar sana aynısını yaparlarsa sende aynısını yap.**

(Hakim bu hadisi rivayet etmiştir. Bu hadis Buhari ve Müslim'in şartına göre sahihtir der. Beyhaki el-marife kitabında Ebu Nuaym el-Hilye kitabında Abdurrezzak Musannefinde ve İshak ibni Rahovey Müsnedinde bu hadisi rivayet etmişlerdir.Nasbur-Rayeh c.4 s.158) (El-Fıkhul islam ve edilletuhu c.6 s.4432 ve sonrası)

Sonuç olarak; bir kimse gayri mulci bir hal altında küfür kelimelerini telaffuz ederse Şafii, Hanbeli, Zahirî ve bazı Hanefî âlimlerine göre murted olmaz. Zira ikrah ayetinin zahiri umum ifade eder.

Ayrıca Rasulullah (sav) “**Ummetimin üzerinden üç şey kaldırılmıştır. Hata yapmak, unutmak, zorlanmak**” buyurmaktadır.

Dikkat edilirse hadiste geçen ikrah lafzı genel bir ifadedir. Tahsis edilmesi için bir delile ihtiyaç vardır. İbn Mesud(ra) şöyle der:

"Güç sahibi bir kimse beni konuşmaya zorlarsa onun kamçısından kurtulmak için her şeyi söylerim. Bu bir kamçı dahi olsa."

İbn Hazm (rh): “Bu sahabelerin hepsinin görüşüdür” der. Prof. Dr. Zuhayli Fıkhul İslam adlı eserinde konu hakkında tüm görüşleri zikrettikten sonra cumhurun görüşünü tercih eder.

Kurtubi Tefsirinden Nahl 106’dan özetlenerek:

İlim ehli icma ile öldürüleceğinden korkacak kadar küfre zorlanan (*ikrah olunan*) kimsenin kalbi imanla dolu olduğu halde küfür işlerse günahkâr olmayacağını hanımının ondan bair (*boş*) olmayacağını ve hakkında küfür hükmü verilmeyeceğini kabul etmişlerdir. Malikin, Kufelilerin ve Şafii’nin görüşü budur.

İkrah dolayısıyla ruhsatın yalnız söze münhasır olduğunu kabul edenler ibn Mesudun şu sözünü delil getirirler. “**Otorite sahibi bir kimsenin bana vuracağı iki kamçıyı önleyebilecek ise söyleyemeyeceğim hiç bir söz yoktur.**”

Burada ibn Mesud ruhsatı söze münhasır olarak dile getirmiş, davranıştan söz etmemiştir. Ancak ibn Mesud’un bu sözünde delil olacak taraf yoktur. Çünkü burada sözün misal olarak zikredilmiş olma ihtimali vardır ve o fiilinde aynı hükümde olduğunu kast etmiş olabilir.

Muhakkik ilim adamları şöyle demişlerdir:

Zorlanan kimse küfrü gerektiren sözler söyleyecek olursa bu sözleri ancak kinayeli ifadelerle söylemesi caiz olur. Çünkü bu gibi kinayeli ifadeler kullanmak suretiyle yalandan kaçıp kurtulma imkânı vardır. Bu şekilde söylenmeyecek olursa kişi kâfir olur. Çünkü zorlanmanın kinayeli ifadeler üzerinde herhangi bir etkisi söz konusu olmaz.

İlim adamları icma ile şunu kabul etmişlerdir:

Bir kimse küfür üzere zorlanıpta ölmeyi tercih edecek olursa Allah nezdinde ruhsatı tercih eden kişiden daha büyük ecir alır.

en-Nehai der ki: Zincire vurup bağlamak ikrahtır, hapse atmak ikrahtır.

Malik’in görüşü de budur. Ancak Malik şöyle der:

Korkutucu bir tehditte ikrahtır. Velew ki bu haksızlık yapan kimsenin zulmü tahakkuk ettiğinde ve tehdit ettiğini yerine getirdiğinde bu

korkutma gerçekleşmese bile. Ancak malik ve mezhebine mensup ilim adamlarına göre dövme ve hapsedmenin belli bir süre ile sınırlandırılması söz konusu değildir. Bu acıtacak kadar dövme ile sınırlandırılmıştır. Hapis ise zorlanan kimsenin sıkıntıya düşeceği ve darlanacağı süre ile tahdit edilmiştir. Yine Malike göre sultanında (*devlet yöneticisinin de*) başkasının da zorlamaları bir ikrahtır. (*Kurtubi tefsirinden Nahl 106 Özetlenerek aktarılmıştır.*)

Şeyh Makdisi şöyle der: Tekfir konusunda, gönüllü veya sabit tagutun askerleriyle; kendisini sıkıntı, zorluk ve askerlikten kaçanların üzerinde olan hapis korkusundan kurtarmak için mecburen asker olanlar arasında ayırım yapıyoruz. Çünkü Allah'ın ve şeriatının düşmanları askerlik meselesinde halkı gelir, yaşam, yurt dışına çıkmak, taşınmak gibi konularda sıkıştırırlar ve kişinin askerliğini yaptığını ispat eden belgeler aracılığıyla muamele yapmaktadırlar. Bunun sebebi insanları tagutların sevdiği şekilde yürütölmeleri, onlara ve batılına teslim olmaya mecbur etmeleridir. Dolayısıyla bu konuda ikrahı hüccet olarak gösterirler. Hâlbuki küfür kelimesinin söylenmesine veya küfür fiili işlenmesine âlimlerin koşulları gerçek ikrahın şartları genel olarak bu meselede gerçekleşmemektedir.

Şeyh Makdisi ikrahın şartlarını zikrettikten sonra şöyle dedi:

Gerçek ikrah olmaksızın bir Müslüman'ın herhangi bir şekilde tagutların askerlerinden olmasının ve onlara dostluk ve yardım göstermesinin caiz olduğunu söylemiyoruz. Bu askerlerin durumu gerçek ikrah şartlarını gerçekleştirmemektedir. Ancak böyle bir durumda olan kişi askerliği isteyen sabit bir asker olmadığına göre tagutların taraftarları ve orduları gibi olmamıştır. Bunun için İslam'ın ve tevhidin aslını sahiplenip taguttan beri olanları, istemeyerek ve zorunlu olarak askerliğe katıldıkları ve bu ordunu tekfir ettiğimiz küfür sebeplerini işlemedikleri takdirde onları tekfir etmiyoruz.

Özellikle halkın çoğu şer'i ikrahın şartlarını bilmiyor ve küfür sözünü söylemekle başka bir fiil işlemek arasındaki fark konusunda ikrah şartlarını bilmeyip ikrah ve mustazaflığı birbirine karıştırıyorlar.

Aynı şekilde ikrahın haddi, sıfatı ve şartları dinde zaruretle bilinmeyen fıkhn ferî konularındandır. Beyan edilmeye ve muhalif kişiye hüccet ikame etmeye ihtiyaç vardır. Hâlbuki mustazaflık kişiden kişiye değişir.

Zaruretlerde fıkhi kitaplarda bilindiği gibi küçükle büyük, zayıfla güçlü ve yaşlıyla genç arasında değişebilir.

Bunun üzerinde deriz ki: İslam'ın aslına sahip olan müşriklere, şirklerinde yardım etmeden veya muvahhidlere karşı onlara yardım etmeden ikrah, mustazaflık ve zaruretlere beyan ederek bu zorunlu askerliğe istemeden katıldığı takdirde biz bu gibi kimseleri tekfir etmiyoruz. Tabî ki ikrah, zaruret ve mustazaflık sınırlarını anlama konusunda sapık olduğunu söyleriz.

Ancak başka alternatif dar-yer-yurt bulunduğu veya bu askerlikten firar ve kurtulma imkânı kolaylaştığı takdirde, buna rağmen kişi askerliğe katılmaya ve müşriklerin sayısını çoğaltmak için ısrar ederse böyle bir kişinin durumunun Allah Tealanın indirdiği şu ayetteki kişiler gibi olmasından korkulur:

"Melekler canlarını alacakları nefislerine zulüm eden kişilere: 'Ne işte meşgul idiniz' derler. Onlar biz yeryüzünde mustazaf kimselerden idik diye cevap verirler. (Meleklerde) Allah'ın arzı geniş değilmiydi ki, oraya hicret etseydiniz.' derler. İşte bunların barınacakları yer cehennemdir. O ne kötü yerdir. (Nisa 97)

...Biz tagutların ordularında asıl olanın küfür olduğunu söylüyoruz. Ancak onların muayyen fertlerini iki taifeye ayırıyoruz.

Birincisi: Bu orduda tagutların kendilerine veya şirklerine gerçek bir şekilde yardımcı olan kimseler: Bunlar bu hal üzere ölürlerse küfür konusunda dünya ve ahiret ahkâmında hükümleri tagutların hükümleri gibidir.

İkincisi: Onların sayısını çoğaltıp ancak kendilerine şirklerinde veya muvahhidlere karşı mücadelelerinde yardım etmeyenler; Dünya ahkâmında onların hükmü tagutların hükmü gibidir. Yani onların askerleri-yandaşları oldukları, hizbinde ve saflarında oldukları için onlar gibi muamele edilirler. Sonra kıyamet gününde niyetlerine göre haşredilirler. Bizi ilgilendiren ise dünyada onların hükmüdür. Çünkü muamele ve cihad konularında buna ihtiyacımız vardır.

Ancak ahiret ahkâmında onların durumları bizi ilgilendirmez. O bize değil Allah'a aittir.

Bu ayrımın delili ise; Muttefekun aleyh olan müminlerin annesinin rivayet ettiği **"Kabe'ye saldırmak isteyen sonra Allah'ın ilkinin ve sonunu batırdığı ordunun** hadisidir."

Bu orduda bilip istekle katılan ve mecbur olanların bulunmasına rağmen

Allah Teala hepsini helak eder ve ahiret gününde onları niyetlerine göre haşreder.

Dolayısıyla biz tagutun ordusunun hepsine dünyada kâfirler gibi muamele yaparız. Ancak onlardan ikinci taifeden tanımış olduklarımızı ve aynı zamanda onlardan da uzak kalma imkânı bulduğumuz olanlar bu muameleden müstesnadır. Ayıramadığımız olanları ise onların gösterdiklerine göre muamele ettiğimiz takdirde; biz mazeret sahibiyiz ve hatta inşallah ecir sahibiyiz.

Bu anlattıklarımızdan bilinsin ki tagutun ordusunu tekfir etmemizin illeti, kesinlikle fertlerinin rejimin şemsiyesi altında çalışması değildir. Bu kelime ne şer'i, nede sınırları olmayan geniş bir cümledir. Halkın çoğu da bunun kapsamına girer. Hatta çöllerde, mağaralarda ve dağın zirvesinde yaşayanların dışında neredeyse kimse bu cümlenin kapsamına girmekten kutulamaz. Ancak bize göre tekfirin varlığı ve yokluğu kendisine bağlı olan müessir illet önceden geçtiği gibi dostluk ve yardımdır. (*el-İsraka s.29 dan 34' e kadar olan kısım*)

Şeyh Makdisi'nin sözlerinden anlaşılıyor ki, tagutların orduları küfür taifeleridir. Çünkü bu ordular, taguti rejimi korumak, tagutun kanunlarının uygulanmasını sağlamak ve şeriatı getirecek muvahhid Müslümanlara karşı savaşmak gibi küfür temelleri üzerine inşa edilmiş bir kurumdur. Bunun için söz konusu ordulara katılmak küfri bir fiildir. Ancak bu ordulara her katılan kişi hakkında tekfir manilerinin bulunup bulunmadığına bakmadan küfür hükmü vermeyiz.

Dolayısıyla bu küfür taifelerinde bulunan fertler iki bölümdür:

Birinci bölüm: Haklarında tekfir manileri bulunmayan kimselerdir. Bunlar kafirdirler.

İkinci bölüm: (*Şeyh Makdisi kitabında sadece mecburiyetten bahsetmiştir.*)

Mecburiyet şüphesi, cehalet veya tevil gibi haklarında küfür manilerinden birisi bulunan kimselerdir. Bunlar kâfir değillerdir. Ancak mümteni, küfür taifelerinde bulundukları için dünya ahkâmında küfür taifelerine davrandığımız gibi onlara da aynı şekilde davranırız. İmtina sıfatı onlardan kalktığı zaman (*elimize esir düşmeleri gibi*) durumlarını araştırmadan önce onlara kâfir muamelesi yapmayız.

Şeyh Eymen Zevahiri şöyle der: "Ordular, kâfir hükümeti destekleyen riddet taifesidir. Biz onlara muamele ederken fertler olarak değil taife

olarak muamele ederiz. Tabi ki tagutlara yardım eden riddet taifesinde şer'i mazeretlerden dolayı Müslüman şahısların bulunması mümkündür. Ancak hakkında şeri mazeretler bulunmayıp hükümetin şer'i hükmünü bilerek, istekli bir şekilde kasten ona yardım eden kimseler muayyen olarak söz konusu hükümet gibi murteddirler.

Biz ise riddet taifesinin fertlerinin durumunu takip etmekle ilgilenmiyoruz. Sadece taife olarak hükmünü bilmek bizi ilgilendirir. Bu muazzam şer'i bir asıldır. Müslümanların cihadı ve savaşı bu şer'i asılla amel etmektedir.

İmam Maverdi(rh) Mümteni mürtedin kudret altında olan mürtedden farklı olduğunu zikretmiştir.

Son Olarak şöyle diyoruz: Bir Müslüman'ın kendi isteğiyle küfrün ahkâmını savunan polise ve orduya katılması caiz değildir. Çünkü bu iki grup Allah'tan başka kanun koyan ve insanları ona tabi olmaya zorlayan kafir iktidarı korumaktadır. Aynı zamanda bu iki taife küfür rejimini değiştirmeye çalışanlara karşı duran demir yumruktur.

Bu konuda **Şeyhulislam İbn Teymiyye (rh)** bu taifenin hükmünün bir olduğuna dair hüküm vermiştir. Onlardan ikrah altında olanlar bile zahir dünyevi hüküm açısından ikrah altında olmayanların hükmü gibidir. (*Cihadut-Tavagıt s.23-27 arası özetlenerek aktarılmıştır.*)

Şeyh Ebu Katade şöyle der: Dolayısıyla kendilerini 'mürted taife' olarak nitelendirdiğimiz kişiler; batılı kanunlaştıran, onunla hükmeden, onu koruyan ve öven kimselerdir.

.... Adı geçen bu taifenin murted olduğuna hükmetmemizin; grubun bütün üyelerinin küfür ve irtidadını ve hepsinin ebedi kalmak üzere cehennemlik olduğuna hükmetmemizi de gerektirip gerektirmediği meselesi çok yönlü olup, delillerin dikkatle incelenip mütalaa edilmesi gerekir. Bütün yöneticiler hakkında küfür ile hükmedenleri aşırılık ve bidatle itham etmek ve bu konuda susmayı tercih edenleri mürcie ve buna benzer bidatçilikle itham etmek, son derece hatalıdır. Zira bu konu tartışma ihtimali bulunan tasavvuri konulardandır. Konunun tartışma ihtimali taşıması, anılan taifeyi tekfire mani bazı amellerin bulunmasındandır. Yoksa bunu anlamı, 'Kafirlerle batini dostluk tespit edilmediği sürece, zahiri dostlukla tekfir edememeyiz' demek değildir. Bu görüş daha öncede geçtiği üzere mürkienin aşırı gidenlerini görüşüdür.

Ancak yine de bu ihtimal, anılan taifenin bir çok üyesi hakkında, tespitlerimize göre tekfir engellerinden hiç biri bulunmadığı için onlara küfür ve irtidat hükmünü vermemize mani değildir. Bu üyelere bazıları,islami cemaatlerle muamelelerine özel önem verseler de haddi zatında mürted taife içinde polislik görevi yapmaktadırlar. Şeriatı derinlemesine ve kapsamlı bir şekilde öğrenen, Ezher Üniversitesi veya Şeriat Fakültesi gibi akademi okullarını bitirenlerden daha fazla şey ezberleyen ve bunu sırf sorgulama esnasında Müslüman kardeşlerimizi psikolojik olarak etkilemek için yapan bu kimselerin tamamı, kafir taife içerisinde mütalaa edilmeye daha layıktır. Kaldı ki bazen her şey kendiliğinden ortaya çıkmakta, saflar netleşmekte ve bütün askerlerin, İslam ordusuna karşı küfür nizamını savunduğu çok iyi bilinmektedir. Hal böyle iken bütün askerlerin tekfir edilmemesi inattan başka bir şeyle izah edilemez. *(EL Cihad Vel İctihad s.128)*

Muasır cihad alimlerin çoğu küfür taifelerinde bu ayrımı benimsemektedirler. Ancak onlardan **Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz** farklı bir görüşü seçip, "Küfür ordularında bulunan şahısların muayyen olarak kâfir olduklarını söylemiştir." Haklarında maniler bulunanların ise, söz konusu manilerin sadece ahirette onları azaptan kurtaracağını söylemiştir." Bu görüşü önceden söyleyenler yoktur. Yani eski ve yeni âlimler tekfir manilerinden bahsederken o manilerin hem dünyada küfür hükmünü, hem de ahirette azabı engelleyeceğini söylemişlerdir.

Cihad alimlerinden olan **Şeyh Ebu Yahya el-libi** Şeyh Abdulkadir bin Abdulazizin bu görüşünü ele alıp onu tenkid etmiştir. Bu konuda bir risalesi vardır. **Şeyh Eymen Zevahiri**, bu risalenin okunmasını tavsiye eder. Bu risaleden bazı alıntılar yaparak konuya daha iyi bir şekilde değinmeye çalışacağız.

Şeyh Abdulkadir, seçtiği bu görüşün delilini şöyle zikretmiştir: "Sahabeler, Museylemetul Kezzab ve Tulayha gibi nubuvveti iddia eden riddet liderlerinin yardımcılarının muayyen olarak kâfir olduklarında icma etmişlerdir. Çünkü mallarını ganimet aldılar. Kadınlarını cariye edindiler. *(Ebu Bekir(ra)ın dediği gibi)* ölülerinin cehennemde olduklarına tanıklık yaptılar. Bu ordu fertlerinin mümteni olmaları dünya ahkâmında haklarında olası bir küfür manisine itibar vermeme sebebidir. Yani muayyen olarak bu fertlere küfür hükmü veririz. Söz konusu maniler var

ise ahirette sahibini azaptan kurtarır. Biz ahiret ahkâmında onlar hakkında hüküm vermeyiz.

Şeyh Ebu Yahya el-libinin kitabından özetleyerek aktarıyoruz. Meseleyi tam bir şekilde öğrenmek isteyenler Ebu Yahya el-libinin kitabına bakabilirler. Bizim özetleyerek aktaracağımız alıntılarla yetinmemelidirler.

Ebu Yahya el-libi şöyle der: Şeyh Abdulkadir sahabe, riddet liderlerinin ordularını muayyen bir şekilde tekfir ettiler sözü ile Nübüvveti iddia edenlerin askerlerini kast ediyorsa şüphesiz ki bu haktır. Ancak bu söz ile sahabelerin, herhangi bir mürtedin askerlerinin kafir olduklarında icma ettiklerini iddia ediyorsa, bu iddianın bir delile ihtiyacı vardır.

Hâlbuki Şeyh Abdulkadir iki meseleyi birbirine kıyas etmiştir. Ancak bu kıyas aslında batıldır. Çünkü sahabelerin tekfir ettiği kişilerin küfre girme sebepleri herhangi bir riddet liderine destek verip onun askeri olmak değildir. Nübüvveti iddia edenlere inanmalarıdır. Söz konusu kişiler bununla (*nübüvveti iddia edenlere tabi olmakla*) birlikte mürtedlerin ordularına katılmasalar da kâfirdirler. Dolayısıyla sahabe-i kiram, nübüvveti iddia eden kişilerin tabiilerini ve taraftarlarını muayyen olarak tekfir etmişlerdir. Bunu şartlara ve manilere bakmadan yapmışlardır. Çünkü bu insanlar sadece riddet liderlerinin birisine yardımcı oldukları için değil, içerisine girmiş oldukları küfür, dinde zaruretle bilinen bir küfürdür ve bu küfürde mümteni olanda-olmayanda aynıdır. Şüphe ve tevil de düşünülemez. Çünkü nübüvveti iddia edenlere inanıp tabi olan kimselerin tekfiri için şartların ve manilerin araştırılmasına gerek yoktur. Çünkü bu konuda manilere itibar edilmez. Muteber ikrah bundan müstesnadır. Muteber ikrah ise mümteni olanlarda da olmayanlarda da bulunabilir. Asıl olan bulunmamasıdır.

Şüphesiz ki nübüvveti iddia edenler tagutturlar ve aynı zamanda riddet liderleridirler. Aynı zamanda günümüzdeki riddet iktidarları da onlar gibidir. Ancak, nübüvveti iddia edenlerin küfrü; dinde zaruretle bilinen, ister avam olsun ister âlim olsun her Müslüman'ın bildiği bir şeydir.

Onların küfründe şüphe edenler ise onlar gibi kâfirdirler. Ancak riddet iktidarlarının küfrü dinde zaruretle bilinen şeylerden değildir. Bu konuda her şüphelenen veya muhalefet eden tekfir edilemez. Çünkü görüyoruz ki bu zamanın tagutlarının küfrü, çoğu davetçi ve âlimlerin indinde açık olmasına ve onların hakkında yazılan eserlerin çok olmasına rağmen, tagutların bel'amlarının kandırmaları ve kafa karıştırmaları bazı davetçi ve âlimlere bile etki etmektedir. Onların bazıları, hala söz konusu tagutlara

itaati vacip olan ve onlara karşı çıkmanın haram olduğu veli emir gibi görmektedir. Bu söz batıl, sapık ve alçak olmasına rağmen, çoğu zaman habis zındıklar bu sözü kullanmalarına rağmen, bunu söyleyen her tevil veya ictihad sahibi kişilerin o habis zındıklar gibi niyetinin kötü olduğu söylenemez.

Ebu Bekir(ra) ın mürtedler hakkında cehennemlik tanıklığından kast edilen onların fertleri değil genelidir. Çünkü aynı zamanda Müslümanların şehitlerine cennetle tanıklık etmiştir. Ehli Sünnetin akidesine göre hakkında bir hadis gelmediği sürece bir muayyene ne cennetle nede cehennemle tanıklık edilemez.

(Bu konuda ehli-sünnet âlimlerinin sözlerini daha ayrıntılı bir şekilde öğrenmek isteyenler İmam Tahavinin akidesine bakabilirler.)

Yada insanlar büyük günah işleyip tövbe etmeden öldükleri için cehenneme gireceklerdir. Ebu Bekir (ra)ın sözü budur. Fakat ebediyyen kalacaklarını söylememiştir. *(ihtimal babından)*

Her halukarda Şeyh Abdulkadir hadise muhalif kaldı. Çünkü hadisi, Şeyh Abdulkadir gibi anlayacak olursak sahabelerin; mürtedlerin askerlerine dünyada küfür hükmünü ve ahirette ebediyyen cehennemde kalacaklarını verdiklerini söylememiz gerekirdi. Ancak Şeyh Abdulkadir, tagutların askerlerine dünyada küfür hükmünü vermekte ancak ahirette ise herhangi bir hüküm vermemektedir. Çünkü onlardan mazur olanların cehenneme girmeyeceklerini söylüyor. Böylece bu konuda sahabelere muhalif olmuştur.

Aynı şekilde bir Müslüman hakkında küfür hükmünü engellemeyen, sadece ahirette azabı engelleyecek bir küfür manisinin seleften geldiği nakledilmemektedir. Çünkü âlimlerin cumhuruna göre tekfir manileri hem dünyada küfür hükmünü hem de ahirette azabı engeller. Bunun için tekfir manileri zahirende batınen de geçerlidir. Zahirle batın arasında ayırım yapmak bidat bir sözdür. Dolayısıyla hakkında yakinen yada galibuzzanla küfür manilerinden birisi sabit olan kimseye söz konusu mani kalkana kadar İslam hükmü verilir ve bu konuda mümteni olanla olmayan arasında bir fark yoktur. Çünkü manileri araştırmanın sakıt olması (düşmesi) ile manilerin iptali arasında fark vardır. Yani mümteni kişi hakkında şartları ve manileri araştırmak vacip değildir. Bu mesele manilerin var olduğunu bilmekle birlikte onlara itibar etmemek meselesine muhaliftir.

Buna binaen deriz ki: Her taifenin özel durumu vardır. Taifelerin hükmü durumlarına göre belirlenir. Bundan kastettiğimiz şey: Bu taifenin arasında

tekfir manilerinin bulunup bulunmaması ve fertler arasında ne kadar yaygın olduğudur. Bu meseleyi incelemenin ve araştırmanın zaruri olduğu anlamına gelmez. Bilakis onlar arasında yaygın olan ve hallerinden bilinen şeylerin itibari ile hüküm verilir. Bu mesele bir zamandan başka bir zamana ve bir mekândan başka bir mekâna değişiklik gösterebilir. Dolayısıyla burada sahabenin icmasının zikredilmesinin bir anlamı yoktur. Onlar ancak riddet liderlerinin birisine tabi olup Müslümanlara karşı ona yardım eden kişinin İslam'dan çıkartan bir fiil işlediği konusunda icma etmişlerdir. Sonra bu taifenin fertlerinin tekfir edilme konusunu taifenin halini bilene bırakmışlardır.

Son olarak muasır riddet liderleri yandaşlarının hükmü muayyen olarak küfür iman açısından ictihad dairesi içinde kalmaktadır. Bakışlar değişebilir. Ancak sahih deliller ve sağlam istidlal üzerine inşa edilmiş olması şarttır.

Onlar hakkında üzerinde ittifak edilmiş olan şeyler şunlardır:

—Murted liderlerinin yandaşları çeşitli küfürler işleyip mumteni olmuşlardır.

—Müslümanlara karşı kâfirleri desteklemek, masumların mallarını ve kanlarını helal kılmak, kâfirlerin kanlarını korumak vs. hallerinden bilinen başka şeylerde vardır.

—Bunlardan sonra bir zamanda ve bir yerde mumteni olan söz konusu taifelerden fertler arasında muteber tekfir manilerinden biri yaygın olduğu takdirde, o taifenin muayyen fertlerini tekfir etmek bu halde caiz değildir. Bilakis durumları belli olanların dışında, asıl olan İslam hükmünün haklarında sabit olmasıdır. Buna mukabil bu taifelerin bazılarında muteber manilerden hiçbirisi bulunmadığı takdirde taifenin muayyen fertlerini tekfir etmekten ve ölülerinin cennetle tanıklık etmekten geri durmak caiz değildir. Ve böylece verilmiş olan hüküm, dünya ve ahiret hükümlerini kapsar. Sırf zan ve hayallerle Müslüman'ın İslam dairesinden çıkartılması kolay bir şey olmadığı gibi, İslam'dan çıktığı yakini bir şekilde bilinenlere de İslam ile tanıklık yapmak caiz değildir.

—Dolayısıyla bu taifenin fertlerini tekfir etme temeli; haklarında tekfir manilerinin bulunup bulunmadığının bilinmesine bağlıdır. Bu alanda bakışlar değişebilir ve ictihadlar farklı olur. Böyle bir şey, söz konusu taifenin fertlerinin itikadını incelemek ve araştırmak, onların kalplerini

teftiş etmek veya küfri eylemleri helal kılarak mı yoksa helal kılmayarak mı işlediklerini araştırmakla bir alakası yoktur.

— Bu şekilde biliriz ki bu konu ictihadi bir konudur ve bunun için ihtilaf sancaklarını kaldırmak husumet ve münazaa (*kavga*) yapmak doğru değildir.

(*Nezaratu fil icmail Kati Ebu Yahya el-libi*)

Şeyh Ebu Basir'e şöyle soruldu:

Soru : Huccet ikamesi bakımından mümteni iken riddete düşen ile mümteni değilken riddete düşen arasındaki fark nedir.

Cevap: Elhamdulillah Rabbil Alemin. Huccet ikamesi, ancak kişinin kendisinden kaldıramadığı bir acizlik nedeniyle vacip olur. Şeri muhalefet küfür olsa da bu böyledir. Her kim kendisinden kaldıramadığı şeri muhalefete düşerse ona huccet ikame edilir. O hüccet kişinin acizliğini ortadan kaldırır.

Huccet ikame edilmeden önce şeri hükümler, söz konusu kişinin şahsına (*muhalefet ettiği hususta*) uygulanamaz.

Ancak bir kimse kendisinden kaldırabildiği herhangi bir sebeple, onu kaldırmaya çabalamadığı bir cehalet nedeniyle şeri muhalefete düşerse, o cehaletinden dolayı mazur sayılmaz , ona hüccet ikame etmek vacip değildir. Şeri hükümler onun şahsına uygulanır. Hakkı bilme konusunda aciz olanı aciz olmayandan ayırt etmek için çeşitli konulara bakmak gerekiyor. Onlardan; kişinin yaşadığı çevre, kişinin cahil olduğu mesele. O mesele kapalı meselelerden mi? Yoksa hakkın yayıldığı açık meselelerden midir? Cehalet özü ve ikametul hucce bütün meseleleri takriben bu kuralın üzerine inşa edilmektedir.

Soruya gelince şöyle derim:

İkametul hucce açısından mümteni ile mümteni olmayan arasında bir fark yoktur. Çünkü hüccet ikamesinin vacipliğinin illeti muhalefete düşen kimsenin mümteni olup olmadığına bakmadan, kaldırılması mümkün olmayan cehaletin varlığıdır. Lakin şöyle diyebiliriz: kişinin riddete düşmesi ile savaşmak ve kafirlere yardım etmekle mümteni olduğu zaman murted kafir olarak onunla savaşmak kaçınılmaz bir şeydir. Onun batını farklı ise Allah a havale edilir. Bu konuda biz mazeretliyiz çünkü elimizde küfrü ve tekfir edilmesini gerektiren zahirinden başka bir şey yoktur.

Soru: Şu kural doğru mudur? 'Kim küfür sözü söyler yada fiili işlerse onu

muayyen olarak tekfir ederiz. Ancak ahirette ki azaba gelince, bu onunla Rabbi arasında olan bir şeydir. Huccetul ikameye bağlı olan bir şeydir.’ Allah sizden razı olsun

Cevap: Elhamdulillahi Rabbil Alemin. Bu kural doğru değildir. Doğru olan söz ise şudur: ‘Her kim –*muteber şeri bir mani olmadan*- açık bir küfür izhar ederse, onu tekfir ederiz. Bu küfür üzere öldüğü takdirde ahirette azapta olacağına hükmederiz.

Muayyen bir kişinin kafir olduğuna hükmetmemiz – *özellikle bu kişi Müslüman ise*- dünyada ve ahirette tesiri- hükümleri gerektirecek bir hükümdür. Dolayısıyla mesele sadece ahirette ki azap meselesi değildir. Yani söz konusu kişinin cehaletinden dolayı mazur olduğuna inandığın halde hangi hakla dünyada küfrü gerektirecek hükümleri ona verebiliyorsun?!

Allah Teala şöyle buyurur: ‘**Bir peygamber gönderene kadar azap edecek değiliz**’ (İsra ..)

İlim ehlinin çoğu ayetteki azaptan hem dünya hem de ahiretteki azabın kastedildiğini söylerler. Yani insanlara bir peygamberin daveti ulaşana kadar dünyada ki ve ahiretteki azaptan kurtulacaklardır.

Dersen ki: cehaletinden dolayı mazur olan, Resullerin daveti kendisine ulaşmayan asli kafiye niçin muayyen olarak küfür hükmü verdin.? Bu hüküm dünyada bir azaptır.

Derim ki: ona muayyen olarak küfür hükmü verdik. Çünkü İslam a hiç girmemiştir. İnsan ya kafir yada Müslüman olur. Kişi ancak kelime-i şahadeti söylediği yada onun yerine geçen şeri alameti izhar ettiği zaman Müslüman olur. Bu adam (*asli kafir*) bunu izhar etmemiştir. Bu kişiye muayyen olarak küfür hükmü vermemiz, bizim tarafımızdan onuna cihad etmek; kanını malını vs. helal kılmak gibi pratik bir fiili, gerektirmiyor. Ta ki ona daveti ve uyarıyı ulaştırdığımız zaman ondan yüz çevirirse pratik bir fiile geçebiliriz.

(*Ebu Basir in Cehalet Mazerettir kitabından alıntılardır.*)

Tagutun ordularında iki küfür fiili vardır:

Birincisi: Tagutu korumak

İkincisi: Muvahhidlere karşı savaşta tagutlara yardım etmektir.

Hâlbuki tagutu gerçek koruyanlar belli bir süre içinde zorla askerlik yaptırılanlar değil, orduya kendi isteğiyle katılan sabit askerlerdir. Bu

bilindikten sonra tagut ordusu muvahhidlere karşı açık bir savaş halinde olmadıkları zaman şüphe büyümektedir. Özellikle avam halkın genel anlayışı; ordunun görevinin halkı dış düşmanlardan korumak olduğudur. Yine rejim hocalarının(bel'amalarının) fetvaları halk üzerinde etki oluşturmaktadır. Bunun için bu gibi durumlarda cehalet söz konusu olabilir.

Son olarak deriz ki: Bu kadar şüpheler varken muayyenlerin ayrıntı yapmadan toptan tekfir edilmesi doğrudan uzak bir iştir. Çünkü muayyenlerin tekfirinde çok ihtiyatlı davranmak gerekir ve ufakta olsa şüphelerden dolayı tekfirden kaçınmak gerekir. Şu misal buna iyi bir örnektir:

Malumdur ki; Kuran mahluktur diyenler selef alimlerinin çoğu tarafından tekfir edilmiştir. İmam Ahmet başta olmak üzere Ebu Hanife, Ebu Yusuf, Sufyan bin Uyeyne (*Allah hepsinden razı olsun*) gibi âlimler bu sözleri söyleyenleri tekfir etmişlerdir. Hatta Sufyan bin Uyeyne (rh) şöyle der: Kuran Allah'ın kelimasıdır, onun mahlûk olduğunu söyleyen kâfir olur. Bu kişinin küfründe şüphe edende kâfir olur.

İmam Ahmed (rh) zamanındaki halifeler Kuran mahlûktur diyorlardı. Sadece bunu söylemekle yetinmiyor, Muhaddisleri, hocaları, imamlık görevi yapmak isteyenleri, müftüleri... bu sözü söylemesine zorluyorlardı. İmam Ahmet bu sözün küfür sözü olduğunu kabul etmesine rağmen, şüphe ve tevillerinden dolayı ne halifeyi nede bu sözü söyleyen insanları muayyen olarak tekfir etmiyordu. Halkı da halifeye karşı ayaklanmaya ve onu azletmeye karşı çağırmamıştır. Hatta İmam Ahmed zindanda kırbaçlanırken Rumlara karşı savaşan halife Mu'tasım ve askerlerine zafer kazanmaları için dua etmiştir. (*Şeyh Ebu Basirin, Cehalet Özü kitabının mukaddimesine bakılabilir.*)

Aynı şekilde ikrah sınırlarını bilmeyen yada bu konuda tevilde bulunup kendilerini ikrah altında zannedip bu sözü söyleyenler, İmam Ahmedin fıkhi görüşüne göre ikrah altında olmasalar da şüphelerinden dolayı imam Ahmed onları tekfir etmemiştir. İmam Ahmed yanlış tevillerinden dolayı onları eleştirmiştir.

Önceden belirttiğimiz gibi bir rivayete göre eziyete uğramadan yalnızca tehdit İmam Ahmedin indinde ikrah sayılmaz. Ehli sünnet imamlarından olan Yahya bin Main (rh) "Sadece tehditten dolayı kuran mahlûktur demiştir. Sonra İmam Ahmedin yanına gelip Nahl suresinin 106. ayetini

okumuş. İmam Ahmed ondan yüz çevirmiş ve onunla konuşmamıştır. İbni Main özür dileyerek Ammar bin Yasir (ra)ın hadisini anlatmaya başlamış. İmam Ahmed yine onunla konuşmamıştır. İbn Main İmam Ahmedin yanından ayrılmıştır. Daha sonra İmam Ahmed, ibn Main'in arkasından şöyle demiştir: "**Ammar(ra) hadisini hüccet olarak gösteriyor. Ammar(ra), Peygamber (sav)'e dedi ki: Sana söverlerken onların yanından geçtim, onları nehy ettim, sövmeyin dedim... ve beni dövdüler...**"

Size, sizi döveceğiz denildi.(tehdit) Bu söz İbni Maine ulaşınca şöyle dedi: **Vallahi gökyüzü altında, Allah'ın dininde senden fakih birisini görmedim."**

NOT: Aynı şekilde İslam ülkelerinin çoğunda tagutun askerleri vardır. Türkiye'deki yöntemi kullanarak Müslüman gençlere zorla askerlik yaptırmaktadırlar. Bu orduların haline vakıf olan her kimse bu orduların küfür üzere inşa edildiği konusunda tartışmaz. Çünkü ordunun ilk vazifesi rejimi korumaktır. Rejim kâfir ise orduda küfrü koruyan bir küfür taifesi olur.

Bunu bildikten sonra ordunun içinde sakallı, namaz kılan veya İslami faaliyetlerde bulunan askerlerin bulunması ordunun hakikatini değiştirmez. Dolayısıyla Türk ordusunda görev yapan askerlerin hükmü, diğer İslam ülkelerinde görev yapan askerlerin hükmü gibidir. Bunun için Şeyh Makdisiden alıntı yaptığımız bölümde zikredilen ayrıntılar Türkiye içinde geçerlidir.

1. **Oy Kullanma Konusunda Âlimlerin Sözleri**

Şeyh Ebu Katade bu konu hakkında şöyle der:

Kanaatime göre seçimlere katılanların hepsi kâfir olmaz Bunun sebepleri ise:

Birincisi: Kanunlarında belirtilen seçim mahiyeti toplumun önde gelen birçokları tarafından bilinmediğinden dolayı hiç şüphesiz ortada cehalet özürlü bulunmaktadır. Bu nedenle seçimlerin mahiyetini anlayan kardeşlerimizin, diğer insanlar hakkında hüküm vermeye çalışırken onları da bu konuda kendileri gibi sanarak hüküm vermeye kalkışmamaları gerekir. Özellikle seçim konusunun sonradan meydana çıkan bir hadise

olması ve selef tarafından üzerinde durulmaması nedeniyle halkın bu konuda yeterince bilgi sahibi olmaması, onlar için mazeret teşkil eder. Dolayısıyla onlar hakkında hüküm vermede acele edilmemelidir. Zira bir şeyin mahiyetinin bilinmemesi, hükmün verilmesine engel teşkil eder. Nitekim Arapça bilmeyen bir kimse övgü için kullandığını zannederek kötüleme makamında kullanılan bir ifadeyi, övgü makamında kullandığı için cezalandırılmaz. Çünkü cehalet özürdür.

İkincisi: Halkın, kendilerine selef yolunun bekçileri gözüyle baktığı din âlimlerinin, parlamentoya girmenin caiz olduğuna dair çok sayıda fetvaları, bu konu hakkındaki şüphelerin artmasına ve konunu içinden çıkılmaz hale gelmesine sebep olmuştur. Nitekim Yemende parlamento seçimlerinin yapılacağı bir sırada bu müşrikçe yolun caiz olduğunu söyleyen din âlimlerinin görüşlerini yayınlayan Yemen Islah Partisine ait bir dergi okuyuculara, sanki bu konuda hiçbir ihtilaf yokmuş gibi bir fikir vermiştir. Ayrıca nasiruddin el-Bani (*bazılarına göre el-Bani daha sonra görüşünden dönmüştür.*) ibn Baz ibn Useymin, Abdurrahman Abdulhalık, Yusuf el-Kardavi, Muhammed el-Gazali ve daha birçok kişi; ıslah maksadıyla parlamentoya girmek için aday olunabileceğini ve bunu caiz olduğunu söylemişlerdir. Selef ve özellikle ibn Teymiyyenin sözlerinden anlaşıldığı üzere bu gibi ince ve üstü kapalı konularda kişi mazur sayılır. Ancak bu mazeret konunun net bir şekilde ortaya çıkmasından sonra kibirlenenler hakkında küfür hükmünün verilmesine mani değildir. (*el-Cihad vel-İctihad s.174-175*)

Şeyh Ebu Basir bu konuda şöyle diyor:

Müslümanlardan milletvekillerine oy verenlerin hükmü şöyledir:

1) Oy vermek fiil olarak Allah Tealanın dininde küfürdür. Çünkü Allah'tan başka bir mahlûkun uluhiyyetine ve seçimlerin önceden belirtmiş olduğumuz yanlış yönlerine rıza ve kabul içermektedir.

2) Bu fiili işleyen kişinin ise iki hali vardır.

Birincisinde muayyen olarak kafir olur.

İkincisinde ise mazeret ve tevilden dolayı kâfir olmaz.

Birincisi oy verenin muayyen olarak kafir olduğu hal:

Kişinin kendi sözünden veya halinden milletvekilinin mecliste yaptığı işin

gerçeğini, düştüğü şeri yanlışları, şeriatla çeliştiğini bilipte, buna rağmen hür ve isteyerek seçimlerde milletvekiline oy verdiğini gördüğümüz zaman. Yani bu kişi milletvekilinin, Allah'tan başka kanun koyma özelliği olduğu ve teşrii yapma hakkı olduğu için oy vermektedir. Böyle bir kişinin muayyen olarak tekfir edilmesi kaçınılmaz bir şeydir.

İkincisi oy verenin muayyen olarak tekfir edilmediği hal:

Bu halde bu kişiye cehalet, ve muhalefet ettiği konudaki acizliği def eden şeri hüccet ulaşana kadar bu kişi mazeret ve tevil kapsamındadır. Bu durum söz konusu çirkin fiile katılan insanların çoğunluğunun halidir. Yani oy veren kimsenin sözünden veya halinden milletvekilinin işinin gerçeğini ve düştüğü şeri yanlışları bilmediğini gördüğümüz zamandır. Bilakis bu insan demokrasinin hocaları ve davetçilerinden işitmiş olduğu sözlerden, demokrasinin güzel ve parlak olduğunu bilmekte ve ona göre seçimlere katılıp oy vermektedir. Böyle bir kişinin tekfir edilmesinden sakınmak kaçınılmaz bir şeydir. Şer'i hüccet ikame edilene kadar ona öğretmek ve işlerin gerçeğini göstermek gerekir.

Mutlak bir şekilde aktarmış olduğumuz ayrıntılara bakmadan ikinci kategoriye giren kişileri tekfir, yerilen aşırılığın bir çeşididir. Aynı zamanda akıbeti ve sonucu iyi olmayan, ilimsizce Allah'ın dininde cüret etmektir. Buna binaen halkın maksatlarına riayet etmeden hamasetli kardeşlerin vermiş olduğu; seçimlere katılan insanların genelini tekfir eden fetvaları kabul etmiyoruz ve ondan razı değiliz.

Tekfir konusu dikenli, dikkate, ilme, takvaya, ictihada, titiz davranmaya ve meselenin gerçeklerinin bilinmesine ihtiyaç duyan bir meseledir. Bunun için bu ilmi yeni öğrenmiş kişilerin muayyen insanlara küfür hükmü ve fetva vermeye cüret etmesini doğru bulmuyorum. Kişinin mesele olarak fiilin küfür olduğundan bahsetmesiyle yetinmesini, insanın dini ve nefsinin selameti için gerekli olduğunu düşünüyorum.

Bir şahsın şerri (*kötülüğü*) ve zararı yaygın olduğu halde, hakkında İslam hükmünün bilinmesi gerekiyorsa -illaki bazı durumlarda zaruri olacaktır- ilim ve dirayet ehline sorulur. Çünkü fetva onlara aittir. Bu konuda ehil olanlar onlardır. Allah Teala şöyle buyurur: **"Bilmiyorsanız zikir ehline sorunuz."** (Nahl 43)

Tavsiye ettiğimiz davranışlar tekfir edilmesi vacip olan kâfiri, yani onu tekfir etmeyen veya küfründe şüphe eden kimsenin kâfir olduğu kişiyi tekfir etmekten çekinmek değildir. Ancak bu meselede durmak ilimsizce müteşabih ve problemlili konulara girmekten çekinmek babındandır.

Selamet; nefsi onu ilgilendirmeyen veya ihtisası olmayan şeye sokmamayı gerektirir. *(Bir Arap atasözünde şöyle der)* "Şeyi bilmeyen kişi onu bulmayan kişi gibidir. Dolayısıyla şeyi bulmayan onu veremez. *(Yani kişi sahip olamadığı bir şeyi veremez.)* Selamete denk tutulacak bir şey yoktur.

(Demokraside ve Çok Partili Rejimlerde İslam'ın Hükmü s.190-191 Ebu Basir)

Şeyh Makdisi Oy kullanma fiilinin küfri yönlerini saydıktan sonra şöyle dedi:

"Meclislerin görevinin, insanlara hizmet vermek olduğunu düşünüp kandırılarak oy verenleri tekfir etmediğimiz gibi, akrabalarını veya tanıdıklarını bu sebeple başa getirmek için oy veren avamları tekfir etmiyoruz....Ancak ister yaşlı olsun isterse başkaları olsun küfri kanunlar koyan meclislerin gerçek yüzünü bilmemektedirler ve teşrii hakkına sahip olan sahte rab'leri seçmek için bu seçimlere katılmamaktadırlar. Bunların yerine sorunlarını çözecek, kendilerine veya bölgelerine hizmet edecek birilerini seçmek için bunu yapmaktadırlar. Onların çoğunun kastı ve muradı böyledir. Bu şekilde oyunu tasvir etmekte ve oynamaktadırlar. Dolayısıyla tevhidin aslına sahip olup tagutu ve şeriatını inkâr eden kimse bu zan ve kast ile seçime katılırsa deriz ki; yaptığı amelin zahiri küfürdür. Çünkü yaptığı ameli açıklamadığı sürece ne kast ettiğini bilemeyiz. Aynı şekilde *(Allah'ım sen benim kulumsun ben senin rabbim)* sözünün zahiri bize göre küfürdür. Tabi ki bu sözü söyleyenin sözünün zahirini kast etmediğini ve hatalı olduğunu bilmediğimiz sürece böyledir ve deriz ki: Hâkimiyeti Allah'a değil, halka veren demokrasi oyununa zahiren katılanlar küfür amellerinden bir amel işlemişlerdir. ***Ancak insanların hallerinde zikrettiğimiz karışıklıklar bulunduğu için küfür hükmünü avamların muayyenlerine indirmiyoruz.***

Ta ki onlardan birisi kanun koyanları seçmeyi ve gerçeğin ne olduğunu bildiği zaman *(onu tekfir etmek söz konusu olur.)* Aksi takdirde kanun koyan bu meclislerin hakikati kişiye beyan edilene kadar tekfir edilmez. Bundan sonra ısrar ederse ona muayyen olarak küfür hükmü vermekten çekinmeyiz. Aynı şekilde *(Allah'ım sen benim kulumsun ben senin rabbim)* diyen kişiye sen küfür sözü söyledi deriz. Eğer sözünden dönüp mağfiret dileyip ben hata ettim, kastım Allah'a sena ve hamd etmek idi. Dilimin söylediğini kast etmedim derse onu tekfir etmeyiz. Eğer ısrar eder sözünden dönmez ve mağfiret dilemezse onu tekfir ederiz. Onun sözü Firavunun söylediği ben sizin en yüce rabbinizim sözü gibi olur.

Dolayısıyla kim kanun koyma hakkını kendisine veya başkasına vermeyi

kast eder ve isteyerek çabalar ise hemen kâfir olur. Çünkü küfür fiiline niyet etmekte, hatalı olmadan bilerek ve isteyerek onu seçmektedir.

Aynı şekilde intifaul kast (*kasıtsızlık*), sakallı milletvekillerinin bazıları tarafından kandırılan cahil ve avamların çoğunun haline uymaktadır. Bu milletvekilleri hakkı batıla karıştırırlar. Allah'ın şeriatını hakim kılmaya davet ederler. Parlamentoya girmelerinin gayesinin bu olduğunu söylerler. Seçim afişlerine yalan ibareler ve "çözüm İslam'dır" diye parlak, kandıran şiarları yazarlar. Bunun gibi boş vaatlerle avamları kandırırlar.

Yaşlılar veya avamlardan getirilip, kandırılıp, bu sakallıları seçtiği veya oy verdiği takdirde Allah'ın şeriatının hakim olacağı anlatılıyorsa, aynı zamanda onların kanun koyan küfri amellerinin hakikatini bilmiyorsa, parlamentonun hakikatini kanun koyan bir meclis olduğunu bilmiyorsa, Yani anayasanın açıkladığı gibi hakimiyet ve kanun koymayı millete sarf etmek için değil, Ancak ona anlatıldığı gibi Allah'ın razı olduğu İslam ile hükmetmek isteyenleri seçmek için bunu yapıyorsa, bu kişiler küfür fiiline düşen yada düşürülen cahil, sapık insanlardır. Ancak bu insanlara kanun koyan bu meclislerin hakikatini, milletvekillerinin yapmış olduğu vazifenin hakikatini ve sürüklenmiş oldukları oyunun hakikatini bildirene kadar onların muayyen fertlerini tekfir etmiyoruz. Bütün bunları bilipte bu küfri dine katılmaya, üzerinde birleşmeye ve kanun koyanları seçmeye ısrar ederlerse onları tekfir etmekten çekinmeyiz.

Bu ayrıntıyı bilmek kaçınılmaz bir şeydir. Yani burada söz konusu mazeret veya küfür hükmünü muayyenlere indirilmesini engelleyen mani "intifaul kasttır" (*kasıtsızlıktır*) İntifaul kastın sureti: bir kişinin mubah ve hatta haram bir şeyi yapmayı kast ederek veya isteyerek; kastı veya seçmesi olmadan küfre ve şirke düşmesidir. Bu hatanın kaynağı meclislerin hakikatini bilinmemesidir. Bize göre mani olan, kanun koyanı seçmek, kanun koyma hakkını ona vermek kastıyla birlikte kanun koymakta itaat etmenin büyük küfür ve şirk olduğunu bilmemek değil; (*meclislerin hakikatini bilmemektir.*) Önceden geçtiği gibi Peygamber (sav) bu babda (*tevhidde*) mazeret vermemiştir.

Yine şu meselede dikkatli olmak gerekiyor ki: tek meselede olsa kanun koyanlara yapılan itaat ancak kanun koymak ve küfür konusunda yapılan itaat olduğu zaman küfür olur. Aksi takdirde mubahta ve masiyette bu kanun koyanlara yapılan itaat küfür olmaz. (*el-İşraka s.26-27*)

Şeyh Makdisi şöyle der: Tekfirde yapılan hatalardan biride; parlamento veya belediye seçimlerine katılarak oy kullanan herkesin, amaç ve hata

dikkate alınmadan ve hüccet ikamesi yapılmadan tekfir edilmesidir.
Hamasetli gençlerden bir çoğu, tekfirden muteber olan kastın
şekillenmesinde etkili olan cehalet ömrünü dikkate almadan, bu seçimlerde
oy kullanan herkesi muayyen olarak tekfir etmektedirler.

Halkın çoğu için, belediye seçimlerindeki küfür açık değildir.

Çünkü çoğu kişi, vakıadan haberdar olan insanlarda olduğu gibi, tekel bayiliği, meyhane ve genel evi gibi bir takım yerlere belediyeler tarafından işlem yapıldığını ve ruhsat verildiğini bilmemektedir. Ayrıca belediye seçimlerine aday olarak katılan ve Müslüman olduğunu söyleyen bir çok kişi, bu tür yerler hakkında olumlu düşünmemekte ve buraların açılmasına yönelik işlem yapmadığı gibi eski verilen ruhsatları da yenilememektedir.

Onların bu durumları ise bir çok kişinin aldanmasına ve seçimlere katılmasına sebep olmaktadır. Bu tür seçmenleri, yasama meclisi üyesi olacak parlamenterlerin seçimine katılanlarla eşit tutmak haksızlıktır.

Parlamento seçimleri konusunda da, insaf gözü ile bakan herkes, bu
kişilerin çoğunun, kendilerine milletvekili olarak seçecekleri kişinin sebebi
ile elde edecekleri dünyevi hizmeti amaçladığını ve bu parlamentoların
hakikatinin ne olduğunu bilmediğini görür. Seçmenlerin çoğu,
parlamentoya da, belediye meclisi veya ercüman üyeliği gibi bakarlar.
Çoğu zaman felçli veya sandalyeye mahkum hastaların sedye üzerinde oy
kullanması için taşıdıklarını, seçimlerin hakikati konusunda bir bilgilerinin
olmadığını, köy, mahalle veya semtlerine gelecek hizmette rol almak veya
uğradıkları haksızlığı gidermek ve zulümden kurtulmak yada tutuklu
yakınlarının ceza evinden çıkmasına sebep olacak af çıkarılmasına sebep
olmak veya bu seçimlere aday olarak katılan ve akrabalarından olan kişileri
desteklemek için oy kullanıldığını görmekteyiz.

Kimileri ise, üzerinde 'Tek Çözüm İslam dır' gibi yazıların bulunduğu ve
bu parlamentolarda taguti kanunların çıkmasında ortak olan müşrikler
tarafından hazırlanan afişlere bakarak, İslam ı sevmeleri ve destek olmak
istemeleri sebebi ile bu seçimlere katılırlar. Bu tür insanlar, seçtikleri bu
parlamenterlerin, güya şeriatın bazı hükümlerini uygulamak için
izleyecekleri küfri faydasız yolu bilmemekte ve kast etmemektedirler. Buna
da riayet etmek gerekir.

Yasama işlerine bulaşmayan, küfür kanunlarına saygılı olacağına ve koruyacağına dair anayasa üzerinde yemin etmeyen ve buna benzer kişiyi küfre götüren söz ve fiillerde bulunmayan kişiler ile; durumu bu olmayanlar arasında ayırım yapmak gerekir. Bilindiği gibi her seçmen,
küfür olan bu söz ve fiilleri işlememektedir.

(Bu fark seçmenler ile parlamento da yasama yapan parlamenterler arasında ayırım yapmaya bizi götürdü. Yoksa mesele kişinin mizacına ve tercihinin kalmış yahut delilsiz istihzandan ibaret bir mesele değildir.)

Kişinin kastının küfür olduğu açık olan bu tür söz ve fiiller için kendisine vekil atamak olması halinde, kendisinin hükmü de atadığı bu vekilin hükmü gibi olur. Çünkü küfür olan bu işe destek veren ile, bunu bizzat uygulayan arasında fark yoktur. Dolayısıyla küfre giren bu parlamenterleri destekleyen kişinin kastı, bu küfür kanunlarının çıkarılması, küfür olan anayasa ve sistemin varlığını devam ettirmesi ise, bu kişinin hükmü de, bu işi bizzat yapanın hükmü ile aynıdır.

Ancak parlamenterlerin işledikleri küfür olan bu söz ve fiiller hakkında gerçekler çokça örtbas ediliyorsa ve seçmen bunu bilmiyor ve anlamıyorsa ve seçtiği kişiyi sadece , köyüne kasabasına mahallesine veya şehrine hizmet götürmesi amacıyla seçiyorsa, bu kişi diğeri ile aynı konumda değildir. Bu seçmen hata etmektedir ve bu parlamenterleri, küfür yasaları çıkarmaları amacıyla seçmiş değildir.

Bu nedenle böylelerini, kendisine hüccet ikamesi yapılamadan ve parlamenterlerin yaptıkları yasama işinin mahiyeti açıklanmadan, İslam a ve Allah Teala nın dinine aykırı olan işler ile uğraştıkları belirtilmeden tekfir etmek doğru değildir. Bu durum kendilerine açıklanıp, gerekli hüccet ikamesi yapılmasına rağmen, seçimlere katılma konusunda hala ısrar ederlerse, bu hükmü hak etmiş olurlar.

Yukarıda söylenenlerden şu sonuca varmaktayız: tekfirin sebebi daha önce belirttiğimiz gibi, söz ve fiil ile sınırlı ise de, ahvalin ve manaların karışması, insanların cehaletleri, iş ve sözlerini anlamların hakikatini bilmemek gibi sebepler ile ihtimallerin birden fazla olması durumunda kişinin kastını araştırmak ve kesin olarak tespit etmek gerekir. ‘Delaleti ihtimalli olan söz ve fiiller ile insanların tekfir edilmesi’ bölümünde, kişinin söylediklerinin, örfüne göre değerlendirilmesi ve gerekli karinelere bakılması gerektiğini açıklamıştık.

Bu çağda oy meselesi gerçekten büyük bir fitne ve genel bela halini almıştır. İnsanların çoğu oy vermenin içerdiği şeri muhalefeti ne yazık ki bilmemektedirler. Bel’amların fetvaları; meseleye ağı şüpheler düşürmektedir. Dolayısıyla hüccet ikame etmeden avam halk tekfir edilmez.

Bu gibi durumlarda Şeyh Makdisi İbn Teymiyye (rh) ın şu sözlerini aktarmaktadır:

...İbn Teymiyye (rh) şöyle der: 'Bazı yerlerde ve zamanlarda heva sahipleri çok olabilir ve söyledikleri sözleri, cahiller tarafından ilim ve sünnet erbabının sözleri derecesinde görülebilir. Öyle ki bunları yöneten kişiler de ne yapacağını bilmez olur ve Allah Tealanın hüccetini ortaya koyacak kişilere ihtiyaç duyabilir.

(Mecmu'ul Feteva c.3 s.152)

Dolayısıyla parlamento seçimlerinde tafsilata inmeden ve ayırımı tabi tutmadan, bu seçimlere katılan bütün herkesi tekfir etmek, yapılan açık hatalardandır. Özellikle bu parlamentoların ve parlamenterlerin hakikatinin bilinmediği, bu konuda kasıtların ve durumların farklı olması mutlaka göz önünde bulundurulması gerekenlerdendir.

İbn Teymiyye (rh) şöyle der: ' Kendisine delil gösterilmeden ve doğru açıklanmadan, kimsenin, hata ve yanlıştan dolayı bir Müslüman ı tekfir etmeye hakkı yoktur. Kişinin İslam ı kesin olarak sabit olduktan sonra, şüphe ile yok olmaz. Ancak şüphe giderildikten ve gerekli hüccet ikamesi yapıldıktan sonra hala ısrar etmesi halinde, onun İslam ı yok olur.

(Mecmu'ul Feteva c.12 s.250 Daru İbn Hazm baskısı)

(30 Risale s. 303-312)

Demokrasi oyunu neredeyse İslam ülkelerinin çoğunda oynanmaktadır. Halkın büyük bir kısmı bu oyunun içindedir. Yine İslam ülkelerinin çoğunda dinin giysilerini giyip İslam'ı istismar ederek şariat getireceğiz diye insanların dinini bozan münafıklarda vardır.

Örnek: Mısır, Ürdün, Suriye, Pakistan vs. gibi ülkeler Hatta Türkiye'de İslam' istismar ederek iktidara gelen şahısların benimsediği fikrin babaları Mısırdaki ve Ürdün'de çok yaygın olan İhvan-ı Müslim'indir. Bundan dolayı cihad âlimlerinin yapmış olduğu ayrıntılar Türkiye içinde geçerlidir.

Tevil

Şeyh Ebu Basir şöyle diyor: 'Tevil bazen muayyen kişiyi tekfir etmeyi ve azabı engeller. Bu, tevilin çeşidine, gücüne, güçlülüne, şer'an aklen, lugaten kabulüne bağlıdır. Muayyen bir kişiye tevilinden dolayı mazur olup olmadığına hükmettiğimiz zaman bir çok konuya bakmamız kaçınılmaz bir şeydir. Onlardan tevil edilen mesele, teville ihtimalli midir değil midir? Tevilin kendisi şer'an aklen lugaten kabul edilir mi edilmez mi ve tevil eden kişinin şahsına bakılır. Bu tür teville onu sürükleyen çevresinin

şartlarına bakılır. Kişinin hayatına ve Allah'ın dinindeki genel durumuna bakılır. Yani zındıkların kullandığı tefsir ve tevilleri kullanan biri midir değil midir? Bu konuların hepsi geçerli olan tevili, geçerli olmayan tevilden ayırt edecek ölçülerdir. Ayrıca tevilin derecesini belirtir. Bazı teviller muayyen kişinin tekfir edilmesini engeller ancak ona sapıklık, günahkarlık, tazir hükümlerini engellemez. Bazı tevillerde riddet haddini kişiden düşürür. Diğer hadleri düşürmez. Bu, fıkhnın zor bir bahsidir. Burada onu ayrıntılı bir şekilde göstermek mümkün değildir. İnsanların tevil sahibi olup olmadıklarına karar verecek kişi fıkhnın bu bahsini çok iyi bir şekilde bilmesi kaçınılmaz bir şeydir. Allah en doğrusunu bilir. *(Ebu Basir Cehalet Mazerettir kitabından)*

Bil ki tevil bazen sahibini mazeretli kılar; delili bilene kadar ondan mutlak bir şekilde mükellefiyeti, sorumluluğu kaldırır. Bazen de sahibini sadece bazı yönlerde mazeretli kılar. Başka yönlerde ona günahı ve sorumluluğu yükler. Bunun misali Harici'lerdir. Bak onların tevilleri ve şüpheleri, Hz Ali (ra) ın onları tekfir etmesinden alıkoydu. Ancak onlarla savaşmaktan onları öldürmekten ve günahkar saymaktan onu men etmedi.

Bazen de tevil –*tevil ismini alsa da*- herhangi bir yönden sahibini mazeretli kılmaz. Tevil şeriatın naslarını ve kurallarını tahrif ettiği, Karmati Batiniler vs. lerin tevilleri ne aklen ne şer'an nede lugaten kabul edilmediği zaman böyledir. *(Ebu Basir Tekfir Kuralları s.213)*

Derim ki kabul edilecek tevilin , aşılması günaha ve sıkıntıya düşüren belli ve sabit bir sınırı yoktur. Belli bir şahsa göre kabul edilecek tevil başka şahsa göre kabul edilmeyebilir. Çünkü bu, her ikisinin elindeki ilme ve çevresindeki şüphelere bağlıdır. Yinede meselenin kendisine, meselenin kapalılığı ve şüphelerinde bağlıdır. Bir mesele bir şahıs için bilinen ve muhkem bir mesele olabilir. Dolayısıyla tevil nedeniyle mazur olmaz. Aynı mesele başka bir şahıs için bilinmeyen ve müteşabih bir mesele olabilir. Dolayısıyla tevili nedeniyle mazur olabilir. *(Tekfir kuralları 77-78)*

Ebu Basir şöyle der: Tevilin bir kısmı, kişiden (*dünya ve ahirette*) cezayı düşürür. Bir kısmı ise cezalardan sadece küfür hükmü vermeyi engeller. Bir diğer kısmı ise küfürle birlikte cezaları mutlak bir şekilde men eder. Her tevil sahibini yaptığı hatadan dolayı affolunacağı ve hak ettiği cezadan kurtaracağı anlamına gelmez. Bu meseleler tevilin çeşidine, güçlülüğüne ve şera aklen lugaten kabulüne bağlıdır. Bunu dikkate al! *(Tekfirin Kuralları 155)*

Tevil, Cehalet Konusunda Çevrenin Önemi:

Ebu Basir şöyle der: şeriatın hükümlerinin belli zaman ve mekanlarda bilinip bilinmemesi, tekfirin manilerinden olacağına ve muayyen kişiyi azaptan kurtaracağına dair delil olarak şu hadis gösterilebilir. Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: 'bugün siz alimleri çok hatipleri az bir zamanda yaşıyorsunuz. Her kim bildiğinin onda birini bırakırsa sapar. Öyle bir zaman gelecek ki, hatipleri çok alimleri az bir zaman gelecektir. O zaman her kim bildiğinin onda birini yerine getirirse kurtulmuş olacaktır.' (*Silsile-i Saliha*)

Peygamber (sav) in alimlerin çoğaldığı bir zaman ile alimlerin azaldığı zaman arasında nasıl bir ayrıma gittiğine dikkatle bir bak! İlkinde bildiğinin onda birini bırakana helak ve azapla hükmetti. İkincisinde alimlerin az oluşu nedeniyle bildiğinin onda birini yerine getiren kimseye kurtuluş ve başarı vaat etmektedir.

Ayrıca Huzayfe (ra) dan gelen şu hadis delil olarak gösterilebilir: 'İslam elbisenin nakışının kaybolduğu gibi, İslam'ın da nakışı kaybolup gidecektir. Hatta oruç nedir namaz nedir kurban nedir zekat nedir bilinmeyecektir. Bir gece Allah'ın kitabı silinecek ve yeryüzünde ondan bir ayet dahi kalmayacaktır. İnsanlardan yaşlı adamalar ve kadınlar kalacak onlarda şöyle diyecek:

Bari babalarımızdan öğrendiğimiz La İlahe İllallah kelimesini söyleyelim.

(Hadisi rivayet eden tabii) **Sıla ona (Huzayfe'ye) namaz nedir oruç nedir kurban nedir zekat nedir bilmeyenlere bunu faydası ne olacak ki?**

Huzaeyfe bu soruya cevap vermedi. Tam 3 kere tekrarlamasına rağmen Huzeyfe onu cevapsız bıraktı. Üçüncüsünde ona dönerek şöyle dedi:

'Ey Sıla, o söz (La İlahe İllallah) onları ateşten kurtarır.' (İbn Mace Sahihi)

Bu hadis cehaletin mazeret olduğuna bir delildir. Ayrıca İslam'ın hükümleri unutulmuş bir zamanda ve mekanda yaşayan bir insan ilme ulaşamıyorsa, ilimde kendisine ulaşmıyorsa ve bunu sebebiyle namaz nedir oruç nedir bilmiyorsa bu insanın mazur olduğuna ve inşallah kelime-i şahadeti söylemesinin ona fayda vereceğine dair bir delildir. (*Tekfir Kuralları 79*)

Bir Müslüman, küfrünü bilmediği bir kafirle dostlukta bulunabilir. Bu durumda, dostlukta bulunduğu kişinin kafir olduğu ve onunla dostlukta

bulunmasının caiz olmadığı yönünde hüccet ulaştırılıncaya kadar, kafirlerle dostlukta bulunma hükmünün o Müslümana hamledilmesi cazi olmaz. Ancak hüccet kendisine ulaşmış olmasına rağmen, kafirlerle dostluğa ve onlara yardımda bulunmaya devam ederse, bu kişi tekfir edilir ve Allah Teala **'İçinizden kim onları veli edinirse, muhakkak o da onlardandır.** (Maide 51) ayetini kapsamına girer.
(*Ebu Basir İslamdan Çıkaran ameller.*)

Şevkani (rh) şöyle der: " İşte burada şunu derim ki; dinde aşırılığın, Kur'an Sünnet burhan ve Allah Tealanın bildirmesi olmadan, Müslümanların birbirini tekfir etme cinayetine varması karşısında dökülür ve hem İslam a hem de Müslümanlara ağıt yakılır. Dinde aşırılık ve taassup kazanları kaynayınca ve şeytan Müslümanları birbirine düşürmeyi başarınca, havadaki toz ve çöldeki serap gibi olan basit şeyler yüzünden, hevaları onlara birbirlerini tekfir etmeyi telkin etti. Müslümanların hiçbir şekilde uğramadığı bu musibet karşısında Allah Tealanın Müslümanların yardımına koşmasını istemekten başka ne söylenebilir! Bütün bunlar karşısında Allah Tealanın murakabesinden bir eser bulunan, İslami gayretten bir nasibi olan ve bu dini anlayan herkes bilir ki: Rasulullah (sav) İslam'ın hakikati sorulduğunda şöyle buyurmuştur: **'İslam; namaz kılmak, zekatı vermek, Allah'ın evini hac etmek, ramazan orucunu tutmak ve Allah Teala dan başka ilah olmadığına şahitlik etmektir.'** Bu anlamdaki hadisler mutevatirdir.

Kim olursa olsun bunu kabul etmeyenlerin aksine, bu beş temeli yerine getiren ve gerektiği gibi işleyen kişi Müslümandır. Kim buna aykırı olarak değersiz sözler, yanlış bilgiler ve cahilce şeyler öne sürerse, onları yüzüne çal! Ve Muhammed (sav) in buranı senin bu saydıklarından önde gelir de! Muhammed (sav) in sözü karşısında bütün sözleri bırak! Dininden emin olan kişi, macera arayan kişi gibi değildir."

(*Es-Seylul-Cerrar c.4 s.584*)

İbn Temiyye (rh), kendilerinden daha üstün konumdaki ilim ehlinin dahi hata yapabildikleri bazı konularda yanılan zümrelerin tekfir edilmesine karşı çıkmış ve bu zümreler gerçekten bidat sahipleri de olsalar, onlara kafir muamelesi yapılmasını şiddetle eleştirmiş bu tür zümreleri tekfir eden veya onlara kafir muamelesi yapanların bidatinin, bunların bidatlerinden daha büyük olabileceğini belirterek şöyle demiştir,:

'Bu nedenle selef muhalif konumda olsalar birbirine din dostluğunda bulunmuş ve kafirlere yapılan düşmanlık gibi muamelede

bulunmamışlardır. Onlar, birbirinin şahitliğini kabul eder, birbirinden ilim öğrenir, karşılıklı miras ve evlenme hukukunu yerine getirir ve birbirlerine Müslüman muamelesi yaparlardı.”

(Mecmu'ul Feteva c.9s.176 Daru İbn Hazm baskısı)

Kadı İyad '*Tevîl Nedeniyle Tekfir Edenlerin Durumu* ' başlıklı bölümde muhakkik alimlerden şöyle nakleder:

‘Tevîl ehlini tekfir etmekten sakınmak gerekir. Çünkü namaz kılan tevhid ehlinin Kanını dökmenin mübah olduğunu söylemek çok tehlikelidir. Bin kafir hakkında onların hayatta kalmasına sebep olan bir hata, bir Müslüman'ın kanını akıtma hatasından daha hafiftir. *(Eş-Şifa c.2 s.227)*